

ave maria

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

GOD. XXXIV., br. 2 (97) 2015.

SADRŽAJ

Riječ č. majke	3
Iz Uredništva AM	5
Glas Crkve: Papa Franjo u Sarajevu 6. lipnja	6
Papina enciklika <i>Laudato sii</i> (sabrala s. S. Sente)	13
Krunica moja najdraža molitva (M. Vlk)	17
Sve o moćnim duhovnim zaštitnicima (andelima) (sv. I.P. II.)	24
Ozanina stranica: Proslava bl. Ozane u Zagrebu	25
U Kotoru održan stručni simpozij o Ozani Kotorskoj (T. Baran)	37
O Kažotićevoj kanonizaciji (OP)	40
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Rudić)	42
IDI – Molitva za jubilej 800. obljetnice Reda propovjednika	44
Kanonizirana s. M. Alfonszina Danil Ghattas	46
Što je OP laičko bratstvo (R. I. Miksić, LOP)	48
Susret starješica u Zagrebu (s. B. Rudić)	49
Promocija s. M. Magdalene (s. M. M. Ilić)	51
Duhovne vježbe u Zagrebu (s. S. Sente)	52
Druge duh. vježbe u Zagrebu (s. M. M. Ilić)	55
Stručni skup za vjeroučitelje u Šibeniku (s. I. P. Novina)	60
Proslavljenja 60. obljetnica zavjeta s. Leopoldine	63
s. Barbara izvela monodramu u Gružu	63
Scenski prikaz o bl. Ozani u Križevcima (T. Baran)	64
Aktivnosti na Škrupama (P. Mamić)	65
Križevci u znaku hrvatskih svetaca (T. Baran)	67
Zlatomisnička slavlja braće dominikanaca (A.A.)	69
Dva mlada OP prezbitera (OP)	71
Ostale vijesti z OP obitelji (sabr. S. Sl. Sente)	73
Velikani OP Reda: s. Hozana Peran (I. Armanda)	83
Da se bolje upoznamo: s. Magda Čulin	87
Što kažu naše najmlađe: Susret sestara juniorki (s. J. Otahal)	94
Korak bliže novicijatu (V. Kolarić i K. Rašić)	95
Pravi put (K. Rašić)	96
Naša bl. Ozana (V. Kolaric)	96
Crveno; Palma (s. M. Puškarić)	97
Sunce nas je grijalo (novicijat)	98
Pismo (s. Jana Dražić)	98
Moj grad (s. Jana dražić)	100
Stranice povijesti: Zapis sa sjednica (N. Fazinić)	101
Naši pokojnici: Josip Rogina	106
Petar Ruža	108
Tomo Vareškić	110
Meditativni kutak: Mojsije (fra M. Pejić)	113
Zeleni kutić (s. M. K. Strižak)	117

GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA
Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruge 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com ili ssente@inet.hr

RIJEČ ČASNE MAJKE

Drage moje sestre,

Rado se vraćam na činjenicu da je svaka od nas pozvana i poslana u svijet s točno određenim poslanjem i pomno razrađenim zadatkom. Na nama je da otkrivamo putove i načine ostvarenja vlastitog poslanja ne žaleći truda. Pozvani smo da postanemo sveti, kao što je Bog svet. (Usp. Mt 5, 48) Kažu da postoji toliko puteva svetosti koliko postoji ljudskih bića. Mi ćemo svoj put svetosti ostvariti ako zaživimo identitet kršćanke i redovnice dominikanke. Te dvije stvarnosti nas određuju i sasvim su dovoljan prostor da Krist u nama raste, da po nama djeluje, da ljudima oko nas postaje vidljiv i blizak. Filip je jednom zamolio Isusa: Gospodine , pokaži nam Oca i to nam je dosta (Iv 14, 8). Nije nastavio, ali pretpostavljam da je htio reći: Tada ćemo biti sigurni, naše će znanje i vjera porasti, sve naše sumnje će nestati, bit ćemo ono što želiš da budemo. Dobiva jednostavan odgovor: *Filipe tko je vidi mene, vidi je i Oca mojega* (Iv 14, 9).

I same smo pozvane biti Isusovi svjedoci, a ne mogu ustvrditi da možemo mirno izreći: Tko vidi mene vidi Isusa, vidi Oca Nebeskoga, niti posvjedočiti da svi oko nas osjete milosrdnu Kristovu ljubav i nježnost kad im se obraćamo, dok s njima radimo, dok nas promatraju u životu, u odnosima, ili od nas traže odgovore na brojna pitanja i probleme koji njih muče. Osjete li duboko u sebi Isusovo milosrđe i blagost dok ih slušamo? Vrednujemo li njihove postupke i njihove odluke, znaju li da smo tu radi njih, da su nam važni, da ih volimo usprkos svih njihovih nedostataka i stranputica, njihovih nedorečenosti i njihovih slabosti?

Možda nam nisu povjerene katedre ni propovijedaonice, možda se u svojim zaduženjima ne susrećemo s brojnim ljudima, možda ne možemo o Isusu govoriti u bolnicama, domovima za starije i napuštene, po zatvorima i odgojnim ustanovama, kroz pjevanje ili predavanje, ali posvijestimo sebi da smo članovi redovničke zajednice, veće ili manje. Tu je naša propovijedaonica, to je naš prostor rasta u svetosti, to su okviri u kojima se učimo biti "drugi Kristi". Tu polaznu stvarnost ne smijemo preskakati jer o njoj ovisi naš uspjeh u apostolatu. Ako zaboravimo tko smo, bit će znalački pripremljenih predavanja i propovijedi, ali neće dirati srce, ljudi će nas pamtitи по našim stavovima i idejama za koje se zalažemo, iako ih to neće dodirnuti. Postat ćemo neumorni u razdavanju onoga što ne posjedujemo, djela će nam ostajati bez ploda, a poruke će naše odzvanjati prazninom.

Ljubav koja izrasta iz zajedništva, ljubav koja premješta naglasak s naglašenog individualizma na zajedničko dobro i potrebe onih oko nas, koja u nama njeguje darove i plodove Duha, ta ljubav će oživjeti sve što dotaknemo, sve koje susretnemo.

Pripadamo Redu Propovjednika, što podrazumijeva korištenje **riječi** izgovore-

nih i napisanih, a ja vas ipak pozivam da ponovno vratimo mjesto šutnji u svom životu. Pogledajmo svoju svagdašnjicu: govor, glazba, vika i buka, prepirke i sukobi, nasušna potreba da sve izgovorimo i iznesemo na javu, da čujemo što drugi govori i misli. U tom nadmetanju riječima ne mislimo što govorimo, ne gledamo posljedice i učinke svojih riječi ni svojih djela, ne čujemo uzdahе drugog niti ono što nam želi reći i s nama podijeliti, raspravljamo o onome što ne poznajemo, ne umijemo tješiti ni opravdati jer nismo naučili saslušati.

Život nam se odvija na valovima izgovernoga i ništa više u nama ne nalazi smiraj. **Treba nam šutnja**, ona propisana i ona koju ćemo sami sebi darovati, jer šutnja je posvećeni prostor i vrijeme u kojem susrećemo Boga koji nam proniće "srce i bubrege", koji nas privlači k sebi i nas same sabire u cjelinu. Šutnja pomaže da zavladamo nad sebičnim dijelovima sebe i da ljubavi prema Bogu i čovjeku predamo vodstvo u radu i životu. Samo molitvena šutnja, a ne neka prkosna i tvrdogлавa povučenost, u nama stvara pro-

stor za upoznavanje Krista i njegove riječi, jer naša meditacija i kontemplacija postaje dublja i kvalitetnija, tu dotičemo Krista u čije ime nastupamo, koji nas je pozvao i poslao. Što ga više poznajemo, žarče ga želimo slijediti, biti mu sličniji u djelovanju i odnosima. Šutnja nije slabost, to je krepost ljudi snažnog duha. Tko nauči šutjeti postaje gospodar svojih riječi u svakom trenutku. Njegove riječi neće vrijeđati, dijeliti niske udarce, neće ranjavati ni izazivati suze. Riječi koje zriju u šutnji i tišini ohrabruju, podižu, smiruju, poučavaju s ljubavlju. Šutnja je iznjedrila brojne svece, velike ljude i obnovitelje, ljude snažne na riječi i na djelu, one koji kroz šutnju izrastaju u velikane koji gospodare sobom i svojim postupcima.

Takvi uspijevaju promisliti što žele, umiju pročistiti nakane i odabratи vrijeme. Po njihovim riječima i djelima u život struji čista ljubav koja čini čuda u srcima i životima drugih.

Vježbajmo svoju svetost u svom prirodnom okolišu, u odnosima sa članovima svoje duhovne obitelji, jer samo ono što tu živimo možemo i dalje prenosi.

Sveti Dominik je upravo radi toga osnovao zajednice i davao im važno mjesto u svom apostolatu i poslanju svoje braće. Bile su mu izvor ideja i snage, mjesto liječenja rana i prostor provjere njegove ljudskosti i njegovog apostolskog djelovanja.

U želji da se učvršćujemo i odrastamo u svom zvanju, da naša svetost iz dana u dan postaje sve opipljivija kroz naše riječi i djela, svim sestrama i braći u svetom Ocu Dominiku čestitam blagdan zajedničkog nam Utetmeljitelja.

Katarina Maglica, OP
sestra Katarina Maglica, OP
vrhovna poglavica

U Korčuli, 12. srpnja, 2015.

IZ UREDNIŠTVA AVE MARIA

Usrcu smo ljeta. U srcu topline što godi svakom ljudskom biću. Znakovito je da se u srcu te ugodne topline slavi naš sveti Utetelj, Dominik Guzman. Možda je to još jedan podsjetnik na njegov žar i toplinu kojom je privlačio suradnike za naviještanju Božjeg milosrđa, Istine i Života. I danas, baš kao i u Dominikovo vrijeme (prije 800 godina), Istina o Božjoj brizi i Božjemu milosrđu uvelike je zastrta velom zablude i tame. Kao da netko namjerno zasljepljuje oči čovjeku i nameće mu misao kako svojim naprednim idejama može određivati zbivanja u svijetu i gospodariti čitavim planetom i svemirskim prostranstvima. Stoga Dominik ustrajno i danas poziva suradnike koji će, s krunicom u ruci, na koljenima, pred raspetim Kristom, tražiti nadahnuće i zavizati Božje milosrđe, na sebe i na čitav svijet.

Blago onima koji prihvaćaju ovaj radikalani izazov. Današnji svijet treba puno klecavih koljena, puno sklopjениh ruku, puno suza i molitava, puno skrušenih, Bogu predanih duša. Jesmo li među njima?

Na sve nas to potiču i stranice ovog broja AM. Nezaboravni je susret sa Svetim Ocem u Sarajevu, osobito njegove riječi. Naša blažena Ozana pobuđuje sve veću pozornost, njezin

nas primjer svetosti, molitve i žrtve nadahnjuje i poziva na milosrdnu i nježnu bliskost prema potrebnima. U rubrici *Da se bolje upoznamo s. Magda* svjedoči o svom životnom pozivu, ali također i o svetost sluge Božjega o. Ante Gabrića. Braća i sestre OP reda, u domovini i u svijetu svjedoče svoju dominikansku karizmu, očitovanu na razne načine. Neven Fazinić iznosi zanimljive zapise sa sjednica nastavničkog vijeća, koji govore o stručnu pristupu odgoju i obrazovanju naših prvih sestara. Začudo, u ovom broju AM nema, u rubrici *Naši pokojnici*, niti jedne naše sestre, ali ima rodbina sestara. U svakom slučaju, isplati se listati (pa i pročitat!) stranice našega Glasila, možda se pobudi ili probudi davna čežnja i obećanje za većom suradnjom.

Neka nas sve zahvati gorljivost sv. Dominika u svjedočenju i naviještanju milosrdne Božje ljubavi, kojoj papa Franjo posvećuje iduću godinu.

Urednica

PAPA FRANJO U SARAJEVU, 6. LIPNJA 2015.

Papine poruke iz »europskog Jeruzalema«

U subotu 6. lipnja 2015. papa Franjo Bergoglio bio je u pastirskom pohodu glavnom gradu Bosne i Hercegovine, u Sarajevu. Želio je u tu izmučenu i podijeljenu zemlju donijeti poruku mira i blagoslova. U iščekivanju Papina pohoda, sarajevski nadbiskup kardinal Vinko Puljić izjavio je jednom novinaru kako je „znakovito da je nakon Albanije, prve ateističke zemlje u Europi, Papa Franjo odabrao pohoditi BiH, u kojoj je „sve manje katolika, a vjerske i nacionalne različitosti bivaju simbolom razdora među narodima ... Iako je u nedavnom ratu učinjeno mnogo strašnih zločina, valja imati u vidu da je BiH zemlja dobrih, radnih i ponosnih ljudi koji su voljni živjeti tamo gdje su „nikli i obikli“ (kardinal Puljić), pa tamo unatoč teškoćama izgrađivati budućnost putem mira, pravde i suradnje. Takvoj nakani i želji i papa Franjo želi dati poticaj i uputiti molitvu Svemogućemu da više nikada ne bude rata. Stoga, radujem se toj Papinoj nakani i neka njegov dolazak u Sarajevo bude blagoslovljen.“

Jednodnevni posjet Sarajevu bio je dobro pripremljen i isplaniran svaki detalj. No, unatoč protokolarnim propisima kojih se svaki državnik, pa tako i Sveti Otac, treba pridržavati kad posjećuje koju zemlju, ovaj Papa uvijek iznenađuje svojom spontanošću i gestama koje su izvan propisanih zaustavljanja i govora.

Već pri samom dolasku, u zračnoj luci, osim s crkvenim i državnim predstavnicima, pozdravlja se i rukuje sa svim izvođačima koji su ga dočekali u narodnim nošnjama i pjevali.

U susretu s državnim vlastima istaknuo je kako je grad Sarajevo, u kojem se, u svome urbanističkome spletu uzdižu sinagoge, crkve i

džamije, s pravom dobio naziv "europskog Jeruzalema". On zapravo predstavlja jedno veliko raskrižje kultura, naroda i vjera; takva uloga zahtijeva da se uvijek iznova grade novi mostovi te da se postojeći istovremeno obnavljaju i čuvaju, kako bi se osigurali učinkoviti, sigurni i civilizirani odnosi. – rekao je Sveti Otac. Istaknuo je potom i nužnost dijaloga koji uvijek čovjeka obogaćuje, kao i vrednovanje svakog pojedinca. „Prijeko je potreban strpljiv dijalog, pun povjerenja, tako da pojedinci, obitelji i zajednice mogu prenositi vrijednosti vlastite kulture i prihvatići sve ono dobro u tuđim iskustvima. Na ovaj bi način mogle zacijeliti čak i velike rane nedavne prošlosti, a na budućnost bi se gledalo s nadom, te bismo se, slobodni od svakoga straha i mržnje, suočavali sa svakodnevnim problemima s kojima je svaka građanska zajednica pozvana suočiti se.“ - rekao je između ostaloga papa Bergoglio, te zaključio:

Poštovane dame i gospodo,

Katolička Crkva sudjeluje u projektu materijalne i moralne obnove Bosne i Hercegovine molitvom i zalaganjem svojih vjernika i institucija, dijeleći tako njezine radosti i brige, želi i dalje neumorno svjedočiti svoju posebnu blizinu prema siromašnima i potrebnima, potaknuta naukom i primjerom svojega božanskog Učitelja, Krista.

Sveta se Stolica raduje svemu što je postignuto u ovim godinama i jamči svoju skrb u promicanju suradnje, dijaloga i solidarnosti, svjesna da su mir i međusobna pažnja u civiliziranom i uređenom suživotu nužni uvjeti za trajan i stvaran razvoj. Time ujedno želi da Bosna i Hercegovina, nakon što su se olujni crni oblaci konačno udaljili, uz doprinos svih mogne nastaviti na započetom putu, tako da nakon studene zime procvjeta proljeće. S ovim mislima molim Svevišnjega za mir i blagostanje Sarajeva i čitave Bosne i Hercegovine. (IKA|Bitno.net)

MOLITVA I MEĐURELIGIJSKI DIJALOG S PAPOM FRANJOM u Franjevačkom međunarodnom studentskom centru

Ekumenski i međureligijski susret održan je u popodnevним satima, a na njemu su sudjelovali predstavci Islamske zajednice s reis-

ululemom Huseinom ef. Kavazovićem; Srpske pravoslavne Crkve predvođene episkopom zahumsko-hercegovačkim i primorskim Grigori-

jem; Židovska zajednica u BiH koju je predvodio predstojnik Jakob Finci te Katoličke Crkve u BiH koju je predstavljao vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić.

Nakon što je predstavnik svake vjerske zajednice uputio pozdrav i molitvu, Papa Franjo je izrazio zadovoljstvo zbog takvih susreta gdje se očituje svjedočanstvo priateljstva dijaloga: "Današnji susret očituje svjedočanstvo priateljstva dijaloga kojeg se trudimo postići dugo vremena. Međureligijski dijalog je ovdje ne-

ophodan uvjet za mir i kao takav obaveza svih vjernika. To je prije svega razgovor o ljudskom životu. Njime se preuzimaju zajedničke odgovornosti, kako zajedno živjeti, prihvati se".

"Izbjegavajmo sažalijevanje i dopustimo da nas Bog opusti, on je krajnji izvor mira".

"Dragi Bože, u svakom od nas ojačaj vjenu i nadu, učini da se odvažno trudimo graditi socijalnu pravdu, puni oprosta, strpljivi radnici dijaloga", kazao je Papa u svojoj molitvi.

PAPA S MLADIMA

Kao i njegovi predčasnici, papa Franjo je bio veoma spontan na susretu s mladima, u Sarajevu. Uz poklike „Papa mi te volimo!“ više od 4.500 mladića i djevojaka iz Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih susjednih zemalja, okupljenih u Nadbiskupskom centru za pastoral mladih Ivan Pavao II. dočekalo je papu Franju u dvorani Renovabis. U ime mladih Papu je pozdrovio banjalučki pomoćni biskup Marko Sermen, rekavši: „Hvala Vam što ste nas došli ohrabriti da živimo u miru, jer je život zajedničko dobro koje može uspjeti samo u miru, i posvjedočiti solidarnost s vjernicima katolicima i s pripadnicima drugih religija i drugih svjetonazora, a osobito s mladima koji su proljeće Crkve, proljeće naše domovine, naša budućnost.“

Mladi su tu želju popratili molitvom, plesom i pjesmom, svjedočeći svoju opredijelje-

nost za mir, zajedništvo i svoje bolje sutra. Papa Franjo je svojom spontanošću pokazao kako voli mlade, da računa s njima, s njima dijeli njihove snove. Odgovarao je na njihova pitanja, i na koncu poručio svima:

"Već sam rekao, ponovit ću se: neki vladari/ moćnici svijeta govore o miru u teoriji dok ispod površine, u stvarnosti dižu tenzije, prodaju oružje i rat. Od vas očekujem iskrenost, integritet i jedinstvo u onome što mislite, radite i osjećate, inače sve drugo, naziva se licemjerstvo. Vidio sam jedan film o Sarajevu koji govori o ratnim stradanjima! Vidio sam u filmu mostove koji kada se ne koriste za ono što su stvoreni (da spajaju ljude) postaju jako **negativna stvarnost**. zato očekujem od ove poslijeratne generacije **iskrenost i poštenje**".

EUHARISTIJSKO SLAVLJE S PAPOM FRANJOM

Središnji događaj Papina pastoralnog posjeta Sarajevu bilo je euharistijsko slavlje na sajrajevskom stadionu Koševo, na kojem je bilo oko 70.000 sudionika. Svi su sa znatiželjom, ali i s radošću čekali Papinu propovijed u kojoj je uputio svoju poruku prije svega vjernicima, ali također i svim ljudima dobre volje.

PAPINA HOMILIJA U SARAJEVU na stadionu Koševo u sklopu svoga apostolskog pohoda Sarajevu

Draga braćo i sestre,
U biblijskim čitanjima koja smo poslušali, odjeknula je više puta riječ "mir". Uistinu, snažna proročanska riječ! Mir je Božji dar, Božji plan za čovječanstvo, povijest i sve stvoreno. To je plan koji uvijek nailazi na protivljenja čovjeka i zloga. Tako i u našemu vremenu težnja za mirom i trud oko njegovog postizanja sukobljavaju se s činjenicom da se u svijetu trenutno vode toliki oružani sukobi. To je jedna vrsta trećega svjetskog rata, koji se vodi "u dijelovima" te se, u kontekstu globalne komunikacije, doživljava prava ratna klima. Postoje neki koji bi namjereno htjeli stvarati i izazivati ovu klimu, posebno oni koji nastoje izazvati sukobe među različitim kulturama i civilizacijama, te oni koji smisljavaju ratove kako bi prodavali oružje. Ali rat podrazumijeva djecu, žene i starece u izbjegličkim kampovima; podrazumijeva prisilno napuštanje domova; podrazumijeva razrušene kuće, ulice i gospodarske objekte; podrazumijeva iznad svega tolike razorene živote. Vi to vrlo dobro znate, jer ste sve ovo doživjeli upravo ovdje: kolika patnja, kolika razaranja, kolika bol! Danas se, draga braćo i sestre, još jednom iz ovoga grada uzdiže vapaj naroda Božjega i svih

muškaraca i žena dobre volje: nikada više rata!, snažno je istaknuo Papa.

Usred ove ratne klime, poput sunčeve zrake koja prodire kroz oblake odzvanja Isusova riječ u Evandželu: "Blago mirotvorcima" (Mt 5,9). Poziv je ovo uvijek aktualan koji vrijedi za svaki naraštaj. Ne kaže "Blaženi propovjednici mira": svatko je sposoban govoriti o njemu, čak na licemjeran i lažan način. Ne! Kaže: "Blago mirotvorcima", to jest, onima koji ga tvore, stvaraju. Stvarati mir svojevrsno je umijeće: zahtijeva se strast, strpljivost, iskustvo, postojanost. Blaženi su oni koji siju mir svojim svagdanjim radom, s gestama služenja, bratstva, dijaloga, milosrđa... Upravo će se ovi "sinovima Božjim zvati", jer Bog sije mir uvijek i posvuda; u punini vremena poslao je u svijet svojega Sina da imamo mir!

Stvarati mir je posao koji se neumorno ostvaruje svakoga dana, korak po korak.

Ali kako se stvara, kako se ostvaruje taj mir?, zapitao se Papa te odgovorio riječima proroka Izaije: Mir je djelo pravde. Niti ovdje se ne radi o teoriji i planiranju pravde, već o pravdi koja je primijenjena, življena. Novi Zavjet nas uči kako je savršeno ispunjenje pravde ljubiti bližnjega kao sebe same. O, kako se mijenjaju stvari kada, s milošću Božjom, slijedimo ovu zapovijed. To je zbog toga jer se mi mijenjam!

Ona osoba, onaj narod kojega sam dosada doživljavao kao neprijatelja, zapravo ima isto lice kao i ja, moje srce, moju dušu. Imamo istoga Oca na nebesima. Dakle, istinska bi pravednost bila činiti toj osobi, tome narodu, sve ono što bih volio da bude učinjeno meni i mome narodu, poručio je Papa. ...

Samo ako se pomiri s Bogom, čovjek postaje pravi mirotvorac, zaključio je Papa. (IKA|Bitno.net)

PAPA FRANJO S REDOVNICIMA I REDOVNICAMA

Usarajevskoj se prvostolnici papa susreo s Bogu posvećenim osobama. Tu su svjedočili o proživljenim trpljenjima zbog zvanja i vjere dvojica svećenika i jedna redovnica: svećenik Banjalučke biskupije vlč. Zvonimir Matijević, upravitelj župe Glamoč i fra Jozo Puškarić, član Franjevačke provincije Bosne Srebrne, te s. Ljubica Šekerija iz Družbe Kćeri Božje Ljubavi.

Slušajući s ganućem njihova potresna svjedočanstva Papa se svima nazočnima obratio spontanim riječima: 'Svjedočanstva koja sam čuo govore dosta. To je sjećanje naroda, a narod koji zaboravlja svoju prošlost, nema budućnosti. Govorilo nam je samo troje ljudi, a iza njih stoje mnogi koji su propatili isto.'

Draga braćo i sestre, nemate pravo zaboraviti vašu povijest. Ne zbog osvete, nego zbog stvaranja mira. Nemojte na to gledati kao na neku čudnu stvar, nego da bi ljubili. U vašoj krv i pozivu stoje svjedočanstva koja smo čuli. A puno ih je, riječi su pape Franje u dosta emotivnom govoru.

'Ljudi čije sam svjedočanstvo čuo krenuli su stazom Isusa Krista. Nekoliko mi je riječi ostalo u srcu, jedna od njih je **oprost**. Čovjek koji se posvetio vjeri, a ne zna oprostiti - nema svrhu i korist'. Papa Franjo je kazao da možda nije teško oprostiti grube riječi. Ali, oprostiti onome tko te muči, i želi izmrcvariti, to je teško. Oni koji su imali hrabrosti to oprostiti, uzor su i pouka svima nama.'

'Svi imaju sjeme dobrote, ni to nemojte zaboraviti. Svi smo djeca Božja. Blago vama koji tako blizu imate takva svjedočanstva. Neka vaš život raste s vašim sjećanjem'. Na koncu, papa je istaknuo da je ovaj prostor svjedočio i bio dio jedne povijesti okrutnosti, koja i danas vlada u svijetu.'

'Činite dobro, imajte osjećaje bratstva i oprosta i nosite križ Isusa Krista. Crkva vas želi takve, kao male svjedočke križa Kristova. Neka vas Gospodin blagoslovi, i molite se za mene', rekao je na koncu Sveti Otac.

**Nadbiskup Vrhbosanski, kard. Vinko Puljić
zahvaljuje papi Franji u ime svih nazočnih**

Uime svih nazočnih Papi se obratio kardinal Vinko Puljić i zahvalio mu na njegovu posjetu, pobudnim riječima i porukama.

Sveti Oče!

Hvala vam na Vašoj prisutnosti danas među nama. Hvala vam na molitvi s nama i za nas. Hvala vam na pastirskoj riječi koju ste nam uputili. U ime svih nas ovdje okupljenih: kardinala, biskupa svećenika, redovnika i redovnica i svih vjernika katolika i latinskog i istočnog obreda, ali i u ime ovdje nazočnih predstavnika vlasti i predstavnika raznih razina društva i svih ljudi dobre volje, najsrdičnije Vas pozdravljam i najiskrenije Vam zahvalujem. S Vašom molitvom ujedinili smo svoje glasove ne samo mi na ovom stadionu nego i tisuće onih koji nas prate putem medija.

PAPA OTPUTOVAO IZ SARAJEVA UZ OSMIJEH

Papa Franjo je u subotu navečer otputovao iz Sarajeva. Zanimljivo je da nakon prilično napornog dana (posjet je trajao nešto više od 11 sati), nakon mnogih susreta, nisu se mogli primijetiti neki vidljivi znakovi umora, a osmjeh mu nije silazio s lica. Sa svakim srdačan, topao, spontan, privlačan.

Zrakoplov "Alitalije" kojim je Sveti Otac jedno s ostalim članovima vatikanskog izaslantva i doputovao iz Rima odletio je iz sarajevske zračne luke oko 20 sati i 30 minuta, a Papa kao ni na dolasku nije propustio priliku rukovati se sa svima, pa i sa tehničkim osobljem zaduženim za prtljagu i prihvatanje letjelica.

Svetom je Ocu, kao i svakom državniku, bio priređen svečani ispraćaj uz vojne počasti.

Papin posjet Sarajevu protekao je bez jednog izgreda, a tijekom brojnih susreta koje je imao i govorima koje je održao priskrbio je neskrivene simpatije svih građana glavnoga grada BiH, ali i brojnih hodočasnika koji su onamo stigli kako bi pozdravili i vidjeli Papu.

Mir, oprost i zajedništvo temeljne su poru-

Hvala medijima što su se danas stavili u službu dobra.

Ova zemlja Bosna i Hercegovina je u prošlosti stoljeću pretrpjela strašne ratove i režime. Sva je izranjena i opterećena. Katolička Crkva na ovim prostorima je prepovljena. Sa žalosću konstatiramo da nas je svakim danom sve manje. Vaša očinska riječ, pastirska molitva i snažna vjerodostojna prisutnost daju nam snagu živjeti ovdje i s drugima raditi na izgradnji mira i dijaloga u ovoj zemlji. Ako nas je Bog u ovoj zemlji pozvao u život i od cijele kugle zemaljske izabrao da nam baš ovdje udahne dah života, zar da tu zemlju ne volimo? Zar da se bojimo tu živjeti, ako je Bog s nama i ako smo mi s Bogom? Ako Bog daje da se rodimo kao različiti, zar da se te različitosti bojimo?

ke koje je Papa poslao pozivajući sve u BiH na gradnju i jačanje trajnog mira u toj zemlji.

(sabrala i uredila s. Slavka Sente)

Na susretu s Papom u Sarajevu

Sarajevo je u subotu, 6. lipnja, dočekalo toliko željeni posjet pape Franje. U brojne hodočasničke ubrojilo se i nas 15-ak sestara dominikanki, iz raznih zajednica. Nakon cjelonočnog putovanja i divljenja prirodnim ljepotama Bosne (posebno nas koji smo je prvi put posjetili!), s parkirališta sveučilišnog kampusa krenuli smo pješke prema stadionu Koševo.

Već oko 9 sati stigli smo do određenog nam mjeseta. Vrijeme do početka misnog slavlja brzo nam je prošlo u međusobnom druženju i pjesmi brojnih izvođača uključenih u pretprogram. Nešto prije 11 sati na stadion je u papamobilu stigao i papa Franjo, praćen pjesmom i pljeskom. U propovijedi je posebno naglasio želju za mirom, onom među narodima i nas jednih među drugima. „Blaženi oni koji siju mir sva-

kodnevnim radom, gestama služenja, bratstva, milosrđa”, rekao je papa.

Nakon svete mise dio je naših sestara nastavio do katedrale, gdje se papa susreo s osobama posvećena života, a dio do svojih autobusa, spremni za povratak u svoje zajednice. U prepričavanju dojmova zaključili smo da je svatko ovaj susret s papom doživio drugačije, posebno zamijetio ono što je njemu važno. Papa je sa mim svojim dolaskom, a potom i svojim riječima, bio kao sijač što obilno sije sjeme Riječi. Na nama je da budemo plodno tlo, otvoreno onome što nam je htio predati, da bar jedno zrno ovog lijepog dana donese u nama plod za svaki naredni, „običan“, dan.

s. Jana Dražić, novakinja

BRIGA ZA ZAJEDNIČKU KUĆU

PREDSTAVLJENA PAPINA ENCIKLIKA ‘LAUDATO SI’

U Vatikanu je 18. lipnja predstavljena enciklika pape Franje »Laudato si« posvećena ‘brizi za zajedničku kuću’.

Encikliku su predstavili predsjednik Papinskog vijeća “Iustitia et Pax” kardinal Peter Kodwo Appiah Turkson, pergamski metropolit John Zizioulas, predstavnik ekumenskog patrijarhata i Pravoslavne Crkve; prof. Hans Joachim Schellnhuber, utemeljitelj i ravnatelj Institute for Climate Impact Research; prof. Carolyn Woo, CEO i predsjednica Catholic Relief Servicesa i bivši dekan Mendoza College of Business, University of Notre Dame (SAD); a svoje je svjedočanstvo na predstavljanju iznijela Valeria Martano, učiteljica u rimskom predgrađu.

Enciklika započinje riječima “Laudato si, mi Signore” (“Hvaljen budi, moj Gospodine”) iz Pjesme brata Sunca svetoga Franje Asiškog. Papa ističe kako nas asiški svetac “u toj lijepoj pjesmi podsjeća da je naša zajednička kuća također poput sestre s kojom dijelimo svoj život i poput majke koja nas prima u svoje ruke”.

Ta sestra prosvjeduje zbog zla koje joj nanosimo, zbog neodgovornog korištenja i zloupotrebe dobara koje je Bog stavio u nju. Odrastali smo misleći da smo njezini vlasnici i gospodari, kojima je dopušteno pljačkati je. Nasilje koje prebiva u ljudskom srcu ranjenom grijehom očituje se također u znakovima bolesti koje primjećujemo u tlu, vodi, zraku i živim bićima. Zbog toga se među najzапуšteniju i najzlostavljaniju braću ubraja naša potlačena i opustošena zemlja, upozorava Papa.

Uništenje čovjekova okoliša je nešto vrlo ozbiljno, ne samo zato što je Bog povjerio svijet čovjeku, već i zato što je sam ljudski život dar kojeg treba zaštititi od raznih oblika uništenja. Svaka težnja koja je usmjerena k brizi za svijet i da se svijet učini

boljim zahtijeva duboku promjenu, mijenjajući stilove života, modele proizvodnje i potrošnje, ustaljene strukture moći koje danas vladaju društвom. Istinski ljudski razvoj posjeduje jedan moralni značaj i pretpostavlja puno poštovanje ljudske osobe, ali mora posvećivati također pozornost prirodnom svijetu i voditi računa o naravi svakoga bića i o njegovoj uzajamnoj povezanosti u uređenom sustavu, ističe Papa.

Društvo, nastavlja Papa, ima također svoje rane. Ali sve su one zapravo uzrokovane istim zlom, to jest idejom da ne postoje neosporne istine koje vode naš život, zbog čega ljudska sloboda nema granica. Stvoreni svijet izložen je pogibelji tamo gdje smo mi posljednje instance, gdje je sve što postoji jednostavno naše vlasništvo i trošimo to samo za nas same. A rasipanje stvaranja započinje tamo gdje više ne priznajemo nijednu višu instancu od nas samih, već gledamo samo sebe, piše Papa citirajući svoga prethodnika Benedikta XVI. Papa Franjo u svojoj enciklici citira također ekumeniskog patrijarha Bartolomeja, podsjetivši posebno na njegove riječi kako je “zločin protiv

prirode zločin protiv nas samih i grijeh protiv Boga". Papa spominje lijep i poticajan primjer sv. Franje, ističući kako je u "njemu vidljivo u kojoj su mjeri neraskidivo povezani briga za prirodu, pravednost prema siromašnima, zauzetost u društvu i nutarnji mir".

Na ljudsko biće spada odgovornost čuvanja i obrađivanja vrta svijeta (usp. Post 2,15) (67), znajući da krajnji cilj ostalih stvorenja nismo mi. Umjesto toga, sva ona zajedno s nama i po nama, napreduju prema zajedničkom cilju koji je Bog (83).

Ako pristupamo prirodi i okolišu bez te otvorenosti divljenju i čuđenju, ako više ne govorimo jezik bratstva i ljepote u našem odnosu sa svijetom, naši će stavovi biti stavovi gospodara, potrošača i pukog izrabljivača prirodnih dobara, koji nije kadar postaviti granice svojim neposrednim interesima. I obratno, ako osjećamo duboku povezanost sa svim onim što postoji, umjerenost i briga izviru na spontan način, upozorava Papa.

Papa u enciklici upućuje urgentni izazov da zaštитimo našu zajedničku te na obnovu dijaloga o načinu na koji gradimo budućnost planeta.

Raspored enciklike razvija se kroz susjednih šest poglavlja. Započinje predstavljanjem sadašnjega stanja, na temelju najboljih, danas dostupnih, znanstvenih spoznaja (prvo poglavje), slijedi pregled biblijske i judeo-kršćanske predaje (drugo poglavje); zatim uočavanje i prepoznavanje korijena problema tehnokracije i pretjerane egocentričnosti ljudskog bića i njihova analiza (treće poglavje). Enciklika zatim predlaže (četvrto poglavje) ekologiju cjelovitosti, koja jasno prepoznaje ljudske i društvene dimenzije, neraskidivo povezane s pitanjem okoliša. Pod tim vidikom Papa predlaže (peto poglavje) pokretanje časnog i otvorenog dijaloga te poziva na sudjelovanje i zauzimanje svih razina društvenoga, gospodarskog i političkog života, koje bi izgradile jasan način donošenja odluka. Podsetivši na to kako nijedan pothvat ne može biti učinkovit, ako nije prožet formiranim i odgovornom savješću (šesto poglavje), predlaže ideje koje bi u tom smislu, pomogle rastu i sazrijevanju na odgojnoj, duhovnoj, crkvenoj, političkoj i teološkoj razini.

Kroz čitavu se encikliku, ističe Papa, provlače važne okosnice kao što su duboki odnos između siromaha i krhkosti planeta; uvjerenje da je sve u svijetu duboko povezano; kritika na račun nove paradigme i oblika moći koji proizlaze iz tehnologije; poziv na traženje novih načina shvaćanja ekonomije i napretka; vrijednost svojstvena svakom stvorenju; duhovni smisao ekologije; velika odgovornost međunarodne i lokalne politike; kultura bacanja i ponuda novog načina života.

Tekst završava dvjema molitvama; jednom ponuđenom svima koji vjeruju u Boga koji je svemogući Stvoritelj te drugom, ponuđenom onima koji ispovijedaju vjeru u Isusa Krista, s refrenom Hvaljen budi. - IKA|Bitno.net

VODIČ KROZ ENCIKLIKU

Evo o čemu govori nova enciklika pape Franje »Laudato si«

Ovo je priručni vodič pri prvome susretu s Enciklikom, koji je pomaže razumijevanju cjeline teksta kao i pojedinih njegovih naglasaka

Prve dvije stranice predstavljaju cjelinu enciklike Laudato si' ili Hvaljen budi, poslije čega, svaka slijedeća stranica odgovara po jednom poglavlju; izlaže njegov cilj te donosi pojedine ključne odlomke (brojevi naznačeni u zagradama, upućuju na odgovarajuće odlomke enciklike). Na posljednje dvije stranice donesen je cjeloviti sadržaj enciklike.

PAPA FRANCESCO

Laudato si'

Intervista a Mons. RAFFAELLO MARTINELLI

Kakav svijet želimo predati onima koji će doći poslije nas; djeci koja odrastaju (160)? Ovo pitanje nalazi se u središtu enciklike, kao brižnost pape Franje za zajednički nam dom te zatim prosljeđuje: ovo pitanje ne odnosi se samo na izdvojeno okruženje, budući se pitanje ne može postaviti djelomično, a to nas pak nавodi na pitanje o smislu opstojnosti i njezinih vrjednota, u temelju društvenog života: Zbog kojega smo se cilja pojavili u ovom životu? Za što to mi radimo i oko čega toliko nastojimo? Zašto nas ova zemlja treba?: Ne postavimo li si ova temeljna pitanja – smatra Papa – ne vjerujem da će naše ekologische nastojanja polučiti značajne rezultate.

Enciklika je dobila svoje ime sukladno zazuvu svetoga Franje: Hvaljen budi, Gospodine moj (Laudato si', mi' Signore) koji u Pjesmi stvorova podsjeća na to da je Zemlja naš zajednički dom, i da je isto tako poput sestre s kojom dijelimo postojanje, i poput majke je koja nas prima u svoje naručje (1). Mi sami smo zemlja (usp. Post 2,7). Samo naše tijelo sastavljeno je od zemaljskih elemenata, čiji zrak nam daje dah i čija voda nas oživljuje i obnavlja (2). Sada se, ova zemlja, zlostavljava i opljačkana žali i jauci joj se pridružuju jaucima svih napuštenih u svijetu.

Papa Franjo nas poziva da ih osluhnemo, pozavavši svakoga pojedinačno i sve zajedno – pojedince, obitelji, lokalne zajednice, narode, kao i međunarodnu zajednicu – na ekološko obraćenje, prema riječima svetog Ivana Pavla II., što znači promijeniti smjer, uz prepostavku ljepote i odgovornosti u zauzetosti za naš zajednički dom.

Papa Franjo istodobno priznaje da se osjeća sve veća svijest i osjetljivost za okoliš i za brigu o prirodi; sazrijeva iskrena i bolna zabrinutost za ono što se događa na našem Planetu (19), podiže pogled nade koja prožima cijelu encikliku i svima šalje jasnu i nadom ispunjenu poruku: Čovječanstvo je još uvijek sposobno za zajedničku suradnju pri izgradnji našega zajedničkog doma (13); Ljudsko je biće još uvijek u stanju posredovati na pozitivan način (58); i nije sve izgubljeno, jer su ljudska bića – sposobna poniziti se do krajnosti, sposobna isto tako i sebe nadići, vratiti se, odabratи dobro i obnoviti se (205).

Ne može se podcenjivati važnost procesa odgoja za okoliš, sposobnoga da utječe na čine i svakodnevne navike – od smanjenja potrošnje vode i diferenciranog sakupljanja otpada, pa sve do gašenja nepotrebnih svjetala (211): ekologija cjelovitosti sastoji se i u jednostavnim svakodnevnim činima u kojima slamamo logiku nasilja, odbacivanja i egoizma (230).

Svakako, Papa Franjo se obraća katoličkim vjernicima, ali već od samog početka podsjeća na to da su i druge Crkve i kršćanske zajednice – kao uostalom i druge religije – duboko zabilježene i razmišljaju nad temom ekologije (7). Štoviše, otvoreno ukazuje na prinos, počevši s onim dragoga ekumenskog patrijarha Bartolomeja (7), obilno citiranog u brojevima 8–9.

U više navrata, Papa zahvaljuje protagonistima ovog nastojanja – koliko pojedincima toliko udrugama i institucijama – priznajući da su promišljanja nebrojenih znanstvenika, filozofa,

teologa kao i društvenih organizacija, obogatila Crkvu u pogledu tih pitanja (7) te sve poziva na priznanje bogatstva kojega religije mogu ponuditi cjelovitosti ekologije za puni razvitak ljudskoga roda (62).

Raspored enciklike donesen je u odlomku broj 15 i razvija se kroz šest poglavlja.

Započinje predstavljanjem sadašnjega stanja, na temelju najboljih, danas dostupnih, znanstvenih spoznaja (1. poglavje), poslije čega slijedi pregled biblijske i judeo-kršćanske predaje (2. poglavje); zatim uočavanje i prepoznavanje korijena problema tehnokracije i preterane egocentričnosti ljudskog bića i njihova analiza (3. poglavje). Enciklika zatim predlaže (4. poglavje) ekologiju cjelovitosti, koja jasno prepoznaće ljudske i društvene dimenzije (137), neraskidivo povezane s pitanjem okruženja. Pod tim vidikom Papa Franjo predlaže (5. poglavje) pokretanje časnog i otvorenog dijaloga te poziva na sudjelovanje i zauzimanje svih razina društvenoga, gospodarskog i političkog života, koje bi izgradile jasan način donošenja odluka. Podsetivši na to kako nijedan pothvat ne može biti učinkovit, ako nije prožet formiranim i odgovornom savješću (6. poglavje), predlaže ideje koje bi u tom smislu, pomogle rastu i sazrijevanju na odgojnoj, duhovnoj, crkvenoj, političkoj i teološkoj razini.

Tekst završava dvjema molitvama; jednom ponuđenom svima koji vjeruju u Boga koji je svemogući Stvoritelj (246) te drugom, ponuđenom onima koji isповijedaju vjeru u Isusa Krista, s refrenom Hvaljen budi, kojim Enciklika započinje i završava.

Radio Vatikan|Bitno.net

KRUNICA – MOJA NAJDRAŽA MOLITVA

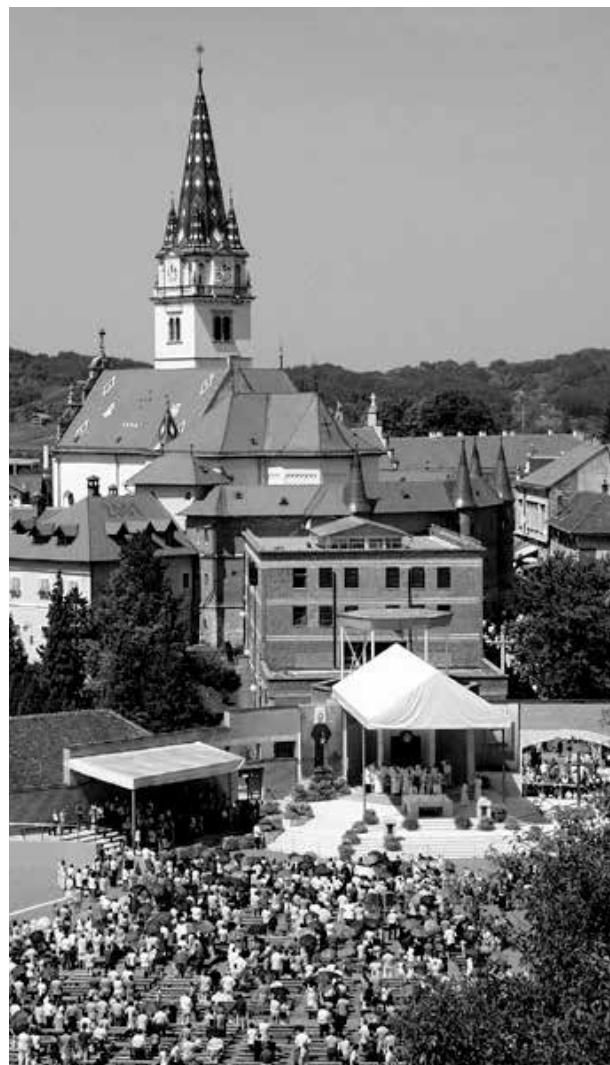
Kruničarsko hodočašće na Mariju Bistrigu

Nacionalno svetište Make Božje Bistričke okupilo je i ove godine, na prvu subotu u mjesecu svibnju (2. 05. 2015.) kruničare iz mnogih naših župa, osobito onih gdje djeluju dominikanci, ili dominikanke. Bila je to lijepa prigoda za bližu pripravu 800. obljetnice potvrde dominikanskoga reda, koje obilježavamo sljedeće, 2016. godine.

Dominikanska je bjelina privukla pozornost mnogih hodočasnika, koji su svoje prvosvibanske praznike, željni provesti zajedno s Marijom u ovom pitomom, zagorskom kraju. Misno je slavlje predvodio o. Anto Gavrić, provincial Hrvatske dominikanke provincije, u zajedništvu s ostalom braćom dominikancima i vlc. Draženom Radigovićem. Otac provincial je u svojoj homiliji svratio pozornost na moćnu Marijinu zaštitu koju svatko može osjetiti, osobito oni koji s ljubavlju i vjerom prebiru zrncu njezine krunice. Povezao je to i s Evandželjem u kojem nas Isus poziva na zajedništvo s Ocem u Duhu Svetom, a po tom zajedništvu svi mi postajemo bliži jedni drugima, braća jedni drugima. To i jest Isusova i Marijina želja i molitva.

Misnom je slavlju prethodila zajednička krunica koju su predmolili predstavnici raznih kruničarskih skupina. Nakon toga je slijedilo izvrsno razmišljanje o molitvi krunice, koje je pripremio đakon fr. Mirko Vlk. Razmišljanje je podijelio na pet dijelova u kojima je razložio zašto krunicu smatramo evanđeoskom molitvom, tko i kada je osmislio krunicu, tko je sve zaslužan za širenje krunice, zašto i kako treba moliti krunicu, te, u čemu se sastoji kruničarska pobožnost. Ovo je taj tekst u cijelosti:

KRUNICA JE EVANĐEOSKA molitva koncentrirana na meditaciju spasenjskih događaja iz Kristova života koji su blisko povezani s Djevicom Marijom. Po svojoj strukturi, krunica je kontemplativna i anamnetička molitva koja "zahtijeva miran ritam i gotovo misaono otezanje, što molitelju omogućuje razmatranje otajstava Gospodinova života". Zašto je nazivamo evanđeoskom molitvom? Jer

se nadahnjuje na Evandželju i iz Evandželja izabire i ističe najveća otajstava vjere te sugerira, počevši od radosnog pozdrava anđelova i vjerničkog odgovora Djevičina, držanje kojim vjernik mora moliti. Krunica osim toga odražava i nacrt prvotnog navješćivanja vjere, te otajstvo Krista stavlja pred naše oči onako kako ga je izrazio sv. Pavao u himnu poslanice Filipljanima 2,6-11: poništenje, smrt, uzvišenje. Krunica, naime, promatra po

redu i susljedno sve događaje Otkupljenja koji su se u Kristu ispunili: od djevičanskog začeća i otajstva djetinjstva sve do vrhunskih događaja Pashe, blažene Muke i slavnog Uskrsnuća te do njezinih učinaka na Crkvu koja nastaje na dan Pedesetnice - Duhova i na Djesticu na dan kada je dovršivši zemaljski život bila dušom i tijelom uznesena u vječnu domovinu.

Kako bi nam krunica doista bila prava molitva, a ne neko puko ponavljanje riječi potrebno je biti svjestan kontemplativne dimenzije krunice. Jer, ne treba zaboraviti Kristovih riječi: "Kad molite ne blebećite kao pogani. Misle da će s mnoštvima rijeći biti uslišani" (Mt 6, 7). Stoga je krunica bez razmatranja kao tijelo bez duše, njezino moljenje u tom slučaju pada u pogibao da postane mehaničko ponavljanje fraza. Moljenje krunice zahtijeva polagan ritam i uzimanje dovoljno vremena kako bi molitelj mogao bolje razmišljati o otajstvima života Gospodinova, promatranim kroz srce One koja je bila Gospodinu najbliža, da bi se na taj način mo-

glo odatle crpsti neslućeno bogatstvo. Stoga se u moljenje Krunice mogu uključiti čitanja Svetog Pisma, osvijetljena homilijom, okružena pravilnim razmacima šutnje te pjevanjem. Krunica je nikla na vjekovnom stablu kršćanske liturgije kao pravi „Djevičin psaltir”, po moću kojega su se skromni ljudi pridruživali univerzalnoj pjesmi hvale i prošnji Crkve. Međutim krunica, kao ni druge izvan liturgijske pobožnosti, ne smiju se miješati s liturgijom, pa se stoga ne bi smjelo moliti krunicu za vrijeme sv. Mise, jer krunica može biti izvrsna priprava na sv. Misu. Liturgija uprisutnjuje pod velom znakova, koji su na otajstven način djelotvorni, najveća otajstva našega otkupljenja; Krunica, po ljubavi koja se rađa iz razmatranja, pomaže molitelju da se sjeća tih otajstava, te potiče njegovu volju da odatle crpi pravila za život. Razmišljanje o otajstvima krunice, naime, time što Kristova otajstva čini dragima duhu i srcu vjernika, može biti vrlo dobra priprava za proslavu tih otajstava u liturgijskom činu, te postati kasnije njihova produljena jeka. Krunica i liturgija po svojoj su naravi zajedničarske molitve, hrane se Svetim Pismom i donose nam otajstava Krista i imaju iste događaje povijesti spaseњa koje je Krist izvršio.

2 TKO JE I KADA OSMISLIO KRUNICU U CRKVU? Kome se može zahvaliti za postojanje ove pobožnosti? Predaja Crkve veli kako je tijekom borbe protiv albigenške hereze na jugu Francuske, sv. Dominik počeo propovijedati molitvu Krunice, na poticaj Blažene Djevice Marije, kao lijek protiv hereze i grijeha. Od toga se vremena, prema crkvenoj tradiciji, trudom Dominika i njegova Reda, Krunica se proširila po cijelome svijetu, a Pape su tijekom stoljeća u svojim raznim enciklikama apostolskim pismima sv. Dominika proglašavali počenikom pobožnosti krunice.

Jedan od najstarijih načina prikazivanja Blažene Djevice Marije u dominikanskom Redu jest: Djevica milosrđa, Majka sa zaštitničkim plaštem. Ovaj način prikazivanja Djevice Marije je cistercitskog podrijetla, a u dominikansku tradiciju ga unosi sestra Cecilia iz samosta-

na sv. Siksta kao zorni, slikovni prikaz jednog Dominikovog viđenja. Kako to prenosi pisana dominikanska tradicija (Vitae Fratrum VI,4): u svome viđenju, sv. Dominik se našao pred Gospodinom, okružen nebrojenim mnoštvom blaženih i zamjećuje redovnike svih redova i različitih habita, ali ne uspijeva pronaći nijednog dominikanca. Pogođen time, počinje gorko plakati tako da ga sam Krist tješi i uputi Blaženoj Djevici Mariji koja mu je stajala zdesna. Djevica tada rastvorila svoj plašt koji je bio 'boje safira', te tako velik 'kao da obuhvaća cijelo nebo' i ispod plašta otkriva mnoštvo braće dominikanaca. Dominik se baca na koljena zahvaljujući Bogu i Blaženoj Djevici Mariji, potom viđenje završava. Ponesen ovim viđenjem, Dominik odmah poziva braću na Jutarnju i poslije molitve saziva cio samostan u skupštinsku dvoranu gdje održava 'velik i lijepi govor potičući ih na ljubav i poštovanje prema Blaženoj Djevici Mariji'.

Mnogi povjesničari i hagiografi Reda vide jedan od ključnih pisanih svjedočanstava o nastanku moderne krunice u opisima Dominikovih posljednjih dana. Naime, Dominikovi praktičari poput bl. Romana Livija svjedoče kako je Dominik na smrti u rukama držao vrpcu s uzlovima pomoću kojih je odbrojavao na tisuće 'Zdravo Marijo' koje bi tijekom dana izmolio. Zahvaljujući zapisima dominikanskih redovnika s područja Rajne iz 14. st., poznato je kako se u to vrijeme u marijanskoj pobožnosti jako nagašavao broj od tri pedesetice, a svaka bi pedesetica bila simbolično predstavljena kao vijenac, odnosno, kruna od ruža (tj. ružarij) koji se stavljao na glavu Marijinog kipa. Braća dominikanci su pak u svojim molitvama nabrajala Marijine vrline (usp. Vitae Fratrum IV 5,2) iz čega je eventualno proizašla i zamisao da se sustavnije i više teološki formiraju otajstva iz Marijinog života koja bi se tako mogla dodavati molitvama.

Unatoč nedostatku konkretnih povijesnih dokaza, ne može se zanijekati odnos između Krunice i Reda braće propovjednika. Dominikanci Jakov Sprenger (†1496), autor knjige o borbi protiv okultizma i čarobnjaštva 'Malleus malificarum', prema tradiciji Reda također

je i autor podjele na radosna, žalosna i slavna otajstva. Papa dominikanc Pio V. (1566-1572.) nakon pobjede nad Turcima u pomorskoj bitci kod Lepanta 1571. godine, kojim je slomljena turska nadmoć u Sredozemlju, pripisuje ovaj uspjeh molitvi Krunice. Isti Papa tada i ute-meljuje i blagdan Gospe od pobjede za koji je odredio neka se slavi svake prve nedjelje u listopadu. Pijev nasljednik, papa Grgur XIII., 1573. godine preimenovao je ovaj blagdan nazvavši ga Kraljica sv. Krunice i pod tim se imenom slavi sve do danas.

ZA ŠIRENJE KRUNICE u cijeloj Crkvi zaslužan je Papa Pio V. koji je svojim Apostolskim pismom 'Inter desiderabilia' objavljenim 29. lipnja 1569. dao trajni zadatak osnivati bratovštine sv. Krunice Učitelju dominikanskog Reda ili onima kojima Učitelj Reda povjeri ovu dužnost. Tako je apostolat Krunice službeno povjeren Redu braće propovjednika. Dominikanci su počeli sabirati molitelje Krunice u bratovštine već u kasnom 15. stoljeću. Ulazak u kruničarsku bratovštinu podrazumijeva odluku po vjeri dosljedno kršćanski

živjeti. Prvu kruničarsku bratovštinu osnovao je Jakov Sprenger 8. rujna 1475. u dominikanskoj crkvi u Kölnu, a godine 1486. cio Red braće propovjednika uveo je ovaj način organizacije vjernika kao autentičan i vjeren oblik nasljedovanja pobožnosti Krunice. Među najstarijim kruničarskim bratovština na hrvatskom području jest ona u dominikanskom samostanu u Splitu, koja je osnovana pismom Pape Pavla III. 3. studenoga 1533. godine. Po starosti zatim slijedi bratovština u Dubrovniku iz 1564. godine. Isto tako samostan u Korčuli dobiva iz Rima dozvolu za kruničarsku bratovštinu 20. kolovoza 1571; Šibenik 1689. godine. U samostanskom arhivu u Bolu na otoku Braču čuva se originalna bula datirana iz 31. kolovoza 1607. kojom Generalni vikar reda Ljudevit Ystella, uz suglasnost hvarskog biskupa, osniva pri crkvi sv. Marije bratovštinu Presvetog Ružarija. U Arhivu Hrvatske dominikanske provincije u Zagrebu čuva se bilježnica "Popis bratovština Presvetog Rozarija po Biskupijama" i "Liber Provinciae Dalmatiae" koji donosi kronološki red ustanovljenja brojnih bratovština.

Uz kruničarske bratovštine koje su okupljale štovatelje Djevice Marije po molitvi Krunice razvile su se tijekom povijesti i različite druge kruničarske zajednice s posebnim naglascima. Tako 1625. godine dominikanac o. Timotej Ricci organizira Kruničarsku zajednicu Vječnog ružarija. Ovu zajednicu sačinjavaju vjernici koji se svojom slobodnom voljom obavezuju jednom na godinu u određeni dan, jedan sat, bilo danju bilo noću, provesti u molitvi razma-

trajući otajstva Krunice, dodavši tome i svoje druge molitve. Ovim uređenjem Timotej Ricci je namjerio molitvom obuhvatiti sva 24 sata u danu, a time i svaki dan u mjesecu, pa mjesec po mjesec čitavu godinu.

Diljem svijeta također je raširena i jedna druga kruničarska zajednica pod dominikanskim vodstvom: "Živa krunica". Ovu zajednicu osnovala je 1826. godine Marija Paulina Jaricot s namjerom da u francuskom narodu ponovno oživi vjera i na nakanu obnove same Francuske nakon toliko političkih prevrata od vremena Francuske revolucije. Papa Pio IX. 17. kolovoza 1877. godine predao je upravu i promicanje društva Žive krunice dominikanskom Redu. Ova se moliteljska zajednica organizira u tzv. Vjenac koji se sastoji od dvadeset osoba što među sobom dijeli dvadeset otajstava Gospine krunice. Obvezuju se da će svakog dana izmoliti određenu deseticu: to jest Očenaš, 10 Zdravomarija i Slava Ocu, razmatrajući svoje otajstvo krunice.

Na ovaj način jedan Vjenac svakog dana izmoli sva otajstva Gospine krunice: radosnu, svjetlosnu, žalosnu i slavnu. Svrha ove zajednice jest krunicom slaviti Boga, častiti blaženu Djesticu Mariju i moliti blagoslov Crkvi te primati nova nadahnuća za kršćanski život i produbljenje zajedništva među moliteljima. Iz ovog se razloga neke zajednice sastaju jednom mjesечно i tom prilikom razmjenjuju "molitvene sličice" (otajstva) za slijedeći mjesec. Oni kojima to nije moguće ostvariti dogovaraju taj Vjenac idućeg mjeseca molitveno ide za jedno otajstvo naprijed automatski.

4 ZAŠTO MOLITI KRUNICU? Što Gospodinu krunicu razlikuje od svih drugih molitava koje upućujemo Bogu tražeći sjedinjenje s Božanskim? Uvidjeti vrijednost krunice prije svega podrazumijeva pronaći kako tebi krunica može pomoći u tvome životu. Zaista, sama molitva nije tek način kako tražiti pomoći od Gospodina, već i jedan od najmoćnijih načina kako nam Bog odgovara i pomaže u našim nevoljama, brigama i problemima. Tako Krunica ima posebnu vrijednost za sve one tjeskobne, za učene i neuke, za bolesne.

Krunica je najbolja pomoć za sve rastrojene, nesretne, bojažljive i neplodne duše jer djeluje na tri razine ljudskog bića: tjelesne, glasovne i duhovne, i to upravo tim redom. Dok prsti prebiru zrnca, podsjećaju da su ta sitna brojila određena za molitvu. Zatim se jednodušno s prstima miču usnice. Crkva, koja je uvijek mudar psiholog, uporno traži da se za vrijeme moljenja krunice usnice miču jer ona dobro zna da vanjski ritam tijela može utjecati na ritam duše. Ako prsti i usnice ustraju pri tome, duhovna će volja ubrzo slijediti za njima i na kraju će molitva završiti u srcu.

Crkva, koja je uvijek mudar psiholog, uporno traži da se za vrijeme moljenja krunice usnice miču jer ona dobro zna da vanjski ritam tijela može utjecati na ritam duše. Ako prsti i usnice ustraju pri tome, duhovna će volja ubrzo slijediti za njima i na kraju će molitva završiti u srcu.

Zrnca pomažu duši da se koncentriira. Sam ritam i ugodna jednoličnost stvaraju tjelesni mir i misli čuvstveno usredotočuju na Boga. Tjelesne i duševne sile djeluju zajedno ako im damo priliku za to. Jače duše mogu djelovati iznutra, iz duše prema van. No tjeskobne i nervozne duše moraju, naprotiv, u svome djelovanju ići izvana prema unutra. Moleći krunicu, tjeskobni i nervozni, malo po malo dolaze do spoznaje da njihov nemir potječe od njihova egoizma. Nijednu dušu nije još shrvala tjeskoba ili strah ako je ona bila vjerna krunici. Pokušajte! Iznenadit ćete se kako će vas, zrnce po zrnce, izvući iz vaših nemira i uspeti vas do samoga prijestolja onoga Srca koje je absolutna ljubav.

Događa se da neuki često mole bolje nego učeni, ne zato što bi intelekt bio štetan za molitvu, već zato što je žrtva oholosti koja kao kori-jen svakog grijeha sve razara. Naša ljubav i naše znanje moraju uvijek ići u korak jedno s drugim, jer su mudrost i ljubav Presvetoga Trojstva jednake među sobom. Zato je potrebno odba-citi svaku primjesu oholosti te uvijek sve više silaziti u poniznost, ne bi li što dublja postala naša vjera. Blažena je Majka zahvaljivala svoje-mu božanskom Sinu što je pogledao na njezi-nu poniznost. Krunica je otajstvo i ispit vjere, kamen kušač poniznosti duše. Biljeg kršćanina jest njegova spremnost da vjeruje u Boga koji je postao tijelom, da vjeruje u Krista koji nastavlja svoj život pod prilikama kruha i vina na oltaru. Krunica je zborište nenaobraženih i naobraže-nih. Ona je mjesto gdje jednostavna ljubav do-biva na znanju, a pametna duša na ljubavi. Treća je velika vrijednost krunice u njezinoj ko-risti za bolesne. Kad groznica raste, a tijelo se

grči od boli, duša ne može govoriti. Ona zapra-vo ne želi ni slušati ono što joj se govori, ali u njezinu je srcu zato tako puno toga što bi htjela kazati. Kako je broj molitava koje znamo napamet jako malen i njihovo ponavljanje u bole-sti postaje zamorno, za bolesnika je dobro da ima jedan obrazac molitve pri kojem se riječi usredotočuju i usmjeruju na meditaciju. Kao što povećalo skuplja i sjedinjuje raspršene zra-ke sunca, tako krunica skuplja i sjedinjuje misli koje su inače ‘razbacane’ po bolesničkoj sobi, te se one usredotočuju u žarištu bijelog i žarkog plamena božanske ljubavi.

5 KRUNIČARSKA POBOŽNOST već je sto-ljećima sastavni dio dominikanske duhov-nosti i svakodnevnog života i dok god je tako nema straha da će Krunica nestati iz duhovnog života Crkve. Ako kakvim nesretnim spletom okolnosti nekad u budućnosti Reda braće Pro-povjednika i nestane, Krunica će preživjeti ne

samo očuvana kroz razna kruničarska bratstva i zajednice, koje je Red posijao po cijelom svijetu, nego i u prebirućim prstima svakoga vjernika koji oko vrata nosi drvenu, plastičnu ili keramičku krunicu.

Molitva krunice je molitva čovjeka za čovjeka: to je molitva ljudske solidarnosti, kolegijalna molitva otkupljenih, koja odražava duh i nakane prve otkupljene, Marije, majke i slike Crkve: molitva za sve ljude svijeta i povijesti, za žive i mrtve, koji su pozvani da budu s nama Tijelo Kristovo i da postanu s njim subaštinici slave. (...)

Krunica je moja najdraža molitva.

(sv. Ivan Pavao II.)

Ljepota je krunice u tome što ona nije samo usmena molitva. Ona je također duševna molitva. Često možemo slušati kakvu dramu u kojoj se, dok ljudski glas govori, u pozadini čuje veličanstvena glazba, koja daje riječima dostoјanstvo i snagu. Krunica je slična takvoj izvedbi. Dok se izgovaraju riječi molitve, srce ne sluša glazbu, nego neprekidno razmišlja o životu našega Gospodina, s obzirom na vlastiti život i potrebe. Kao što žica krunice povezuje njezina zrnca, tako razmišljanje povezuje molitve.

Mi često razgovaramo s nekim dok naša pamet razmišlja o nečem drugom. No u krunici mi ne samo da izgovaramo molitve, nego također mislimo o njima. Betlehem, Galileja, Nazaret, Jeruzalem, Golgota, Kalvarija, Maslinska gora, nebo – sve se to reda pred očima naše duše dok naša usta mole. Krunica poziva naše prste, naše usnice i naše srce na beskrajnu simfoniju molitve i stoga je ona najdivnija molitva koju je čovjek ikada sastavio. Blaženi Alojzije Stepinac u Predgovoru molitvenika 'Krunica' kojega je preveo s francuskog jezika, a koji je tiskan 1943. godine između ostalog piše: „Na slici 'Posljednje večere' Michelangelo je prikazao dva čovjeka, koja se prigodom

općeg uskrsnuća dižu prema nebu uz pomoć svoje krunice, za koju su se uhvatili. Sam dobri Bog znade koliko se već duša od vremena sv. Dominika vinulo k nebu po molitvi sv. Krunice. Nju su držali u rukama priprosti seljaci i moćni vladari, glasovite vojskovođe i obični vojnici, veliki učenjaci i neuki ljudi, djevojke i mladići, staro i mlado, čak i malena djeca. Sveta je krunica bila jedno od najvažniji sredstava u radu Crkve Kristove od vremena sv. Dominika pa do danas. Tako će biti, bez sumnje, i do konca svijeta. Sveta Krunica je i u hrvatskom narodu od najveće važnosti.“ Zaključimo riječima sv. Ivana Pavla II: „Molitva krunice je molitva čovjeka za čovjeka: to je molitva ljudske solidarnosti, kolegijalna molitva otkupljenih, koja odražava duh i nakane prve otkupljene, Marije, majke i slike Crkve: molitva za sve ljude svijeta i povijesti, za žive i mrtve, koji su pozvani da budu s nama Tijelo Kristovo i da postanu s njim subaštinici slave. (...) Krunica je moja najdraža molitva.“

Nakon euharistijskog slavlja svi su nazočni, predvođeni o. Gavrićem, molili pred Marijinim likom Molbenicu Pompjejskoj Gospi.

Poslijepodnevni boravak u Bistrici obilježen je križnim putem, na Kalvariji, kao i kratki blagoslov s Presvetim u bazilici.

Ovim duhovnim sadržajima koji su, vjerujem, obogatili hodočasnike, pridonijelo je i prekrasno vrijeme kojim je nebo nagradilo revne molitelje (bila je najavljeni kiša!).

Sabrala s. Slavka Sente

SVE O MOĆNIM DUHOVNIM ZAŠTITNICIMA - ANĐELIMA

Ivan Pavao II. otkriva tko su anđeli,

kako djeluju i zašto su važni

Vjerovanje u anđele iznimno je suvremeno, ali pomutnja oko njih vrlo je velika. Vjerom Crkve o anđelima proglašava se ono što vjeri ne pripada, a izostavljaju se neki važni aspekti istine o tim duhovnim bićima. Stoga je dobro pročitati što o tome kaže sv. Ivan Pavao II.

Anđeli i nadnaravni, duhovni svijet, kogemu oni kao čisto duhovna bića pripadaju, oduvijek su pobuđivali ljudske osjećaje i maštu. U novije vrijeme moderni je *new age* pokret preuzeo kršćansko vjerovanje u anđele proizvoljno izvlačeći iz njega različite elemente i tvoreći nov, neprecizan i nejasan, ali naizgled utješan koncept o anđelima kao „energetskim bićima“ koja nas prate, vole i žele nam pomoći, ostvarujući sve naše želje. Tako su police knjižara posljednjih godina preplavljeni popularnom literaturom o anđelima, o „vidovnjacima“ koji su navodno s anđelima razgovarali i te razgovore uobičili u popularne bestselere, o savjetima kako doći s njima u kontakt itd. Mnogi u tim knjigama ne vide ništa loše te ih čitaju kao popularno štivo, ali tako se, malo-pomalo, stvara iskrivljen sud o anđelima i njihovu djelovanju, a vrata se otvaraju i duhovnim opasnostima.

Stoga je važno upitati se što zapravo znamo o anđelima, tim duhovnim bićima koja se u Bibliji spominju već od prvih stranica? Tko su oni, kako djeluju i zašto su važni? Na sva ta i mnoga druga pitanja odgovara upravo objavljena knjiga sv. Ivana Pavla II., knjiga pod naslovom *Anđeli*, objavljena u izdanju nakladničke kuće Verbum, u kojoj su sabrane sve kateheze ovog velikog pape o anđelima te njegov govor o sv. Mihaelu. U Dodatku knjizi se nalaze i svi službeni ključni crkveni tekstovi o anđelima iz *Kompendija Katekizma Katoličke Crkve*, *Katekizma Katoličke Crkve* te *Direktorija o pučkoj pobožnosti i liturgiji*.

Tako koncipiran sadržaj iznimno je koristan jer kako ističe sv. Ivan Pavao II. govoreći u o vjerovanju u anđele „treba priznati da je pomutnja ponekad velika, što za posljedicu ima

rizik da se vjerom Crkve o anđelima proglašava ono što vjeri ne pripada ili, obratno, da se izostavljaju neki važni aspekti objavljene istine“. Upravo stoga ova knjiga nevelikog broja stranica iznimno je važna, jer čitatelju omogućava da dobije sve potrebne spoznaje o moćnim duhovnim zaštitnicima i njihovo ulozi te da izgradi argumentiran kritički stav spram New age ponude i pomutnje koja vlada na tom području. Knjiga sv. Ivana Pavla II. *Anđeli. Tko su kako djeluju i zašto su važni* dostupna je u svim knjižarama Verbum kao i preko web knjižare Verbum.hr. (Bitno.net)

PROSLAVA BLAŽENE OZANE U ZAGREBU

I ove je godine zagrebački samostan, koji nosi naslov naše blaženice Ozane Kotorske, svečano proslavio njezin blagdan. Glavnoj je proslavi prethodilo trodnevlje kojeg su vodili: vlč. Domagoj Matošević, o. Zvonko Džankić i o. Anto Gavrić.

Prvi dan trodnevlja

U petak 24. travnja počela je trodnevna priprava za blagdan bl. Ozane u Zagrebu, u samostanskoj kapeli njoj posvećenoj. Prvi dan Trodnevlja obilježila su djeca iz našeg DV *Bl. Hozana*. Uz pomoć svojih 'teta' koje su ih pripremale, djeca su oduševljeno i radosno pjevala, i čitavim svojim bićem slavila Gospodina.

Misno slavlje je predvodio vlč. Domagoj Matošević, uz naše domaće svećenike, župnika Domagoja Vuletića i kapelana Milana Dančuo.

Vlč. Domagoj je u uvodu, a posebno u homiliji približio Božju riječ djeci, ali koja je istodobno bila pobudna za njihove roditelje, kao i za sve štovatelje bl. Ozane koji su se okupili u velikom broju.

Istaknuo je kako je blažena Ozana svakim danom upoznavala Boga. I što ga je više upoznavala to je više željela postati još bolja, osjećala je da se mora obratiti, ali i da se mora moliti za obraćenje svih ljudi.

Molimo Ozanu, rekao je vlč. Domagoj, da budemo uvijek povezani s Bogom i da, poput bl. Ozane, pomognemo drugima da i oni upoznaju Isusa. Nije dovoljno da sami budemo dobiti nego i da i drugima pokažemo kako će biti dobri.

Na kraju je ispričao jednu priču kako u jednom kraju nije bilo dugo kiše. Svećenik je pozvao ljude na molitvu za kišu. Došlo je puno ljudi, a samo je jedna mala djevojčica ponijela sa sobom kišobran. Ona je vjerovala da će Bog, na njihovu molitvu, zaista dati kišu.

Nakon svete mise djeca su izvela kratak prikaz Ozanina života.

Ravnateljica vrtića, s. Antonija je u završnoj riječi zahvalila vlč. Domagoju što je predvodio

euharistijsko slavlje, kao i župniku i kapelanu.

Sažela je, potom, ukratko što je Ozana znaciла za svoj grad Kotor i gdje je živjela.

„Njezina sobica, uz crkvu sv. Pavla, s pogledom na katedralu sv. Tripuna, bila je mjesto na kojem se spušтало samo nebo dok je Ozana, kako su je zvali „andeo grada Kotora“, pred raspelom molila za potrebe svojega grada i njegovih stanovnika, kao i za sve one koji su k njoj dolazili i tražili pomoć. Tješila je, savjetovala, poticala na dobro, molila. Imala je veliko pouzdanje u Boga.

Ozana je u svojem vremenu, nastavila je s. Antonija, u gradu Kotoru bila putokaz prema Gospodinu, jedinom Izvoru i istini. Ona i nama danas poručuje da živimo skromno i jednostavno, da nastojimo činiti dobro i u drugome gledati dobro. Život nam je darovan, a svaki dan je podjednako dostoјan svetosti života. Usadimo u zemlju svoga hoda, u svaki dan, sjeme dobrote, jer kada čovjek ljubavlju dotiče čovjeka, Božje i čovječe stapa se u riječ koja jedina u punini izriče i vrijeme i vječnost. Biti dobar znači učiniti svoj život raspoloživim za druge. Biti dobar znači svijetliti čitavim bićem Božju ljubav i dobrotu. – zaključila je s. Antonija.

Na koncu je zahvalila roditeljima djece koji su svojim sviranjem uzveličali ovo misno slavlje.

Drugi dan Trodnevlja

Misno slavlje drugoga dana Trodnevlja, u subotu 25. travnja, predvodio je o. Zvonko Džankić, u koncelebraciji s našim domaćim svećenicima. Svojim su pjevanjem uzveličali slavlje mladi iz naše župe Krista Kralja.

Uvodeći nazočne u svetu misu o. Džankić je napomenuo kako nam današnja liturgija stavљa lik svetoga Marka evanđeliste kojega karakterizira jasnoća priopćavanja Božje riječi, te je poželio da se ta jasnoća ureže duboko i u naše srce.

U svojoj se homiliji najprije osvrnuo na poznatu glumicu koja se povukla u zatvoreni samostan, u Španjolskoj, a što ljudi ovoga svijeta

ne mogu razumjeti, posebni neki koji su to komentirali na svoj način. Njezin je, naime, poziv i odlazak protumačen kao bijeg od stvarnosti. S tim u svezi propovjednik se pitao: „Da li čovjek može pobjeći od problema, bilo kojeg problema kojeg svakog ljudsko biće prolazi u svom životu? Odgovor je zasigurno: Ne!“

Usporedivši to s Ozaninim životom o. Džankić je naglasio da njezino povlačenje, unutar zidina, nije bilo bijeg nego dragovoljno.

Ozanino povlačenje, dakle, nije bijeg, nego osluškivanje Boga u svome životu. A kako je to moguće? Moguće je jedino ako se čovjek potpuno predaje. To roditelji najbolje znaju,

odnosno njihova djeca. Roditelj se predaje za svoju djecu, do križa katkada, u mnogim životnim situacijama. Na taj način se predaje Ozana. Ne sebično, zatvorena, nego predaje se za druge. Ona moli za druge, razmišlja o drugima. Bavi se problematikom drugih. I sve to predaje Bogu, stavlja pred Boga, svakodnevno.

Gledajući samo našim ljudskim očima, to je predanje nemoguće. Bez Božje svjetlosti, bez njegova poljupca neće se pokrenuti niti jedno ljudsko biće da dragovoljno služi drugima.

Propovjednik je potom naglasio kako i među nama postoje ljudi koji se predaju drugima: unutar naših obitelji, u mnogim zajednicama, u mnogim umirovljeničkim domovima, u mnogim bolnicama. Tu su ljudi koji služe, koji se predaju. I upravo u tom predanju događa se čudo, događa se obrat.

Znamo iz Ozanina života, kako nam priopćavaju njezini životopisci, da i ona prolazi svojevrsnu katarzu, nutarnje, duhovno čišćenje. Prolazi krize i kušnje kojima odolijeva uz pomoć svoga Boga. Dakle, ona nije bila poštěđene kušnji i kriza, ničega nije bila poštěđena. Tako ni mi u svome životu, niti se možemo skriti, niti

se možemo povući u osamu da nas nešto ne dotakne.

Govoreći potom u kojim segmentima možemo i mi naslijedovati danas Ozanu, o. Džankić je naglasio da to ne moraju biti posebne metode njezine pokore u kojima se bičevala, u kojima je klečala iz dana u dan, jer taj je oblik poseban Božji dar. To ne mogu svi proći, ali možemo uzeti one elemente koji su jako bitni, bez kojih se naš život pomalo rastače, a to je predanost, darivanost za drugoga, darivanost za Boga, raspoloživost. Raspoloživost poput one kad djeca dodu doma i kad ih čeka ručak ili večera, već na stolu. To je raspoloživost njihovih roditelja. To je raspoloživost za Boga: dati se, predati se, učiniti nešto. To je ono što promatramo kod Blaženice i kod drugih svetaca. Ja vjerujem da i ovdje među nama ima onih koji to svojim životom žive, izgaraju, svjedoče. Potrebno je izgarići. U izgaranju se rađa novi život. Umiranjem se rađa novi život. Znamo da to nije jednostavno razumjeti.

Ozanini životopisci s toliko radosti govore o njoj. Isto tako i njezini isповједnici koji su je posjećivali: kako je puna života i kako se dariva. U tom vidu možemo razumjeti i odlazak današnjih djevojaka u zajednice koje su zatvorenog tipa, jer ih je Bog posebno izabrao. Bog je zakoračio u njihov život, istražio njihovu intimu, a one su s druge strane pokazale svoju raspoloživost. Ne možemo ništa u životu učiniti ukoliko nismo raspoloživi, jer ako smo mi otvoreni i raspoloživi onda će i oni koji nas promatraju, otkriti tko smo mi, što se s nama događa.

Ovaj element predanosti nalazimo u Sinu Božjem, koji kaže, da nije došao suditi svijet nego ga spasiti, dati se, darivati se, do beskraja. Na taj se način može osjetiti Božja blizina. Ukoliko taj element vjere bude prisutan u našem životu, ukoliko probudi našu dubinu, našu nutrinu i ukoliko nas ona pokrene, onda možemo i brda premeštati. Stoga, molimo i mi našu Blaženicu da nas zagovara kod Nebeskoga Oca, da nas učini

raspoloživima za druge, da nas učini raspoloživima za Boga. U toj raspoloživosti, u tom predanju i mi ćemo osjetiti onu potrebnu radost, onaj potrebn Božji poljubac koji gura, gura naprijed.

Na kraju mise je o. Džankić još jednom nglasio kako su i sv. Marka i Ozana, bili oruđe Božje u ovome svijetu, te je poželio da i mi budemo poput njih Božja olovka, Božji kist koji će ovaj svijet učiniti radosnijim i ljepšim.

Treći dan trodnevlja

Treći dan trodnevlja, u nedjelju 26. travnja, misno slavlje je predvodio o. Anto Gavrić provincial hrvatske dominikanske provincije. Slavlje su uzveličali neokatekumeni svojim gromkim i uznisitim pjevanjem i sviranjem.

Uvodeći nazočne u euharistijsko slavlje o. Gavrić je istaknuo kako danas, na nedjelju Dobroga Pastira, imamo još jedan razlog više moliti Ozanin zagovor za svećenička i redovnička zvanja.

U svojoj je homiliji uočio divnu povezanost male pastirice, Katarine, s Dobrim Pasti-

rom. Od malih je nogu Dobri Pastir privlačio pastiricu Katarinu, da bi je napokon, od silnih prostranstava planina doveo do male sobice u kojoj će se do kraja života moliti i žrtvovati za sve Kristove ovce.

Svoju je propovijed započeo pitanjem koje je Katarina postavljala svojoj majci:

„Majko, tko je Bog i gdje on stanuje?“ Tim pitanjem, nastavio je o. Gavrić, znala je često mala Katarina stavljati svoju majku u vrlo nezgodnu situaciju. Diveći se svemu što je okružuje, mala je pastirica prepoznавала Boga stvoritelja. Zato je htjela o njemu što više saznati. Htjela ga je upoznati puno više nego što joj njezina majka može objasniti. Kako upoznati Boga kad njegovo preveliko otajstvo izmiče sposobnosti našeg ljudskog uma? Kako upoznati i ljubiti Krista kao što je on ljubio i kao što on poznae svoga Oca, kako nam govori u današnjem evanđelju? Toliko je bliski odnos između Oca i Sina, od vječnosti, te Krist govori da na način kao što poznae Oca i kao što Otac poznae njega on poznae i nas. Možemo li mi, braće i sestre, na takav način poznavati Krista kao što On poznae svoga Oca? Prekrasno je promatrati danas, na nedjelju Dobroga Pastira, i život jedne pastirice, promatrati kako se život pastirice isprepliće sa životom jednoga Pastira. Koliko Dobri Pastir utiskuje u dušu male Katarine, od malih nogu, želju za spoznajom njega, koji će je voditi s vrletnih gora prema gradu Kotoru. Odvest će je, od onih silnih prostranstava kojima je kročila kao pastirica do uske, zatvorene sobice, od

nekoliko kvadrata, koja će postati cijeli njezin svijet. I ne samo njezin, nego bogata paša na koju će mnogi dolaziti tražiti utjehu i okrijepu.

Poznavati nekoga uključuje blisko zajedništvo s njim, znači voljeti. Spoznaja je vrlo važna za ljubav. Spoznaja je bitni uvjet ljubavi. Ne možemo nešto ili nekoga voljeti, ako ga ne pozajemo; iz iskustva znamo da nešto zavolimo tek onda kad to upoznamo. Ali, da bismo bili voljeni, da bi nas se moglo zavoljeti, treba također dopustiti drugome da nas upozna, da upozna ono zbog čega nas možda neće zavoljeti. Otkrivanje sebe nosi i rizik ranjivosti, izlažeći svoj život očima i promatranju drugih.

Krist nam pokazuje, braćo i sestre, da nas poznaje i on nas ljubi takve kakvi jesmo. Toliko nas ljubi da on život svoj polaže za nas takvi kakvi jesmo. Kroz stoljeća, kroz tisućljeća on polaže život. On nas poziva da ga postupno upozajemo. A kad prepoznamo tu njegovu ljubav prema nama, kako ga onda ne uzljubiti? Kako ne, poput male Katarine, a kasnije Ozane, kako ne uzvratiti na onu ljubav koju je ona na razne načine otkrivala u svome životu?

Majko, gdje je Bog i gdje on stanuje? Gdje stanuje? To pitanje male pastirice Katarine pokazuje koliko je od malih nogu njezin cilj, čežnja njezina života samo da upozna Boga. Da njega upozna i njega ljubi! A spoznajući i ljubeći Boga pomaže drugima da ga upoznaju i da ga uzljube. Taj prekrasan ideal maloga djeteta i nama danas ostaje vrlo privlačan i aktualan. Spoznavati Boga, ljubiti Boga, ali ne čuvajući

ga sebično za sebe, nego ljubeći ga i pomažući drugima da ga upoznaju i ljube.

Promatrajući život bl. Ozane možemo vidjeti kako njezina spoznaja raste: od one pastirice po pašnjacima do dolaska u Kotor gdje sve dublje i dublje ponire u otajstva vjere, spoznaje svoj poziv da svoj život potpuno preda Kristu kao sestra dominikanka, trećoredica. Ali ni tu ne završava njezina spoznaja, ona sve više i više želi upoznati onoga koji joj je pokazao tako veliku ljubav da samo pogled na ono što je on na križu darovao znak neizmjerne ljubavi u potpunosti je promijenio život male Katarine, a kasnije bl. Ozane. Njezina spoznaja iz dana u dan raste. Njezini životopisci svjedoče kako je poznавala izvanredne stvari, Božja otajstva, božanske stvari, nedostupne nama ljudima. Ali iz te spoznaje u njezinoj duši budi se živa i žarka ljubav prema Bogu. I samo želi još više napredovati u toj ljubavi jer spoznala je koliko je Bog ljubi. Što je više spoznala Boga, to je više rasla

ljubav u njezinoj duši, žarka i živa ljubav prema Bogu. Čuli smo kako Krist govori u današnjem Evandželju: "Zbog toga me ljubi Otac što polažem život svoj." Što je veća spoznaja, braćo i sestre, trebala bi biti snažnija i veća ljubav. Bog toliko poznaje svoga Sina i iz ljubavi ga onda daruje, pokazujući neizmjernu ljubav prema čovjeku i svijetu. Blažena Ozana sve više i dublje ponire u Božje otajstvo i daruje svoj život, slobodno ga daruje, zatvarajući se u malenu čeliju ali svjedočeći koliko Bog prodire u njezin život, makar se nekima činio zatvorenim i daleko od svijeta, koliko je Bog prisutan u njezinu životu.

Braćo i sestre, malena pastirica od malih nogu prepoznaje Učitelja kojega želi sve dublje i više upoznati. Od majke, koja je njezin prvi učitelj, dolazi do teologa koji će je poučavati u svetim otajstvima. Ali zamislite, malena pastirica, nakon tolikoga dubokoga poniranja u Božje otajstvo, u spoznaju Dobroga Pastira, ona postaje učiteljicom cijelomu Kotoru i okolicu. I biskupima i velikim teologima koji su je poučavali. Ona postaje "Trublja Duha Svetoga", kako je nazivaju. Ona postaje učiteljicom mistične teologije. Ona postaje mjesto gdje brojni dolaze tražiti savjet i odgovore na svoje teška pitanja.

Braćo i sestre, bl. Ozana nam pokazuje kako svatko na svoj način može tražiti odgovor na pitanja koja je ona postavljala svojoj majci: tko je Bog, ali i kako se može prepoznavati Boga prisutnoga u ovome svijetu koji nas okružuje, u ljepoti stvorenoga svijeta i kako se postupno uzdizati prema onomu koji je sama ljubav i koji daruje sebe iz ljubavi prema nama. Ozana je prepoznala tu ljubav promatrajući Krista na križu raspetoga. On je bio njezina svakodnevna škola, Raspeti Krist - Ozanina svakodnevna škola! Knjiga otvorena iz koje je čitala, knjiga otvorena u kojoj je nalazila odgovore na brojna pitanja onih koji su dolazili k njoj. Knjiga otvorena u kojoj je prepoznavala koliko Bog ljubi, ne samo nju, nego i sve one koji dolaze k njoj.

Braćo i sestre, danas, na nedjelju Dobroga Pastira, imamo prekrasan primjer blažene Ozane koja nam pokazuje kako darovati svoj život

služeći Dobrome Pastiru. Pokazuje kako je važno osluškivati njegov glas, važno slušati njegovu riječ dopuštati da njegov riječ vodi kroz cijeli život, i usmjerava cijeli život. Da ta riječ oblikuje naš život, da budemo vjerni kao što je on vjeran u ljubavi prema nama pa da i mi tako budemo vjerni u ljubavi prema njemu. Možda neće nikome biti privlačan primjer blažene Ozane Kotorske danas na svjetski dan molitve za duhovna zvanja. Koga to privlači život zatvoren u čeliji od nekoliko kvadrata, daleko od svijeta? Ali, braćo i sestre, to samo pokazuje koliko je, za bilo koji poziv, važno sebe u potpunosti predati, bili roditelji ili bili u ne znam kojoj drugoj profesiji, dati sebe u potpunosti onome što jesam. Sveti Ivan Bosko će reći: „Da bi se bilo svećenik, treba puno suza, znoja i muke“, odnosno, potrebno je potpuno predanje. Potrebno je ono duboko zajedništvo o kojem svjedoči Sin prema svome Ocu, duboko zajedništvo o kojem svjedoči bl. Ozana prema svome Učitelju, Kristu Raspetome, duboko zajedništvo, ona bliska povezanost koja Ozanu vodi da svoj život dadne, posveti potpuno njemu. I da opet nađe toliko mnoštvo ljudi koji će dolaziti k njoj i tražiti da im pomogne, kao učiteljica, da i oni upoznaju Boga i da ga uzljube.

Braćo i sestre, privlačan je život bl. Ozane Kotorske. Privlačan, ali često zapostavljan i zanemarivan. Stoljeća će trebati da bl. Ozana Kotorska bude prepoznata kao uzor svetosti i nasljedovanja. Trebat će stoljeća! I ovih dana kada se slavi 450. obljetnica njezine smrti, i kad se najavljava simpozij o njoj u Kotoru, onda su neki govorili "Pa što imamo više o njoj govoriti, ta sve znamo!" Ma, ne znamo gotovo ništa.

Blažena Ozana može biti i nama danas uzor i poticaj, ako samo pozorno slušamo Kristove riječi iz današnjega Evandželja. Krist želi da bude jedno stado i jedan pastir. Kroz stoljeća su mnogi prepoznivali u bl. Ozani onu moćnu zagonovnicu koja je molila za jedinstvo kršćana. Mnogi će isticati da je ona poveznica jedinstva između dviju Crkava. Mnogi često ističu njezini ekumensku dimenziju, svetica ekumenizma, zagonovnica kršćanskog jedinstva. Braćo i se-

stre, ako slušamo glas Dobroga Pastira koji želi da bude jedno stado i jedan Pastir, kako ne prepoznati u bl. Ozani uzor te molitve i zagovornice, odnosno prepoznati na koji način možemo i mi, poput nje, moliti i raditi da doista bude jedno stado i jedan Pastir.

Draga braćo i sestre, dragi štovatelji bl. Ozane Kotorske, neka ova trodnevnica i sutraš-

nji blagdan bl. Ozane ne prođe neprimjetno u vašemu životu. Neka vam doista ova pastirica bude poziv i poticaj da i vi sebi često u životu, pa i drugima oko sebe, postavljate pitanje: "tko je Bog i gdje on stanuje?" I da, kad ga spoznate, da ne čuvate to za sebe nego da, poput bl. Ozane, pomažete i drugima da upoznaju Boga i da ga ljube. Amen.

Središnja proslava bl. Ozane

Središnja proslava bl. Ozane u Zagrebu bila je na sam dan, u ponедјeljak 27. travnja. Miso slavlje je predvodio mons. Ivan Šaško, pomoćni zagrebački biskup, u koncelebraciji s više svećenika: župnik Domagoj Vuletić, kapelan Milan Dančuo, vlc. Marija Pavlinić rektor crkve sv. Vinka u Fankopanskoj i đakon Mirko Vlk, OP. Pjevalo je mješoviti župni zbor Krista Kralja. Zborom je ravnala s. Slavka, a svirao je don Ivan Urlić. Nakon mise je bilo ljubljenje moći bl. Ozane. Bio je zapažen znatan broj štovatelja bl. Ozane iz drugih župa, kao i Ozanini Bokelji.

U uvodnom je dijelu biskup Šaško naglasio kako slavimo Božju ljubav koja se očitovala u životu bl. Ozane i ostala živjeti i 450 godina nakon njezine smrti. U euharistiji su povezane sve odlike koje vidimo u životu Blaženice – rekao je nadalje biskup Šaško - : poziv u kojem uzima redovničko ime Ozana, dio onoga usklika koji pjevamo u euharistiji, a zaziva Krista Spasitelja. Nosila je ime Katarina, govoreći o čistoći. To je dvoje spojila: čistoću srca i predanost Bogu koja je u Isusu prepoznala Spasitelja. U svojim je viđenjima promatrala Krista u čistoći Utjelovljenja i u tami vazmenoga trpljenja. No, u svemu je slijedila onaj glas Duha koji je povezivao u zajedništvo, opraštao i pomirivao.

Biskup Šaško se u propovjedi osvrnuo na netom pročitanu Božju riječ (Liturgijska čitaња: Hoš 2, 16b.19-20; Ps 45; Ef 4, 1-7.11-13; Mt 25, 1-13), ali je također istaknuo važnost Bogu posvećena života. Ovo je njegova propovijed, doslovno.

Braćo i sestre!

1 Božja riječ koja je dio večerašnjega slavlja je uistinu prebogata. Već su riječi sv. Pavla toliko poticajne da ih neki dodatni govor može i potamniti. Zato ih ostavljam da odjekuju u nama kao gorljiv poziv na poniznost, na blagost i na strpljivost, na dostojno življjenje poziva u kojem smo pozvani podnositи se u ljubavi i čuvati jedinstvo Duha.

To su snažne riječi koje sve nas, osobito u crkvenim zajednicama trebaju nadahnjivati i voditi. Apostolu Pavlu stalo je do jedinstva Cr-

kve, a ono započinje od naših sasvim običnih međusobnih odnosa. I ta se ljepota jedinstva Crkve pretače u sva područja našega življenja. Sjetimo se koliko mu je bilo važno naglašavati to da se vjernici uzajamno potpomažu, razumiju i da se Crkva ne dijeli. Gotovo je na prvom mjestu bio grijeh koji je razarao Crkvu. Sveti Pavao je to naglašavao da Euharistija govori upravo o jedinstvu Kristova tijela. Dovoljno je naše riječi, naša djela, naše misli mjeriti tim trolistom: poniznošću, blagošću i strpljivošću. Koliko samo naših inicijativa pada na toj provjeri. Kada se tomu doda podnošenje u ljubavi, tada dobijemo sve koordinate duhovnosti koja raduje i izgrađuje i koja je prepoznatljiva u bl. Ozani.

2 No, čuli smo i proroka Hošeu u riječima s početka njegove knjige, u riječima koje govore i polaze od osobnoga iskustva, ogorčenosti nevjerom. No, to njegovo iskustvo zadobilo je snagu simbola odnosa Boga i izabranoga naroda.

Bog je snažno zavolio svoj narod, očitovao mu se blizim, sklopio savez koji nije mogao dublje i ljepše izraziti nego slikom zaručništva, neodvojivosti. No, narod ga je iznevjerio i pošao za idolima. Pa ipak, bez obzira na nevjeru, bez obzira na prijevaru, Bog od svojih ne odustaje. Ono što bi zavrijedilo kaznu dobiva neobičan obrat. Bog govori da će svoj narod, svoju zaručnicu privući k sebi, primamiti ju. Štoviše,

hebrejski jezik ovdje koristi glagol koji govori o zavođenju, kao što i prorok dopušta da bude zaveden, da bude snažno zahvaćen, da do kraja ne razumije, ali da otkriva privlačnost.

Bog više ne gleda nevjeru; ne razmatra prijevaru, nego svoju Zaručnicu vodi u pustinju. Zašto tamo? To je mjesto zaljubljenosti, mjesto Saveza, mjesto milosrđa i blizine, mjesto pročišćavanja i mjesto obnove.

Svakomu je od nas Bog darovao pustinju u koju nas želi povesti, ali u kojoj nas ne ostavlja. U pustinjama, tamo gdje se čini da smo najdalje od Boga, Bog se na čudesan način objavljuje da ne bismo zaboravili da nam je potrebna samo njegova prisutnost. Jer tko ima Boga, ima sve.

3 Evanđelje kao da nastavlja tu starozavjetnu sliku i uvodi nove elemente. Deset djevica predstavljaju izabrani narod koji čeka Mesiju. Jedan je dio pripremljen za njegov dolazak, dok se drugi ne obazire na Božji plan; ostaje nevjeren i zbog toga ostaje izvan svadbene, izvan gozbene dvorane.

U Bibliji se ludim naziva onaj čovjek koji ne računa na Boga, koji se oslanja na čovjeka i na zemaljsko. To nije čovjek koji ne bi vjerovao da postoji Bog, nego onaj tko svoj život ne ravna prema Božjoj volji. Tu se ne misli na one ljude koje mi zovemo nevjernicima, nego se misli ne nekoga tko vidi prisutnost Božju, ali ju ne prihvata.

Središnja misao današnjega navještaja Radosne vijesti izrečena je rečenicom: „Bdijte, da- kle, jer ne znate ni dana ni časa“. Prema svemu što nam je Bog objavio jasno je da Isus želi da budemo sretni, da budemo dio radosti njegova slavlja. Baš zato zvuče grubo njegove riječi: „Ne poznajem vas“.

A u Bibliji poznavati nekoga uključuje cje- linu bića, ne samo spoznaju razumom, nego i osjećaje, nutrinu. Tako da ne prepoznati neko- ga, ne poznavati ga znači odijeljenost.

Rekli bismo da se jedne od drugih, ove dje- vice, po vanjštini ne razlikuju. A ipak se radi o nepoznavanju. Jer, u dubini života nešto nedostaje, jer nutrina ne progovara odrazom smisla. Izgubljen je smisao poziva na gozbu. Zašto su uopće tamo? Taj poziv ne odjekuje u nutrini. I premda je ova prispodoba složena i čuli ste, vje- rojatno puno tumačenja o njoj, i nudi prostora za mnoštvo naših razmišljanja, čini se da je ulje koje nedostaje zapravo pokretačka snaga koja čovjeka usmjerava prema susretu s Bogom u ra- dosti. Neki će govoriti da su to dobra djela, no, međutim, u dnu ipak postoji čežnja za Bogom i čežnja za susretom.

4 Svaka prispodoba ima mnoštvo likova. I u današnjoj je prispodobi tako, te se s pravom pitamo tko je, zapravo, glavni lik. Na prvi pogled čini se da je to Zaručnik. Pa ipak, koliko god bio važan, nije ključan. To nisu niti djevice, premda su tako neophodne u kontekstu slavlja židovske ženidbe. Postoji nešto u središtu, tako prisutno, ali istodobno skriveno, i na to bih želio upozoriti. To tako prisutno, a istodobno skriveno jest **vrijeme**. Ta neopisiva zbilja koja se očituje kao nedostatak. Kažemo da gubimo vrijeme, kažemo da smo izgubili vrijeme, ovi- sno o tome što smo u svoj život unijeli kao naj- važnije.

Pet je djevica izgubilo vrijeme kada je uzelo pre malo ulja; kada su otrčale kupiti ulje, kada se vraćaju i nailaze na zatvorena vrata. Izgubile su i vrijeme i Zaručnika. Vrijeme zbilja mjeri našu dobru volju, našu nakanu, našu predanost i našu ljubav. Kada nešto istinski volimo, uvi-

jeck nalazimo vrijeme! Glatko odgovoriti da se nema vremena, u stvari znači reći: imam nešto važnije; zarobljen sam ili sam pak darovan nečemu važnijem. U obitelji, ali i u društvu znači dati do znanja koja je ljestvica vrijednosti: za što netko ima vremena, za koga imamo vremena. I upravo to otkriva koje su nosive vrijednosti, ne samo u nama osobno nego u cjelokupnom živ- ljenju društva.

U jednome se trenutku zatvaraju vrata. I vremena više nema. Vrijeme je životni pratitelj koji je uvijek uz nas, u našemu življenu i poput velikoga kipara oblikuje nas za vječnost. Tako vrijeme, osobito za nas vjernike, ne proizvodi novac, nego vječnost.

5 I gledajući današnju svetkovinu, kao vjerni- ci možemo upasti u dva pogrešna držanja:

a) najprije u pasivno čekanje, smatrajući beskorisnim svako nastojanje i trud, pretvara- jući život u dosadnu čekaonicu, sažalijevajući sami sebe, jer se – navodno – ništa ne može učiniti, niti išta promijeniti;

b) a možemo, s druge strane, zauzeti stav u ovome životu kao da nikada ne ćemo morati otići s ovoga svijeta i kao da je sav ljudski život zatvoren u zemaljsko; tada nema iščekivanja susreta, i tada je nepotreban Bog koji dolazi.

Braćo i sestre, u sebi nosimo ne samo neja- snu ljudsku čežnju koja nadilazi ovu zemlju. U prispodobi smo čuli da su sve djevice, bez razli- ke, zadrijemale i zaspale. Bog zna da smo krhki i da svi možemo zadrijemati, poput apostola u Getsemanskome vrtu, i to onda kad je bilo

najvažnije bdjeti. No, razlika postoji. Ona je u ulju. Tako se čini da Isusov poziv na budnost nije vezan toliko uz našu krhkost, uz naš umor koji nas svladava na životnome putu, nego uz pribavljanje ulja.

Slobodno možemo reći da se mudre od ludihi nisu razlikovale po vanjštini, niti po spavanju, nego po nečemu što istinski razlikuje ljude, a to je ljubav. Njih pet je imalo vjeru, ali su bile nepokretne, i bez djela; imale su oduševljenje, ali bez čvrstoće; nosile su osjećaje kako bi nešto trebalo mijenjati, ali nedovoljno snage, ponajprije za obraćenje.

No, ne smijemo biti prestrogi prema njima, jer moramo prije svega vidjeti sebe. One koje su nazvane ludima, barem su čekale Zaručnika, a mi se toliko puta ponašamo kao da Zaručnik ni ne postoji. Ostavile su svjetiljke bez ulja, a mi kao da više nemamo ni svjetiljke. One ponizno mole malo ulja i kad ga ne dobivaju traže ga dale; a u našoj sadašnjosti ili se nikoga ništa ne moli ili se nasilno uzima ono što netko misli da mu je potrebno.

One mole da budu primljene na nebesku gozbu, a mi raspredamo o tome postoji li uopće

nebo. Nismo li puno ludi od ludih djevica?...

6 Zar se i nama, našemu vremenu toliko puta ne može reći baš to: ponašamo se kao da nikada nismo čuli za evanđelje? Djelujemo bezvoljno, nepokretno, kao da nam je netko ugasio plamen u duši. I to se očituje od naše razine, od naše nevjere, od naših promašaja, pa sve do pitanja koja pogađaju naš narod.

Deset djevica ne predstavljaju više neki drugi narod, nego nas, Crkvu; nas koji čekamo drugi Kristov dolazak, da nas uvede u zajedništvo života sa sobom, i u svoju slavu. Crkva je Zaručnica koja čeka svoga Zaručnika – Krista. Po čemu se vidi da ga čekamo? Je li naše poнаšanje, naša molitva, naše poštivanje drugoga takvo da i drugi mogu reći: da, oni čekaju dolazak Isusa Krista; oni žive drukčije od onih koji ne vjeruju.

No, braćo i sestre, zašto vam sve to govorim na ovaj blagdan bl. Ozane? Zato što danas živimo ovo slavlje unutar samostana u kojem redovnice govore tim rječnikom iščekivanja, darujući sebe drugima, darujući svoje živote i nadahnjujući se na životu bl. Ozane.

Osluškujući Božju riječ u svjetlu njezina života video sam neobične koordinate koje određuju i naše živote, život svakoga od nas. Svaki čovjek ovisi o prostoru i vremenu. Tu se nekako pronalazi naše življenje, naša iskustva, bez toga ne znamo ni prereći ono što osjećamo. Sjetimo se da Bog vodi narod u pustinju i vraća ga tamo da bi ponovno ražario iskustvo ljubavi. U Evanđelju smo čuli o vremenu.

Blažena Ozana je u mnogočemu proturječje suvremenoga shvaćanja ljudskoga ostvarenja. Nije li često kao cilj predstavljeno osvajanje mnoštvo prostora, poznatosti, istaknutosti u što široj javnosti? Ne želi li se čovjek ovjekovječiti (svim) sredstvima koja su mu dostupna?

Pa ipak, gledamo danas Blaženicu, redovnicu koja je zavoljela prostor svoje samoće, svoje sobice. Prošlo je petsto godina od te njezine odluke, od 25. siječnja 1515., na blagdan obraćenja sv. Pavla. Taj obrat koji u pustinji vidi dostatnost za ljubav je zadivljujući, u samoći. Nije

joj bila potrebna zemaljska širina prostora, jer su ljudi dolazili k njoj, znajući da u toj skučenosti živi neizmjernost Božje mudrosti.

Zatvorenost je nijekanje gibanja, ali bl. Ozana je bila otvorena srca koje je mnoge pokrenulo u smjeru čežnje i u smjeru slobode. Znamo da tjelesni prostor ne govori o stvarnoj slobodi čovjeka.

Što se tiče vremena, i tu je očitovala spremnost na cjeloživotnu predanost. To je milost nošenja s vremenitošću, jer je njezin pogled i srce usmjereno prema vječnosti. Njoj je mjera vremena vječnost. I na razini vremena ona je nosila predanost koja privlači.

No, što to znači za nas danas? Što znači za naše služenje, što znači za redovništvo u ovoj godini posvećenog života? Što ostaje privlačnim nakon pola tisućljeća te skromne dominikanke? Znači za nas vjernike i za Crkvu, da ne previdimo bitno; da se ne izgubimo na površnosti, da kao Crkva ne pođemo za idola koji iskrivljuju stvarnost Božje blizine. Jer tko čezne za Gospodinom i u sebi nosi tu čežnju, uvijek ima dovoljno prostora i vremena. To nipošto ne znači da se svi trebamo zatvoriti u male ćelije, nego da i onda kada se otvaraju široki prostori zemlje ne izgubimo niti mrvice, niti jezgru neba i da, gdje god se nalazili, svjedočimo tu jezgru od koje nas život želi otkloniti, jer su uvjerenja drukčija, jer se čini da ćemo osvajati prostore osvajajući i ono što nam ne pripada.

Braćo i sestre, ta jezgra neba mijenja naše odnose koji odišu poniznošću, da si ne pridajemo preveliku važnost i ne mislimo da trebamo mi zauzeti prostor, nego je naše u svaki životni prostor unositi Boga, i ponajprije dopustiti Bogu da On osvoji prostor našega življenja; odišu blagošću, da znamo biti milosrdni, jer smo i sami potrebni milosrđa; odiše strpljivošću, jer vrijeme darovano drugima nije izgubljeno vrijeme. Ako to svjedočimo, plod će svakako biti jedinstvo Duha i mir. I gledajući ono što je ostalo kao spomen na bl. Ozanu, promatramo i velike nakane Crkve i velike nakane naroda. Jer hrvatski narod treba čuvati bitno, jer hrvatski narod treba zajedništvo, a ne podijeljenost od Boga i podijeljenost međusobno. One nakane koje govore o tome da jezgra neba mora biti vidljiva u vremenitosti; da vječnost ne smije biti prognana.

I zato molimo za zagovor bl. Ozane da nam pomogne otkrivati darovanost ljudi oko nas, njihovo vrijeme, njihovu slobodu koja ide ususret našim potrebama. I ovdje posebno molimo za sestre dominikanke. Možda je samo po sebi razumljivo da su tu. Naviknemo se na ono što je lijepo, na ono što je vrijedno. No, međutim, kad nam se oduzme ono što je bilo nekada shvaćano kao samo po sebi razumljivo, shvaćamo koliko je dragocjeno da imamo takve ljude, da imamo živote koji se daruju drugima. Molimo i za njih snagu i radost, radost koja će puno puta biti viđena kao proturječnost u našem vremenu. To i jest prva odlika, ne samo redovništva nego i svakog duhovnog zvanja. A i vjernici u svojim životima jesu proturječnost vremenu. Jer, danas svjedočiti Božju blizinu, njegov prostor i njegovo vrijeme, znači uistinu na sebe natovariti onu odliku da je netko lud. Ako uistinu za nas kršćane kažu: 'pa to nije normalno', shvatimo, ako smo prožeti ljubavlju, da je to veliki kompliment. Jer ono što se čini normalnim, toliko puta odudara od vječnosti, odudara od ljepote koju nam je Bog u svome Sinu darovao do smrti na križu i do ljepote uskrsnuća. Čuvajmo te darove i budimo blizi jedni drugima. Amen.

biskup Ivan Šaško

Dario Kordić sa sestrama dominikankama za blagdanskim ‘Ozaninim’ stolom

Za blagdanskim stolom povodom proslave naše nebeske zaštitnice, 27. travnja 2015., bio je s nama i umirovljeni general, g. Dario Kordić sa svojom suprugom, Venerom. Osobito je bilo svima dragو што je tom prigodom podijelio svoje iskustvo o чudu што se dogodilo po moćnom zagovoru Bl. Ozane.

Hvaljen Isus i Marijo, moje najljubljenije sestre i braćo. Pošto je danas blagdan bl. Ozane pa ћu početi od sestara, ali ipak pozdravljam biskupa Ivana i časne sestre koje su nas ovako srdačno dočekale i pozvale na obilježavanje naše bl. Ozane Kotorske.

Imao sam milost da me dva puta pohodio biskup kotorski, Ilija Janjić, u zatvoru, sa mojim stricem, Stjepanom Kordićem, svećenikom, pa je to uglavnom išlo preko njega. On je, inače, u Mokošicama. Kad god bude Svećenički tjedan u Zagrebu, on mi nekoga dovede, pa mi je pet - šest godina dovodio svećenike, onda je zadnjih godina krenuo s biskupima. Tako mi je doveo kotorskog biskupa mons. Iliju Janjića. A on često potiče na štovanje hrvatskih blaženika i svetaca, osobito onih iz *zaljeva svetaca*, da budu što prije uzdignuti na čast oltara. On nikada ne propušta tu prigodu, hvala mu! I tako mi je, u zadnjem posjetu, počeo govoriti, što se meni urezalo u srce, o bl. Ozani Kotorskoj, kako je prošlo puno godina od njezine beatifikacije, (2027. ћe biti stotinu godina tome) i da je potrebno moliti da bi se, po njenu zagovoru dogodilo jedno čudo

kako bi onda Ozana bila proglašena svetom. Ja sam to saslušao i nosio u svom srcu.

Bog nam uvijek šalje neke situacije koje su nevjerojatne. Ja sam imao jednoga prijatelja u Linzu, još je uvijek tamo, Hrvat, iz središnje Bosne, Ljupko Nakić, koji vodi hrvatski radio u Linzu i često me posjećivao. I dok smo jednoga dana razgovarali on mi kaže da ima jedna obitelj u Linzu, Hrvati iz Uskoplja, iz središnje Bosne. Njihov suprug, sin, zove se Ivica Pilić, nekih mjesec - dva je bio u komi, stanje je bilo gotovo bezizlazno. Njegova majka i supruga prišle su u crkvu Ljupku i zaplakale.

I Ljupko sada dolazi k meni i pita me: „Što možemo učiniti? Mi se molimo, možeš nam ti kakav savjet dati?“

Ja sam mu rekao: „Ljupko, evo, bio mi je biskup Ilija Janjić i on je spomenuo bl. Ozanu Kotorsku.“ Kaže da je već prošlo puno vremena da je proglašena blaženom i traži se čudo da bi bila proglašena svetom. Ja sam se inače hrvatskim blaženicima i svecima molio, i predložio sam mu da ћu rado s njegovom obitelji početi moliti devetnicu bl. Ozani za Ivičino zdravlje.

Njegovo je zdravstveno stanje bilo zaista jako teško. Bio je u komi i austrijski liječnici nisu davali puno nade.

I stvarno, mi smo počeli moliti devetnicu bl. Ozani Kotorskoj.

Nakon nekog vremena Ljupko mi javlja da je Ivica, deveti dan devetnice, otvorio oči. Bilo je to stvarno čudesno. Njegova majka, supruga, djeca, presretni su. Zadnjih mjeseci ja sam bio u kontaktu s njima. Rekli su mi kako se Ivica malo oporavlja. Molio sam ih da to napišu kako bi bilo vjerodostojno svjedočanstvo. Evo, oni su na svoj način, kako su to oni znali i umjeli, iznijeli na papir ovo čudesno ozdravljenje. Napisali su to iz svog srca. Taj spis je bio u mom stanu četiri – pet mjeseci i onda sam ja to predao biskupu Janjiću, kad je bio u Zagrebu. Našli smo se u provincijalatu franjevačke provincije, kod provincijala Ivice Vrdoljaka. Imali smo lijepi razgovor. Ja sam mu službeno predao to što su meni ljudi dali. On je bio radostan. Čuo sam ga prije dvadesetak dana, jer me zamolio da tu obitelj kontaktiram u Austriji. Ja sam nazvao dva puta i razgovarao s njegovom suprugom. Ona je bila voljna doći, zajedno sa suprugom, na ovaj simpozij o bl. Ozani, u Kotoru, međutim, budući da je suprug bio još u toplicama, to je tada bilo nemoguće. Inače, Ivica već pomalo hoda sa štakom, bez ičije druge pomoći. Mislim da će biti prigoda, ako bude Božja volja, da će on sam doći sa svojom obitelji i to pred svima posvjedočiti. Oni toliko žude otići u Kotor, vi-

djeti taj grob, gdje su zemni ostaci bl. Ozane. Ja mislim da će se to i dogoditi, a evo, strpit ćemo se malo. Molit ćemo se da to bude i da bl. Ozana bude proglašena svetom.

Hvala vama što promičete to blaženstvo, tu svetost bl. Ozane, vašega reda i sv. Dominika. Nek vas Bog blagoslov. Nama je čast i zadovoljstvo biti s vama.

Ja sam prije uživao kad sam bio u svijetu politike i u vrijeme domovinskog rata biti na tim političkim skupovima. Bio sam od toga duha, a sad mi je stvarno biti radost sa časnim sestrama i svećenicima. Tu se osjećam kao svoj među svojima, tim više što sam sada i ja student na teološkome fakultetu, prve godine. Prepuštam se Bogu, neka me On vodi, neka se vrši njegova volja. Sve Bogu na slavu! Hvala vam još jednom, Božji blagoslov vas pratio.

I moja supruga, Venera, pozdravlja i zahvaljuje. Molimo se da još puno mlađih sestara bude, da i u ovoj godini posvećenog života Božja ruka dotakne srca mnogih djevojaka i mlađića, Hrvatica i Hrvata, jer nam trebaju Bogu posvećene osobe. Biskup je predivno u Božjoj riječi rekao: treba nam molitve, trebaju nam raskajana srca. Hrvatskoj treba Božje blizine. Ona je tu, samo je mi ne prepoznajemo. Trebamo pročistiti svoje srce i Bogu se vratiti.

Evo, i to što smo dobili svoju državu, bez Božje pomoći se to nikada ne bi ostvarilo kolikogod su to hrvatski branitelji s hrabrošću činili. Još jednom hvala i Bog vas blagoslovio.

U KOTORU svečano proslavljen blagdan bl. Ozane

Ukotorskoj je katedrali u ponедјeljak 27. travnja 2015., na blagdan najstarije hrvatske blaženice dominikanke Ozane Kotorske, euharistijskim slavljem spomenuta 450. godišnjica blaženičine smrti.

Misno je slavlje predvodio predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a koncelebrirali su domaćin kotorski biskup Ilija Janjić, dubrovački biskup Mate Uzinić, vojni ordinarij u BiH Tomo Vukšić, provincial Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić,

generalni postulator dominikanskoga reda Vito Tomás Gómez García te dvadesetak svećenika.

Sudjelovale su i sestre dominikanke iz Korčule, Dubrovnika i Zagreba predvođene časnom majkom Katarinom Maglicom, a nazоčno je bilo i više drugih časnih sestara sa svojim poglavarcima.

U propovijedi je nadbiskup Puljić detaljno govorio o životu bl. Ozane rekavši da je prvi dio njezina života vezan uz rodno mjesto Releze, u kojima je Ozana kao vrijedna pastirica živje-

la sa svojim roditeljima, a da je drugi i daleko dulji dio života provela svojevoljno zatvorena u jednoj ćeliji u Kotoru u kojoj je molila, promatrала muku Kristovu, bila pokornica te pomačala drugima dobrim djelima.

Govoreći o aktualnosti Ozanine poruke danas nadbiskup Puljić je izdvojio da je blaženica, mada odijeljena od ljudi, svima bila blizu te da im je pomagala savjetima. "Danas su nam potrebne

Ozane koje će pomagati u rješavanju svih napesti, od privatnih, obiteljskih, do napetosti svake druge vrste" – istaknuo je nadbiskup Puljić.

"Mi danas nemamo turskih Barbarossa, ali imamo druge koji napadaju ljudsko dostoјanstvo" – naglasio je nadbiskup Puljić podsjetivši da se 450. godišnjica Ozanine smrti poklopila s Godinom posvećenoga života koju je proglašio papa Franjo i da svojim primjerom radikalizma u posvećenom životu blaženica može biti uzor redovnicima i redovnicama te svim ljudima.

Glazbeno je misu obogatio zbor župe sv. Križa iz Gruža u Dubrovniku, sestre dominikanke te dominikanski novaci iz Dubrovnika. S njima su na proslavu u Kotor došli i deseci vjernika iz dominikanskih zajednica u Dubrovniku te više drugih poštovatelja bl. Ozane Kotorske.

Uoči misnoga slavlja u kotorskoj katedrali dominikanka s. Barbara Bagudić izvela je monodramu posvećenu bl. Ozani Kotorskoj. (www.dominikanci.hr)

Hodočašće vjernika iz Dubrovnika bl. Ozani u Kotor povodom 450. obljetnicu preminuća

Na blagdan bl. Ozane Kotorske u ponедјeljak 27. travnja stotinjak vjernika župe sv. Križa iz Gruža u pratnji svoga župnika fr. Mihaela Maria Tolja, te pedesetak trećoredaca, novaka, svećenika i ostalih vjernika okupljenih oko samostana sv. Dominika u Dubrovniku u pratnji priora fr. Matijasa Farkaša, hodočastilo je u Kotor na proslavu 450-te obljetnice preminuća prve hrvatske blaženice.

Vjernici iz Grada krenuli su u jutarnjim satima, te su na putu za Kotor posjetili Perast odakle su se brodicama zaputili na otok Gospe od Škrpjela. Nakon molitve i pjesme koje su uputili Gospo u prekrasnoj crkvici, te poslije ručka u franjevačkom samostanu krenuli su dalje na put za Kotor. Stigavši u Kotor, razgledali su stari grad, njegove lijepе crkve i kapele, nakon čega su se uputili u katedralu.

Vjernici iz Gruža su se uputili u 13 sati ispred župne crkve dok su neki vjernici išli i svojim vozilima. Vođa puta u jednom autobusu s članovima župnog zbora i odraslim vjernici-

ma bila je dominikanka s. Barbara Bagudić, a u drugom autobusu župnik je bio s ministramima, animatorima i mladima. Dominikanski novaci koji su već prije došli u Kotor s vjernicima iz Grada, zajedno s mladima iz Gruža, prenijeli su u katedralu potrebne rezvizite za premijernu izvedbu monodrame „Život bl. Ozane viđen očima sestre dominikanke“ koju je izvodila s. Barbara, a koja je izazvala oduševljenje i iznenađenje svih prisutnih.

Središnji događaj bilo je svečano euhari-

stjsko slavlje koje je u 18 sati predvodio mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski, uz koncelebraciju mjesnog biskupa mons. Ilije Janjića, dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, vojnog biskupa u BiH mons. Tome Vukšića, dominikanskog provincijala fr. Ante Gavrića, šest dominikanaca i brojnih drugih svećenika i redovnika. Na misi je bio veliki broj sestara dominikanki u pratnji časne majke Katarine Maglica, posebice sestara iz Korčule, Dubrovnika, Splita i Zagreba, kao i drugih redovnica.

Osim u izvođenju monodrame i brojnosti hodočasnika, župa sv. Križa je dala svoj doprinos i sa svojim pjevačima u „ad hoc“ formiranim zboru zajedno sa dominikanskim novacima i sestrama dominikankama. Zborom je ravnala prof. Marija Brčić uz orguljašku pratnju fr. Marina Golubovića, dominikanskog novaka.

Sarkofag s neraspadnutim tijelom blaženice par dana prije središnje proslave prenesen je u katedralu na pokrajnji oltar, gdje su mu vjernici mogli iskazivati štovanje. Po završetku euharijskog slavlja biskupi i svećenici su u procesiji

došli pred sarkofag, otpjevali himnu blaženici i posebnu molitvu za njezin zagovor. Nakon toga je bilo čašćenje relikvija bl. Ozane cijelivanjem močnika. Hodočasnici su se vratili u Gruž u večernjim satima duhovno obogaćeni i oduševljeni svime što su doživjeli.

Hodočašće iz Župe sv. Križa bio je prvi pothvat u trogodišnjoj pripravi na jubilej 50 godina uteviljenja župe sv. Križa, a koji će se svečano obilježiti 2018. godine. Budući da gruška župa gaji osobito štovanje prema prvoj hrvatskoj blaženici, njoj na čast slavi zavjetnu misu svakog prvog ponедjeljka u mjesecu, a i u župnoj kronici stoji zapisano da je prvo hodočašće novootemljene župe bilo 28. travnja 1968. upravo bl. Ozani u Kotor (koje je vodio prvi župnik fr. Vinko Šesnić, OP s tri autobusa gruških hodočasnika), župnik će u konzultacijama sa župnim pastoralnim vijećem pokrenuti postupak da se prigodom 50-og jubileja župe sv. Križa bl. Ozana proglaši njezinom suzaštitnicom.

Fr. Mihael Mario Tolj / dominikanski novaci

Studijski dan o bl. Ozani u Kotoru

Nakon svečanoga euharistijskog slavlja koje je u kotorskoj katedrali sv. Tripuna održano na blagdan bl. Ozane Kotorske u ponedjeljak 27. travnja 2015., dan poslije, u utorak 28. travnja u Kotoru je održan međunarodni studijski dan na kojem je o bl. Ozani govorilo deset znanstvenika.

Uvodno su govorili domaćin kotorski biskup mons. Ilija Janjić, dominikanski provincial fr. Anto Gavrić i vrhovna glavarica Kongregacije sestara dominikanki s. Katarina Maglica.

U izlaganju "Same usred gradske gužve. Anahorete u zapadnom kršćanstvu" mr. Robert Tonsati objasnio je razlike između anahoreta i rekuza, žena koje su se poput bl. Ozane povukle ili sasvim zatvorile u samostansku celiju.

Dr. Zvonko Džankić predstavio je plodonosan rad o. Andjela Miškova na Ozaninoj beatifikaciji te njegovu ulogu u procesu za postizanje potvrde Ozanina javnog i crkvenog štovanja.

Mons. dr. Tomo Vukšić govorio je o bl. Ozani kao o ekumenskoj svetici posebno se osvrćući na problematiku njezina podrijetla te ističući da bl. Ozanu štuju i katolički i pravoslavni vjernici mada njezino pravoslavno podrijetlo nikada nije dokazano.

O tome kako je bl. Ozana tretirana u hrvatskoj književnosti izlagao je dr. Vladimir Lončarević naglasivši da je o njoj objavljeno desetak životopisa u stihu, prozi ili drami, petnaestak pjesama, nekoliko eseja i dva prozna rada za djecu.

Koliko se u posljednjih pedeset godina radio na promicanju štovanja bl. Ozane Kotorske analizirala je dr. Tanja Baran u izlaganju "Doprinos Glasa Koncila štovanju bl. Ozane Kotorske". Naglasila je da je po tekstovima vidljivo da postoji kontinuitet blaženičina štovanja, ali da se na njezinoj popularizaciji među vjernicima

radilo manje nego za većinu ostalih hrvatskih svetaca i blaženika.

«Štovanje muke Isusove u dominikanskome redu» bila je tema dr. Ante Gavrića koji je istaknuo da je duhovnost križa bitna dimenzija Ozanine svetosti koju je ona živjela slijedom dominikanskih blaženika i svetaca počevši od sv. Dominika preko sv. Tome Akvinskoga i sv. Katarine Sijenske.

O sličnostima i razlikama između bl. Ozane iz Mantove i bl. Ozane Kotorske govorio je dominikanac dr. Vito Tomás Gómez García, generalni postulator dominikanskoga reda, a dr. Marijan Biškup u svojem je izlaganju "konografija bl. Ozane Kotorske" pobrojio je na desetke likovnih djela na kojima je prikazana Ozana Kotorska.

O temi "Bl. Ozana Kotorska štovateljica euharistije, bl. Djevice Marije i svetaca" govorila je

dr. Ana Begić ističući da se bl. Ozana u svojoj duhovnosti ponajprije obraćala Kristu u Presvetom oltarskom sakramantu, da se utjecala u zagovor Blaženoj Djevici Mariji, kotorskom zaštitniku sv. Tripunu te velikom dominikanskom svecu pokorniku Vinku Fererskom.

O štovanju bl. Ozane u Kotoru izlagao je doktorand Dejan Turza. Govorio je o slavljinima Ozanina blagdana, o misnim slavljinima u njezinu čast, o procesijama, različitim prigodnim programima te o pučkim običajima, štovanju relikvije bl. Ozane te o iskazivanju štovanja kroz umjetnička djela.

Program su glazbeno pjevanjem pjesama posvećenih bl. Ozani obogatile sestre dominikanke. Međunarodnom studijskom danu nazičio je predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić. (T.B.)

LUCERA: O Kažotićevoj kanonizaciji

U subotu i nedjelju 11. i 12. travnja provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić bio je u pohodu kod lucerskog biskupa mons. dr. Domenica Cornacchija. Lucerski bi-

skup i dominikanski provincijal razgovarali su o tijeku procesa kanonizacije bl. Augustina Kažotića, biskupa zagrebačkog i lucerskog. Mons. Cornacchija je upoznao provincijala s onim dijelom što je učinila biskupija Lucere, kao akter kauze.

Suakteri kauze su Zagrebačka nadbiskupija i Hrvatska dominikanska provincija. Postulator kauze je generalni postulator Reda propovjednika o. Vito T. Gomez (Rim).

Na blagdan bl. Augustina Kažotića, 3. kolovoza 2013., lucerski biskup imenovao je Komisiju povjesnih stručnjaka (Paul-Bernard Hodel OP, Fribourg; Franjo Šanjek OP, Zagreb; Slav-

ko Kovačić, Split; Donato D'Amico, Lucera) te dvojicu teoloških ocjenitelja (cenzori) radi ispitivanja Blaženikovih spisa (kardinal Georges Cottier OP, Rim i Ivica Raguž, Đakovo).

U prosincu 2013. pismeno je obavijestio zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića o stanju kauze. U međuvremenu je u lucerskoj katedrali, u kojoj se nalazi i grob bl. Augustina, obnovljen moćnik - obnovljeno po-prsje i planira se svečani prijenos Blaženikovih moći u lucersku katedralu (vidi na slici biskup i provincijal drže zajedno moći bl. Augustina).

Lucerski biskup je za tu prigodu pozvao kardinala Josipa Bozanića. Uskoro planira ustanoviti Biskupijski crkveni sud u Luceri za ispitivanje svjedoka te zatražiti od Zagrebačke nadbiskupije kao suaktera kauze da se ustanovi sud za ispitivanje svjedoka u Zagrebu.

U nedjelju 12. travnja dominikanski provincijal je koncelebrirao na euharistijskom slavlju u lucerskoj katedrali koje je predvodio generalni vikar biskupije Lucera-Troia don Ciro

Fanelli (biskup je imao krizmu izvan grada).

Na kraju mise provincijal je uputio prigodnu riječ zahvaljujući na svemu što lucerska biskupija čini za proces kanonizacije te pozvao prisutne vjernike da se nastave utjecati zagovoru bl. Augustina Kažotića i moliti za njegovo proglašenje svetim.

Lucerski biskup je predao provincijalu Promemoriju kauze za kanonizaciju bl. Augustina Kažotića, u dva primjerka (jedan primjerak je za Zagrebačku nadbiskupiju). U Promemoriji je naznačeno sve što je do sada učinjeno, nekoliko uputa za suaktere kauze te naznaka koje sljedeće korake treba poduzeti u započetom postupku kanonizacije.

Tijekom boravka u Italiji provincijal je razgovarao s provincijalom provincije sv. Tome Akvinskoga u Italiji, na teritoriju koje se nalazi i Lucera, te s priorom dominikanskog samostana sv. Nikole u Bariju o uključivanju i talijanskih dominikanaca u proces kanonizacije bl. Augustina Kažotića. (www.dominikanci.hr)

Župa Svete Obitelji iz Zagreba kod Kažotića u Luceri

Župa Svete Obitelji iz Zagreba početkom svibnja hodočastila je u gradić San Giovanni Rotondo u južnoj Italiji... Na povratku, još uvijek u južnoj Italiji, imali smo iznenađenje koje nas je sve jako razveselio. Vlč. Josip Kuhtić, rektor zagrebačke katedrale i prijatelj župe Svete Obitelji, predložio je vodstvu hodočašća da posjetimo gradić Luceru. U njihovoj stolnoj crkvi Uznesenja bl. Djevice Marije, na lijevom oltaru, nalaze se zemni ostaci našeg blaženika, Augustina Kažotića.

Cijela grupa okupila se ispred oltara s blaženikovim tijelom gdje smo se zajedno pomolili za duhovna zvanja u Hrvatskoj. Mislim da nije bilo nikog tko tada nije poželio da i ovaj naš blaženik bude jednom proglašen svetim. Jedan je mladi, nasmijani svećenik očito procijenio da su došli blaženikovi Hrvati pa nam je podijelio sličice s njegovim likom.

U lijevom kutu sličice vidi se zagrebačka katedrala, a u desnom katedrala u Luceri. Si-

gurna sam da ćemo se 3. kolovoza, na njegov spomendan, mnogi od nas prisjetiti ovoga lijepog posjeta gdje su nas tako ljubazno dočekali.

Bl. Augustin Kažotić je živio davno, ali kad čitamo kratke natuknice o njemu, vidimo da bi njegov način života i danas trebao biti uzorom, posebice onima koji o sebi misle kao intelektualcima ili vođama. Duh poniznog služenja za dobrobit naroda i Crkve i danas bi bio itekako dobrodošao, kao i blaženikov zagovor da se hrvatsko društvo razvija vođeno upravo takvim načelima. (Jasna Gamulin)

KRONOLOŠKE ZABILJEŠKE IZ TAJNIŠTVA KONGREGACIJE

Drage sestre,

u ovom kratkom pregledu zbivanja nalaze se neki događaji koji su već zabilježeni na našoj web stranici, ali eto još jednom podsjećanje na njih. Nadam se da nisam ispustila one događaje za koje sam znala, a kako ne bi bilo propusta, vas molim da pošaljete obavijesti da se događaji mogu i najaviti na web stranici ili izvješće nakon događaja. Uz zahvalnost za suradnju i molbu za još bolju, želim vam ugodno ljeto i odmor duše i tijela.

25. 03. – Na svetkovinu Blagovijesti naše kandidatice Katarina Rašić i Valentina Kolarić započele su svoju postulaturu, kao bližu pripravu za ulazak u novicijat.

9. 04. Župni zbor Krista Kralja, pod ravnanjem s. Slavke i s. Antonije, održao je uskrsni koncert staračkom domu Park, u Zagrebu, za stotinjak štićenika toga Doma.

10. i 11. 04. – Održan je susret priora i starješica u Zagrebu. Predavanje je održala s. Nela Gašpar, iz družbe Kćeri Božje ljubavi, o novoj redovničkoj prisutnosti danas. Na susretu su sestre izložile stanje u svojim zajednicama.

11. 04. – Održana je sjednica vrhovnog vijeća Zagrebu.

18. 04. U Šibeniku održan stručni skup za vjeročitelje, pod pokroviteljstvom Katehetskog ureda Šibenske biskupije, kojemu je na čelu s. Jaka Vuco. U okviru skupa predstavljene su redovničke zajednice. Sestre dominikanke je predstavila s. Ivana Pavla Novina.

24. 04. – S. Marija Magdalena Ilić imala je svečanu promociju u Splitu nakon završetka studija za predškolski odgoj.

27. 04. – Na svetkovinu bl. Ozane, u Zagrebu svećano euharistijsko slavlje predslavio je zagrebački pomoći biskup mons. Ivan Šaško. Slavlju je prethodila trodnevna priprava. Prvi dan trodnevlja predvodio je vlč. Domagoj Matošević, a sudjelovala su djeca iz našega vrtića i njihovi roditelji. Drugi dan predvodio je dominikanac fr. Zvonko Džankić, uz sudjelovanje mlađih iz župe Krista Kralja. Treći dan predvo-

ditelj je bio provincijal, fr. Anto Gavrić, a sudjelovali su neokatekumeni.

27. 04. – Proslava bl. Ozane u Kotoru ove godine bila je u znaku 450. obljetnice njezina rođenja. Svećano euharistijsko slavlje u kotorskoj katedrali predslavio je zadarski nadbiskup, predsjednik HBK, mons. Želimir Puljić. Prije euharistijskog slavlja s. Barbara Bagudić izvela je monodramu o bl. Ozani. Na slavlju su sudjelovale sestre iz Korčule, Dubrovnika i Zagreba, kao i braća dominikanci, i dominikanski trećoreci, te su zajedničkim pjevanjem uzveličali slavlje.

28. 04. – Studijski dan o bl. Ozani u Kotoru okupio je niz predavača koji su s različitih gledišta prikazali bl. Ozanu. Izlaganje je imala i naša s. Ana Begić. A o svemu više se može pročitati na našoj web stranici.

29. 04. – Proslavi zaštitnice samostana na Škrpama u Splitu sv. Katarine Sijenske prethodilo je trodnevlje koje su vodili don Ratomir Vukorepa, župnik don Pavao Piplica i kapelan don Vinko Beus. Na samu svetkovinu slavlje je predslavio don Ratomir Vukorepa, a pjevao župni zbor Gospe Fatimske, pod ravnanjem s. Pavle Negovec OP.

2. 05. – Kruničarsko hodočašće na Mariju Bistrigu, koje vode dominikanci i dominikanke, održano je u znaku priprave za 800. obljetnicu Reda.

2. 05. – U Subotici je s. Leopoldina Temunović proslavila 60. obljetnicu zavjeta i 90. rođendan.

16. 05. – Sestre dominikanke predstavile su našu Kongregaciju i crtice iz života bl. Ozane

u župnoj zajednici Navještenja Bl. Dj. Marije, u Velikoj Gorici.

17. 05. – Nakon završetka dvogodišnjeg studija Teologije posvećenog života, studentice i studenti pošli su na izlet u Mariazell. Među njima su bile i naše sestre: s. Goreti Milanović, s. Anamarija Martinović, s. Marinela Rukavina, s. Jaka Vuco, s. Suzana Lasić i s. Dolores Munitić.

22. i 23. 05. – Seminar za juniorke održan je u Lužnici. Voditelj seminara bio je isusovac p. Marijan Steiner, a tema seminara: Redovnički zavjeti kao nastavak krsnog posvećenja. Sudjelovale su i naše sestre juniorke: s. Suzana Lasić, s. Josipa Otahal i s. Dolores Munitić.

28. do 31. 05. – Održani su Dani hrvatskih svetaca i blaženika u Križevcima. Dominikanske blaženike, bl. Augustina i bl. Ozanu, predstavili su fr. Anto Gavrić i s. Ivana Pavla Novina.

31. 05. do 6.06. – Duhovne vježbe u Zagrebu održao je fr. Ivan Iko Mateljan OP.

6. 06. – Na susret s Papom u Sarajevo išle su naše sestre iz Zagreba, Korčule i Dubrovnika.

20. 06. – Vrhovno vijeće održalo je sjednicu u Korčuli.

21. do 26. 06. – Druge duhovne vježbe u Zagrebu održao je fra Marinko Pejić, franjevac, profesor duhovnosti i istočne teologije i ekuumenizma.

27. 06. – U Sisku su za svećenike zaređeni dominikanci: fr. Augustin Domagoj Polanščak i fr. Mirko Irenej Vlk. Slavlju i molitvama pridružile su se i naše sestre iz Zagreba.

29. 05. U Križevcima, u okvira *Dani hrvatskih svetaca i blaženika*, o. Anto Gavrić je govorio, za okruglim stolom, o bl. Augustinu Kažotiću, a s. Ivana Pavla o Bl. Ozani.

11. 07. Stigla nam je nova kandidatica, Karmela Šagud, studentica Stomatološkog fakulteta.

Pokojnici:

- 24. 5.** iznenada preminuo Josip Rogina, brat s. Edite
7. 6. iznenada preminuo Pero Ruža, brat s. Alemke
14. 7. preminuo, nakon kratke ali teške bolesti, Tomo Vareškić, brat s. Mirke.

❖ Monodrama o bl. Ozani, koju je napisala, osmisnila i predstavlja naša s. Barbara Bagudić, pobuđuje sve više zanimanja. Do sada je izvedena više puta: 8. 11. 2014. u Šibeniku na Danima Kongregacije, 27. 04. 2015. u Kotoru, 2. 05. u župi sv. Martina u Virju, 11. 05. u župi sv. Križa u Dubrovniku, 20. 06. na duhovnoj obnovi redovnica u Dubrovniku, 8.07. u crkvi sv. Nikole u Starom Gradu na otoku Hvaru, 26. 07. u Đakovu, u crkvi *Dobri Pastir*. O monodrami je s. Barbara također govorila na HKR, 18. 05. 2015., u emisiji *Budimo mladi*.

❖ U prvoj polovici 2015. godine stručne ispite su položile s. Mihaela Viher, s. Kristijana Remetin i s. Ljubica Jurić.

Svima čestitamo na trudu i postignutom uspjehu!

Duhovne vježbe

U Korčuli od 26. 8. (ujutro) do 31. 8.
Voditelj don Stjepan Bolkovac.

U Subotici od 7. do 11. 9.
Voditeljica s. Ana Begić.

s. Blaženka Rudić

Sabrala, prevela i priredila s. Slavka Sente

Molitva za jubilej 800. obljetnice Reda propovjednika

Bože, Oče milosrđa, koji si slugu svojega Dominika de Guzmana pozvao
da krene na put vjere kao putujući hodočasnik i propovjednik milosti,
dok se pripremamo za proslavu jubileja Reda, molimo te,
ulij ponovno u naša srca Duha uskrsloga Krista,
kako bismo vjerno i radosno
naviještali Evanđelje mira,
po istom Kristu, Gospodinu našemu.
Amen.

U Toulousu započela proslava dominikanskog jubileja

Premda 8 stoljetni jubilej Propovjedničkog reda još nije službeno započeo, na jugoistoku Francuske, u tuluškoj se provinciji slavlje već zahuktalo u mjesecu svibnju, na Duhove; ne zato, kako oni kažu, što bi braća bila nesttopljiva i željela započeti prije ostalih, nego jer za to postoji važan povijesni razlog.

Ove je godine spomendan prijenosa tijela sv. o. Dominika 'pao' na svetkovinu Duhova. A

upravo prije 800 godina, istoga mjeseca, svibnja, zaživjela je prva zajednica Braće propovjednika u Toulouseu. Važno je imati na umu da je Red propovjednika, prije nego ga je papa Honorije III. odobrio za cijelu Crkvu, započeo djelovati kao biskupijska ustanova propovjednika, kako ju je zamislio tuluški biskup, Fulko, s Dominikom na čelu.

Cilj ovih novih propovjednika bio je: „iskorjenjivanje krivovjerja, izbacivanja opačina, poučavanje vjerskih istina i usađivanje čudorednih načela“.

Zaista, kad se Dominik 1211. vratio iz Španjolske, svoje je ideje počeo provoditi najprije u dijecezanskoj crkvi u Toulouseu. Ali njegov je prioritet bio osnivanje monaške zajednice sestara u Prouilheu koja se polako razvijala, no samostana im je sagrađen tek od 2011. –2012., budući da je Dominik htio da sve sestre monahinje budu na jednome mjestu.

Godine 1214. Dominik je bio zadužen za jednu kršćansku zajednicu u Fanjeauxu, što bismo mi danas rekli da je bio njihov župnik. Koncem iste godine evidentno je da je Dominik u cijelom Toulouseu obavljao propovjedničku službu. Nekako u tom istom razdoblju bio je izabran za biskupa Couseranc, ali je odbio preuzeti to mjesto.

Jubilarno kruničarsko hodočašće

Braća i sestre dominikanskoga reda pripremaju se na razne načine za proslavu 800. obljetnice osnutka Reda propovjednika. Generalna je kurija u Rimu u više navrata nudila razne inicijative, osobito za devet godišnju pripremu. Među ostalima, Učitelj Bruno je naglasio važnost širenja jedne konkretnе incijative, koja bi obuhvatila sve članove dominikanske obitelji.

Jedan od tih projekata je kruničarsko ‘hodočašće’ i to po samostanima dominikanskih monahinja (klauzurnih sestara).

Zašto su izabrane baš monahinje? Jer je i sv.

U siječnju 1215. Dominik je dobio na dar, od Petra Seilhana baštinu, gdje je mogao smjestiti zajednicu braće propovjednika u Toulouseu. Prijenos vlasništva bio je u mjesecu travnju iste godine. Već je u mjesecu svibnju biskup Foulquo formalno odobrio da se Dominikova zajednica trajno nastani u njegovoј biskupiji.

Uzevši u obzir sve ove događaje, tuluška je dominikanska provincija odlučilaotvoriti jubilarnu 800. obljetnicu već u mjesecu svibnju, ove godine, na svetkovinu Duhova, odnosno na dan prijenosa tijela svetoga Dominika. (prijev. S. Sl.)

Tuluška je dominikanska provincija došla također na ideju da ovu obljetnicu obilježi grafitima na zidovima svoga samostana. Molili su umjetnike, amaterske i profesionalen, da osmisle svojim crtežima vanjske zidove njihova samostana. I grafisti su izrazili svoju fantaziju, na 100 kvadratnih metara zida (ponegdje zastrašujuće). Osim ostalih likova, pokušali su oslikati ikonografski lik sv. Dominika i poneke dominikanske simbole, ljiljan - znak čistoće, tuluški križ.

U svakom slučaju, bio je to jedan pokušaj suradnje dominikanaca sa suvremenom umjetnošću, poput, H. Matisse, koji je je nastavio tradiciju velikog francuskog slikarstva u novoj, suvremenijoj varijanti. On je 1951. oslikao kapelu Svetoga Ružarija u Venceu.

o. Dominik najprije počeo s njima! Cijela se dominikanska obitelj preporuča u njihove molitve.

Program je zamišljen tako da se svakom manastiru ‘dadu’ dva dana, koji će sestre osmisiliti na svoj način. Ti molitveni dani u pojedinom manastiru bit će, na neki način, centar svijeta molitve krunice. Monahnjama se preporuča, ako žele i ako mogu, da ta dva dana organiziraju susrete i uključe u molitvu krunice i druge koji žive u blizini: braću, apostolske sestre i laike.

Raspored, kada će koji manastir biti u ‘središtu pozornosti svih OP molitelja krunice’, objavljen je 30. lipnja 2015. na mrežnim stran-

RIM: Kanonizirana dominikanka, s. Marija Alfonsina Danil Ghattas

Kanonizirana Marija Alfonsina Danil Ghattas dominikanska trećoredica i utemeljiteljica Kongregacije sestara svete krunice.

cama. Tu su precizirane i molitvene nakane za te dane, sukladno liturgijskom slavlju.

Do 8. rujna bit će objavljen tekst meditativne krunice za svih 20 otajstava, što će svatko, prema svojim mogućnostima mesta i vremena moći koristiti. Od 16. do 20. rujna bit će poslano pismo apostolskim sestrama, provincijama, provincijalnim promotorima krunice i svetišti ma koja drže braća.

Svečano otvorenje jubileja bit će 7. studenoga, na blagdan Svih Svetih Reda. Tijekom jubileja: manastiri će, ako žele, poslati izvješće o kruničarskom hodočašću, uz jednu ili dvije fotografije, što će onda biti objavljeno na web stranici. Preporuča se da članak bude napisan na jedan (ili sva tri!) službena jezika Reda, kako bi bilo dostupno svima na webu.

Program je zamislio i pripremio Fr. Louis-Marie Ariño-Durand, OP, general Promotor krunice.

U nedjelju 17. svibnja 2015. na Trgu svetog Petra u Rimu papa Franjo proglašio je svetom sestru Mariju Alfonsinu Danil Ghattas, Palestinku iz Jeruzalema. Uz nju je kanonizirana još jedna Palestinka, bosonoga karmeličanka Mariam Baouardy (Marija od Isusa Raspetoga), što je duhovni događaj od izuzetne važnosti za građane Svetе Zemlje, kako je potvrđio latinski patrijarh Jeruzalema mons. Fuad Twal, koji je sudjelovao u svečanosti kanonizacije. Na svečanosti je nazočio i palestinski predsjednik Mahmoud Abbas.

Marija Alphonsina Danil Ghattas rođena je u Jeruzalemu 4. listopada 1843. iz obitelji u kojoj je dobila dobru kršćansku naobrazbu. Roditelj su joj bili Palestinaca, koji su na poseban način štovali Blaženu Djericu Mariju od krunice.

Na krštenju 19. studenoga dobila je ime Mariam Soultaneh (Svesilni). Godine 1858. stupila je u zajednicu sestara sv. Josipa, zapo-

čela studij, a kasnije i novicijat. Na oblačenju je uzela redovničko ime Marija Alfonsina.

Prve redovničke zavjete položila je 1863. Nakon zavjetovanja bila je katehistica u pučkoj školi u Jeruzalemu, gdje se isticala svojim žarom i kvalitetom svoga rada. Promicala je osnivanje bratovštine Bezgrešnog začeća (koja će kasnije uzeti ime Kćeri Marijine), a kasnije vodi i udrugu Kršćanskih majki.

Godine 1865. odlazi u Betlehem gdje nastavlja svoju službu u nastavi. Bl. Djevica Marija ukazala joj se prvi put 6. siječnja 1874. Točno godinu dana kasnije imala je drugo ukazanje i Gospa ju je pozvala da utemelji novu redovničku obitelj pod imenom „Kongregacija svete krunice.“ Ona je otišla kod jeruzalemског patrijarha, mons. Vincenza Braccoa, te mu iznijela svoja mistična iskustva; prelat ju je ohrabrio i povjerio je duhovnom vodstvu don Antoniju Belloniju. Tijekom tog vremena neke su članice Kćeri Marijinih počele razmišljati da se posvete Gospodinu u redovničkom životu te su taj projekt iznijele svom isповједniku ocu Joussefu (Josipu) Tannousu Yamminu (1838.-1892.), kancelaru jeruzalemског patrijarha latinskog obreda i dominikanskog trećoredcu.

Nakon sedam uzastopnih ukazanja, Blažena Djevica pokaza Mariji Alfonsini lik oca Joussefa Tannousa i reče joj da podje k njemu; on je zatražio da Marie Alphonsina zapiše svoja mistična iskustva o kongregaciji koju je Djevica Marija tražila da osnuje. U srpnju 1880. godine mlade su Kćeri Marijine, pod okriljem oca Tannousa, započele zajednički život, a 15. ožujka 1881. obukle su redovnički habit iz ruku jeruzalemског patrijarha mons. Bracca. U skladu s onim što je Djevica nadahnula, uzele su za svoju ustanovu naziv Sestre svete krunice.

Sestra Alfonsina dobila je od Svetog Oca 12. rujna 1880. dispensu od zavjeta koje je položila u Kongregaciji sestara svetog Josipa. Tri godine

kasnije, 7. listopada 1883., ušla je u Kongregaciju sestara svete krunice.

Osmog prosinca iste godine obukla je redovnički habit (zadržavši redovničko ime Marija Alfonsina) te 1. ožujka 1884. započela novicijat. A 7. ožujka 1885. devet prvih novakinja položilo je redovničke zavjete, među kojima i Marija Alfonsina. Sam patrijarh je predvodio slavlje. Već 25. srpnja poslana je u Jaffu, u Galileju, blizu Nazareta, gdje je djelovala kao učiteljica.

Prvog studenog 1886. godine, sa svojom sestrom Hanneh, otvorila je školu za djevojke u Beit-Sahouru, a sljedeće godine otišla je s drugim sestrama osnovati novu kuću i u Salt, u Jordanu. Pravilo Sestara svete krunice potvrđeno je 2. studenog 1887., a dvije godine kasnije dobilo je biskupijsku potvrdu. Godine 1889. poslana je u Naplus, gdje je mogla ostati nekoliko mjeseci, jer se zbog žute groznice morala vratiti na liječenje u kuću maticu u Jeruzalem. Kao redovnica, primljena je 4. listopada 1890., uoči blagdana Gospe od Ružarija, u Treći dominikanski red u samostanu u Jeruzalemu.

Početkom 1892. odlazi u Zababdeh, a od 1893. do 1908. bila je poglavarica samostana u Betlehemu. Od 1909. do 1917. ponovno boravi u kući matici u Jeruzalemu, a potom joj je povjereni osnivanje sirotišta u Ain Karemu.

U ožujku 1927. njen se zdravstveno naglo pogoršalo. Umrla je na glasu svetosti, na blagdan Navještenja Gospodinova 25. ožujka 1927., dok je molila krunicu sa svojim sestrama, točno u vrijeme koje je bila prorekla. Sprovod je bio 26. ožujka. Njezina primordialna uloga suučmeljiteljice pokazala se tek nakon njezine smrti, pri čitanju njezinih osobnih bilježaka.

Unatoč snažnom i neprekinutom širenju njezine svetosti, neke interne poteškoće u ustanovi Sestara svete krunice i teška politička situacija na Bliskom Istoku, sprječavale su brzi početak postupka za beatifikaciju i kanonizaciju.

Biskupijski postupak započeo je u Jeruzalemu 1986. godine, a završio je 1987. Nakon završene propisane procedure, dekret o herojskim krepostima proglašen je 15. prosinca 1994. Godine 2004. započelo je ispitivanje navodnog čuda na biskupijskoj razini, a završeno je 2005. Nakon završetka propisane procedure, 3. srpnja 2009. proglašen je dekret o čudu.

Proglašena je blaženom 22. studenog 2009. u bazilici Navještenja u Nazaretu.

Sveti Otac je na konzistoriju 14. veljače 2015. u bazilici svetog Petra najavio da će bl. Marie Alphonsine Danil Ghattas biti proglašena svetom 17. svibnja 2015. Na Trgu svetog Petra.

Godine 1959. Kongregacija sestara svete

krunice postala je ustanova papinskog prava. Učitelj Reda propovjednika Timothy Radcliffe dopustio je 29. svibnja 1995. prijenos Kongregacije sestra svete krunice iz Jeruzalema Redu propovjednika.

Danas sestre Kongregacije svete krunice djeluju u Palestini (Pojas Gaze), Izraelu, Jordani (20 zajednica, tri gimnazije za djevojke i jedna bolnica), Libanonu (12 zajednica), Egiptu, Siriji, Kuvajtu, u nekim emiratima Perzijskog zaljeva (Abu Dhabi, Sharqah) i Rimu.

Kongregacija broji 300 sestara (iz Palestine, Jordana, Libanona i Sirije). Brojne škole koje vode sestre pohađaju, uz kršćane, i muslimani jer su te škole tražene. (www.dominkanci.hr)

ŠTO JE DOMINIKANSKO LAIČKO BRATSTVO?

(JEDNO OBJAŠNJENJE KOJE JE POSVJEDOČENJE)

Što je to dominikansko laičko bratstvo? Ponukan činjenicom kako možda još mnogima nismo uspjeli približiti što to stvarno Bratstvo jest, osjećam potrebu napisati iz perspektive osobe koja je član Bratstva.

Tijekom priprema za blagdan bl. Ozane Kotorske, zaštitnice Dominikanskog laičkog bratstva Bl. Ozane Kotorske pri samostanu Kraljice sv. krunice u Zagrebu, imali smo mnogo promišljanja i spremanja kako bi ljudima približili našu zaštitnicu. Ujedno se otvorilo i niz pitanja gdje su ljudi željeli znati na koji način funkcioniramo i u čemu se razlikujemo od ostalih zajednica. Treba naglasiti kako pojam Bratstva nije novi pojam, već Bratstva počinju svoj apostolat paralelno uz osnutak Reda. Neću previše trošiti riječi na prošlost jer smatram kako ima više nego dovoljno napisano u literaturi, koncentrirati ću se na naš primjer.

Dominikansko laičko bratstvo "Ozana Kotorska", kao i svako dominikansko laičko bratstvo, je skupina entuzijastičnih ljudi koji su odlučili naslijedovati Krista kroz dominikansku karizmu. Za nas naslijedovanje znači mnogo odričanja, jer sada u 21. stoljeću pripovijeda-

mo tamo gdje naša braća fratri ne mogu doseći. Naša zadaća je okupiti se oko marginaliziranih skupina i približiti im Ljubav, te zajedništvo u Kristu. Sve što radimo je na slavu Božju i u svrhu naše cijele dominikanske obitelji. Kroz stoljeća je obilježeno kako su dominikanski trećoreci bile sluge svojoj braći i sestrama. Tako se i mi predajemo na raspolaganje braći fratrima i našim predragim časnim sestrama.

Svoj apostolat živimo tako što odvajamo svoje slobodno vrijeme za Bratstvo, a sve u svrhu služenja. Ne tražimo zlatne medalje, ali to je zaista teško uz svakodnevne obaveze, obitelj, posao i prijatelje. Bratstvo se doslovno živi 24h na dan i to je zaista poziv. Naslijedujemo bl. Ozanu u smislu promicanja jedinstva među kršćanima upravo kao što je i bl. Ozana to činila. Pišemo članke, gostujemo po kršćanskim emisijama, okruglim stolovima i u konačnici to svjedočimo našim životima. Služiti se može na

različite načine. Nas bih opisao možda najbolje kako pokušavamo učiniti vjeru živu kroz humanitarne akcije, pomaganje osobama u potrebi, te organiziranjem javnih događaja pri župi Kraljice svete krunice. Tražimo Onog koji je izgubljen u današnjem konzumerističkom svijetu, a to je živi Bog.

Osobe koje razmišljaju o tome da nam se pridruže trebale bi znati slijedeće: Bratstvo je jednako organizirano kao i sam Red te živimo po Konstitucijama. Nismo ih izmislili već uzeli ono što žive naša braća skoro 800 godina u svijetu. Naše poslanje je također pozvati sve ljude koji imaju osjećaj da žele biti dio ove priče koja je tek u nastanku da nam se pridruže. Upoznat će članove bratstva kroz postulaturu koja traje

od 6 mjeseci do 1 godine. Međutim, to ne znači da će moći prisustvovati svim sastancima jer na tim sastancima se odlučuje o dalnjem životu i tijeku našeg apostolata. Nismo zatvorena zajednica već samo postupamo prema pravilima Reda i laičkih bratstava. Tko nam ne vjeruje, neka pokuša otići na sastanak naše braće fratra, bez da je položio svečane zavjete.

Ono što vas očekuje u bratstvu, napisat će bez okolišanja, a to je krv, znoj i suze. Mukotrpnno stvaranje zajedništva i biti sluga svima ljudima u službi Krista i našega Reda. Zajedništvo je ubijanje vlastitog ega „Ja” i poslušnost demokraciji i hijerarhiji. Ukoliko razmišljate da li je ovo poziv za vas, kao što je i svećenički poziv bolje je reći u samome početku istinu. Jako malo ćete dobivat, „samo” bratsku podršku i međusobnu povezanost, ali ćete mnogo toga dati. Ne nama, već osobama kojima smo potrebni i koje će kroz milosrđe upoznati živoga Krista. Ukoliko još razmišljate što je to Bratstvo i što to Bratstvo može vama ponuditi, pitajte radije što ćete vi ponuditi Bratstvu i njegovu apostolatu. Za nas je vjera upravo djelovanje i uz Božju pomoć nećemo posustati. Da li ćemo rasti ili se smanjivati u smislu članova ostaje na Božjoj providnosti i na našem dosljednom apostolatu.

Robert Ivan Miksić, LOP

SUSRET STARJEŠICA U ZAGREBU

Sestre starješice naših zajednica imale su svoj godišnji susret 10. i 11. travnja 2015. u samostanu bl. Hozane u Zagrebu. Susret je započeo u petak popodne pozdravom časne majke s. Katarine Maglica i dobrodošlicom zagrebačke priore s. Marine Pavlović. Zatim je s. Nela Gašpar, iz zajednice Kćeri Božje ljubavi, održala vrlo živo i zanimljivo izlaganje na temu: Put prema drukčijoj prisutnosti posvećenog života u Crkvi i u svijetu.

Naglasila je kako su danas prilike u Europi bitno drukčije nego u vrijeme kada su nastajale naše zajednice. A Crkva je dio te Europe te su i u njoj drukčije prilike. I u nove prilike trebamo unijeti svoju karizmu i izvršiti svoje poslanje.

Posvijestila nam je ciljeve Godine posvećenog života koje je naglasio papa Franjo u svom prigodnom pismu. Svoje izlaganje je završila zaključkom da je najvažnije živjeti svoj duboki odnos s Bogom i iz toga odnosa evangelizirati današnji svijet, jer svijet bez Boga je najugroženiji, najsirošniji i najpotrebitiji svijet. Nakon predavanja sestre su se zadržale u ugodnom razgovoru i druženju.

Zatim je započeo drugi dio susreta – izlaganje o duhovnom i materijalnom stanju u našim zajednicama. Dan je završen zajedničkom molitvom Večernje.

Drugoga dana susreta nastavljena su izlaganja o našim zajednicama. Sestre su predstavili

le život i rad u našim manjim i većim zajednicama, te razgovarale o problemima i planovima. Tako su sve mogle upoznati ono što nas raduje i nosi, kao i ono što nas obeshrabruje i zaustavlja u našem poslanju. U popodnevnom radu časna majka s. Katarina istaknula je neke zajedničke

točke oko kojih bi se trebale potruditi sve zajednice, te važnije događaje koji nam predstoje u ovoj godini. Naglasak je svakako na Godini posvećenog života. Zatim proslava 450. obljetnice smrti bl. Ozane Kotorske i otvaranje Jubileja Reda – 800. obljetnica.

s. Blaženka Rudić

PROMOCIJA S. M. MAGDALENE ILIĆ

Upetak 24. travnja 2015. u dvorani Klerikata u Splitu održana je promocija studenata Filozofskog fakulteta koji su završili studij po starom programu. Među njima je bila i naša s. Marija Magdalena Ilić koja je završila studij predškolskog odgoja.

Nakon deset mjeseci otkako sam diplomirala napokon sam dočekala i dan svoje promocije. Promocija je održana 24. travnja 2015. u 11 sati na Klerikatu u dvorani Karla Balića. Promovirani su studenti koji su svoj studij završili po „starom programu“ pa tako i stručni prvostupnici predškolskog odgoja.

Točno u 11 sati u dvoranu je ušlo Povjerenstvo na čelu s dekanom prof. dr. sc. Alekandrom Jakicom, nakon čega je počela svirati hrvatska himna. Iza toga naš dekan je održao prigodan, vrlo jednostavan i lijep govor. Između ostalog rekao je kako trebamo biti ponosni na sebe jer smo prošli brda i doline, jer smo se mnogo trudili i svladali mnoge teškoće, savjeno položili ispite i obranili diplomske rade. Rekao je kako su za taj proces studiranja i njihov uspjeh uvelike zaslužni i naši roditelji. Istog trena pomislila sam u sebi – ne samo roditelji, nego štoviše, moje sestre. No najljepši dio govora bio je onaj kada je dekan govorio o stanju u našoj zemlji i kada je, nama diplomantima, uputio vrlo pozitivnu poruku ohrabrenja kako će diplomanti, ako budu ustrajni, vrlo brzo naći zaposlenje. Svjestan da pripadamo Europskoj Uniji te kako mnogi mladi odlaze u inozemstvo

istaknuo je kako je ponosan što su upravo ti mladi stečeli svoje diplome upravo na ovom Filozofskom fakultetu. Na kraju svog govora još jednom nam je svima čestito, a onda nas je pozvao na zakletvu pred cijelom društvenom zajednicom „da savjesno i predano obnašamo svoj poziv, da predano djelujemo

ka nositelji moralnih, kulturnih prosvjetnih i društvenih nastojanja u svojoj okolini, da dalje usavršavamo stečeno pedagoško, stručno i opće obrazovanje te da uvijek poštujemo ovaj Fakultet i ostanemo vjerni odgojnim i znanstvenim načelima koje njeguje akademска zajednica, nakon čega smo svi izjavili – **obećajem**.

Uslijedilo je prozivanje po skupinama i po abecednom redu i dodjela diploma. Kada su prozvali sve diplomante, uslijedila je i dodjela nagrada najboljim diplomantima koji su na svom studiju imali najviši prosjek ocjena. Svečanost je završila pjevanjem himne Gaudeamus i dekanovom izjavom da je svečanost završena.

Na samu svečanost, na moju promociju, osim mojih roditelja, došle su i sestre iz sv. Martina što me je jako razveselilo. I na kraju, još jednom htjela bih se zahvaliti i nadam se da neću nikoga preskočiti. Najprije bih se htjela zahvaliti dragom Bogu jer je On tvorac svih naših djela i zamisli pa tako i zamisli časne majke (kako bivše s. Dolores, tako i sadašnje s. Katarine) da me se pošalje na taj studij. Bogu se želim zahvaliti na svim darovima i milostima koje mi je dao kako bih uspješno završila ovaj

studij, položila svaki ispit i obranila završni rad. Nadalje, na svim ljudima koje je slao na moj životni put koji su molili da uspješno položim ispite i podrili me kad nisam u tome uspijevala. Zatim bih htjela zahvaliti objema zajednicama, i zajednici sv. Martina i onoj na Škrapama u kojima sam živjela i studirala te tri godine. Neka ih Bog blagoslovi i nagradi za svako dobro djelo i za sve lijepo što su učinili za mene. Na osobit način bih se htjela zahvaliti svim sestrama (od najmlađe do najstarije) u mojoj Korčulanskoj

zajednici jer su one puno uložile u mene i mnogo žrtvovale za mene. I na kraju željela bih se zahvaliti i svojim roditeljima, sestrama i prijateljima koji su me pratili na tom putu kao što prate svaki moj korak. Neka vas svih blagoslovi dobri Bog. A diploma koju sam stekla i studij koji sam završila neka je Bogu na slavu, a svima nama na korist osobito najmlađim građanima našeg društva i zajednice.

s. Marija Magdalena OP

DUHOVNE VJEŽBE U ZAGREBU

(prvi turnus)

UZagrebu je 31. svibnja 2015. započeo prvi turnus duhovnih vježbi u našem samostanu bl. Ozana, a voditelj je o. Iko Mateljan, dominikanac. Sudjelovalo je 20, odnosno 21 sestra. Duhovnik je na početku pozvao sestre da u ovom milosnom vremenu pokušaju pronaći sebe u drugima i u Bogu, zatim druge u sebi i u Bogu, a napose Boga u sebi i u drugima. Dakle, ova tri čimbenika moraju uvijek ići zajedno. Potom je dao smjernice prema kojima će se odvijati ove duhovne vježbe. To je skora proslava 800. obljetnice potvrde dominikanskoga reda, zatim Godina posvećenog života koja se povezuje s Godinom Božjeg milosrđa. Sve će ovo biti protkano spomenom na 50. obljetnicu Drugog Vatikanskog koncila, odnosno crkve-

nih dokumenata koje nam je koncil ostavio, s posebnim osvrtom na *Perfectae caritatis*.

Tijekom osam stoljetne prisutnosti dominikanskoga reda, naglasio je p. Iko, bilo je bezbroj divnih duša koje ne vidimo u kalendarima i kojima nisu podignuti oltari, nisu obilježeni aureolama, a zasigurno su dali svoj doprinos da je Red mogao vršiti svoju propovjedničku i proročku zadaću na svim meridijanima i paralelama ovog našeg planeta. Svaka ih je zajednica imala, pa i naša. Zahvaljujući njihovim molitvama i žrtvama mi smo danas ovdje, naš Red dočekuje tako veliki jubilej. Važno je sjećati se svih članova naše dominikanske obitelji, pa i obraćati im se u svojim potrebama i zahvaljivati Bogu što smo ih imali.

S obzirom na Godinu posvećenog života p. Iko je istaknuo kako je dobro da se osvijetli uloga redovništva u Crkvi. To nije samo ukras nego nadasve snaga Crkve. Ovo je prigoda da sve crkvene strukture uvide vrijednost Bogu posvećenog života i da se još više poboljša suradnja u svim vidovima apostolata. Ali, potrebno je da i sami malo dublje zavirimo u svoje redove, gdje smo, kakvo je naše duhovno stanje? To je prigoda za ispit savjesti ali i za zahvaljivanje za milost zvanja.

Pitanje Godine milosrđa u dominikanskom redu ima posebno značenje. Mi znamo da je sv. Dominik imao milosrdno srce prema siromašima, ali osobito prema grešnicima. Njegovi su česti uzdisaji bili: „Što će biti od grešnika?“ I sav je svoj život i život braće usmjerio prema spasenju duša. Svatko je pozvan biti milosrdan jer je prema svakome od nas Bog neizmjerno milosrdan.

O. Iko je potakao sestre da nam je svima obveza težiti za svetošću. A za to je potrebno ući u svoju nutrinu, sagledati gdje smo, jesmo li sretne osobe? Svagdanji nas poslovi i obveze žele udaljiti od Boga, a i od nas samih. Valja vi-

djeti gdje smo najranjiviji, gdje zakazujemo kao redovnici, i gdje bi se trebali još više davati? Temeljni dokument za naše razmišljanje je Biblija. To su zajedničke konstitucije svih redovničkih zajednica. Postoji opasnost da se nova tehnološka pomagala (televizor, mobitel, Internet) stave ispred Biblije, knjige života. Valja se pitati je li meni Biblija izvor nadahnuća, dišem li i govorim li kroz Bibliju i po Bibliji?

Dekret PC pokušava staviti nove odnose unutar Crkve, u novim okolnostima. Govori kako u toj ‘raznolikosti darova, svi koje je Bog pozvao na ostvarivanje evandeoskih savjeta i koji ih vjerno izvršuju, Bogu se posebno posvećuju zato da bi slijedili Krista koji je – čist i siromašan, po poslušnosti do smrti na križu spasio i posvetio ljude. Potaknuti ljubavlju, koju Duh Sveti razlijeva u njihovim srcima, oni sve više žive Kristu i njegovu tijelu, Crkvi.’

Koncil je, - objasnio je nadalje p. Iko, - pozvao redovničke ustanove da ‘sudjeluju u životu Crkve i neka prema svojoj vlastitoj naravi prihvate kao nešto svoje te svim silama promiču njezine pothvate i ciljeve na biblijskom, liturgijskom, dogmatskom, pastoralnom, ekumeniskom, misijskom i socijalnom području.’

Svaka, dakle, redovnička zajednica ima široko polje rada. Koliko će u tome uspjeti, odnosno, koliko će u Crkvi biti vidljivi znak Kristove prisutnosti, ovisi o svakom pojedinom redovniku i redovnici, o njegovu mističnom životu s Kristom. Mi u dominikanskom Redu imamo mnogo divnih primjera, mnogo mistika i dobro je da se u njih ugledamo.

U dalnjim nagovorima o. Iko je obrađivao zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti, prema dekretima i smjernicama Drugog Vatikanskog koncila.

Vrlo su živi bili i osvrti na zajednički život u kojem smo pozvani, jedni u drugima prepoznavati Božje darove. Dekret PC potiče da redovnici, kao Kristovi udovi, u bratskom saobraćaju jedan drugoga s poštovanjem pretječu, noseći bremena jedan drugoga.

Svoje je nagovore završio osvrtom na ulogu Blažene Djevice Marije u našemu Redu, kao i

u životu svakog čovjeka. Sveti Pavao piše Efezanima da je Bog bogat milosrđem. I Gospu nazivamo *Majko milosrđa*. I ona je bogata milosrđem, što je pokazala tijekom svoga života. Kad izgovaramo ime Blažene Djevice Marije ne misli se na zlato i srebro čime pobožni puk kiti njene oltare i kipove, nego na njezino milosrđno, majčinsko srce koje osjeća svatko tko joj se utječe. Nikada nije prestala biti majka milosrđa. S nama je u svim našim krizama.

Nakon duhovnih vježbi slijedilo je radosno i uzbudeno pripremanje na susret sa Svetim Ocem u Sarajevu, u subotu 6. lipnja 2015.

s. Slavka Sente

Na početku duhovnih vježbi pročitana je poruka vrhovne glavarice s. Katarine Maglica:

Drage moje sestre,

Na kraju smo svibnja, mjeseca posvećenog Mariji. Prepun cvijeća i mirisa, ispunjen ljetopotom koja osvaja, budi radost i zahvalnost. Pretpostavljam da se svaka od nas družila s Marijom, našom Nebeskom Majkom, ronila u tajnu njene svetosti i pozvanosti, divila se njenoj ulozi u spasiteljskom Božjem činu, ali i njenoj poniznosti i skromnosti. Volila bih, sestre, da svaka od nas u svoj životni stav, u svoje prihvatanje poziva i poslanja ugradi

Marijin FIAT – “Neka mi bude po twojoj riječi”!

Po tim riječima, zapravo iz tog stava, rodila je Spasitelja svijeta; s tim stavom i uvjerenjem i mi ćemo donositi spasenje onima koji su nam povjereni, koji se nalaze, ili koji se nađu, na putovima našega života.

O Marijinom pristanku je ovisilo spasenje cijelog svijeta, ali ne zaboravimo : i o našem pristanku ovise životi mnogih. Okrenimo se češće oko sebe i uvjerit ćemo se da ponekad bez suosjećanja gazimo po osjećajima i unutarnjem miru svojih susestara, da po našim riječima i postupcima izviru potoci suza, jecaji ispunjavaju prostor.

Ne krijmo se, sestre iza godina, iza običaja, iza svojih uloga u životu, iza vlastitih sposobnosti, zasluga i postignuća, ne opravdavajmo stanje oko nas ni vremenom, ni pravilom, ni zakonom, ni tradicijom. Sve što ne donosi mir i radost, što umanjuje zajedništvo ili ga potpuno zatire, što rađa strahom i netrpeljivošću, nije od Boga, ni na Božju slavu. Nije poticaj Duha već dolazi od našeg povrijeđenog jastva, naše oholosti, sebičnosti i umišljene veličine i pravednosti.

Na Božju želju, poticaj, plan, očekivanje i zahtjev, svojim životom, baš kao i Marija, izgovarajmo trajni “Neka mi bude po twojoj riječi”. Neprimjetno će se u nama i oko nas

Promijeniti font poruke!

nastaniti Bog i sve što od njega dolazi. Ljubav koja struji među božanskim osobama: Ocem, Sinom i Duhom Svetim, neprimjetno će i nas obuzeti, sami ćemo prebivati u Bogu. Već ćemo na ovoj zemlji živjeti u rajskom ugođaju, a svi koji nas okružuju hranit će se bogatstvom naše duše i srca.

Ne treba čekati da se promijeni onaj uz nas, mijenjajmo se mi same. Pogledom kojim promatrano svijet i ljude oko sebe, takve ćemo ih i vidjeti i doživljavati. Važno je drugoga prihvatići srcem punim Božjeg duha, promatrati ga ljubavlju koju za njega ima Bog. Takav stav privlači Boga u naše živote, trajno odjekuje Marijinim predanjem: "Neka mi bude po tvojoj riječi!"

Vrijeme duhovnih vježbi je od Boga daro-

vano vrijeme, da mu se približimo, da ga upoznamo, da mu odgovorimo životom upravo kako On od nas očekuje.

Sestre, preporučam vam u molitve našu Kongregaciju, svaku našu sestru, nova zvanja, našu domovinu i one koji je vode, Crkvu i sve koji su joj stavljeni na čelo. Bog nas treba, ljudi nas traže, Crkva s nama računa.

Dao Bog da vam ovo budu najplodnije duhovne vježbe do sada!
S vama u molitvi i mislima,

sestra Katarina Maglica, OP
vrhovna poglavica
U Korčuli, 31. svibnja, 2015.

*Živi s ljudima kao da te Bog gleda,
a govori s Bogom kao da te ljudi slušaju.*

(Seneka)

ODRŽANE DUHOVNE VJEŽBE ZA SESTRE U ZAGREBU

(drugi turnus)

U samostanu bl. Hozane u Zagrebu od 21. do 26. lipnja 2015. održane su duhovne vježbe koje je vodio fra. Marinko Peić, profesor duhovnosti i istočne teologije i ekumenizma. U svome uvodu voditelj duhovnih vježbi najavio je razmatranja na temelju Biblije kroz susrete s osobama iz Staroga i Novoga Zavjeta naglašavajući kako „ono što je zajedničko za sve ove figure, bez obzira na njihovu veliku različitost jest činjenica susreta s Bogom koji ih poziva da iziđu iz sebe, iz svoje dosadašnje situacije i za počnu jednu vrstu putovanja.“

Isto tako, u svakom tom susretu događa se jedna bitna promjena u njihovu životu. Upravo ti likovi iz Staroga i Novoga Zavjeta pozivaju nas na hrabrost promjene, a svake duhovne vježbe pa tako i ove, unutarnje su putovanje

koje će nam pomoći uvidjeti što je to što trebamo promijeniti u našem dosadašnjem načinu razmišljanja i djelovanja. Nakon uvodnog razmatranja, uslijedila su razmatranja o pojedinim osobama iz Sv. Pisma, a na kraju svakog razmatranja bila su postavljena pitanja za osobno razmišljanje.

1. DAN – Prvo razmatranje – ABRAHAM

Prvo razmatranje bilo je o Abrahamu. Izbor je, kako kaže voditelj bio očit jer je Abraham bio prvi pozvan na osobni odnos s Bogom, a čitav njegov život bio je jedno veliko putovanje. Bog polazi od njegove konkretne situacije i objavljuje mu se. Abraham odgovara na Božji poziv, ali i dalje ostaje kako mora naučiti imati povjerenje u Boga. On sazrijeva na tom putu što se vidi iz određenih znakovitih susreta s Melkisedekom i Abimele-

kom. Unatoč Abrahamovim pogreškama Bog ne povlači svoja obećanja i blagoslov od Abrahama. Abraham na kraju posjeduje čvrstu vjeru u Božje obećanje i onda kada se to čini nemogućim

1. DAN – Drugo razmatranje - ILIJA

Ilija je predstavljen kao onaj koji „stoji pred Bogom“, koji ima snažno iskustvo Boga; vjeruje da zna sve o Bogu i iz toga uvjerenja nastupa. Želi narod vratiti ispravnom bogoštovljem i kad misli da je u svom poslanju uspio, bježi i želi napustiti svoje poslanje i odlazi u pustinju. Pustinja je mjesto susreta s Bogom i sa samim sobom. Ilija tek mora naučiti što to znači prava Božja nazočnost. On se treba naučiti poniznosti; ne vidi znakove koje mu Bog šalje i ostaje zaslijepljen onim što smatra da je ispravno. Ne podnosi tuđe slabosti i nema vremena čekati da ljudi sazriju u svojoj vjeri. Želi svoje ciljeve postići prečicama - zato se i sam služi nasiljem. Ilija se mora suočiti u pustinji da Božja snaga nije u potresu niti u ognju niti oluji, nego u šapatu tihog povjetarca (izvorno – šapat mekane tišine). Zato se u liku Ilijе postavlja pitanje duhovnog iskustva. Kršćanstvo nije religija iskustva nego objave. Često se krivo poistovjećuje religijsko iskustvo s vjerskim osjećajima koji su promjenjiva psihička stanja. Promjenjivost osjećaja u molitvi ne dovodi u pitanje vrijednost molitve

niti znači promjenjivost u stupnju Božje blizine. Naime, osjećaj isključuje mogućnost radikalne odluke, svaki čin volje. Duhovno iskustvo se ne stječe samo u molitvi nego i u drugim aktivnostima i situacijama u kojima čovjek živi. Tek kad Ilija prihvati Božju šutnju i Božju „slabost“ počinje otkrivati istinsku Božju nazočnost u svijetu i u svom životu.

2. DAN – Prvo razmatranje – DAVID

David je jedina osoba u Sv. Pismu za kojeg se kaže da je bio po „Božjem srcu“ Razumijevajući tko je bio David, bolje ćemo razumjeti kako Bog djeluje u njegovu životu i životu svakoga od nas i naših zajednica. U Isusu se ostvaruje obećanje dano Davidu – potpuno se objavljuje „Srce Božje“. Postavlja se pitanje kakav treba biti čovjek „po Božjem srcu“? – to je onaj koji sluša riječ Božju i opslužuje ju. Šaul nije slušao Božji glas i bio je odbačen. Biti po „Božjem srcu“ znači živjeti u povjerenju u Božja obećanja. Bog nam tumači različite situacije iz našega života po svojoj riječi u Sv. Pismu. Stoga, ne smijemo jadikovati kako zajednica propada, nego trebamo vjerovati da Bog ipak vodi zajednicu sa svim njezinim slabostima i da je Bog može obnoviti u svojem Duhu. Idealna zajednica ne postoji. Neki cijelograži života pate zbog nesavršenosti svojih zajednica, a ne znaju da se i u nesavršenoj zajednici može vjernički živjeti, ali potrebna je

velika poniznost i svijest da ni mi sami nismo savršeni. Neki se zatvaraju u vlastite iluzije ne želeći pogledati istini u oči, ne vole govoriti o problemima i ne vole one koji o njima govore. Istinskoj vjeri nije potrebno takvo zatvaranje jer vjera mijenja pogled na činjenice. Vjera ne potiskuje suhoću, prazninu i Božju udaljenost, nego drugačije ju interpretira. Takav vjernik traži u ljudima pozitivno, iako primjećuje i onu druge, loše strane. Kada gledamo drugoga očima vjere primijetit ćemo čovjeka koji nije bitno drukčiji od nas – želi biti bolji i trudi se takvim postati. David treba predstavljati Božje prisustvo među ljudima; on je pastir, a ne ratnik jer u očima Božjim malenost i slabost imaju prednost pred snagom i silom. Bog nas stalno poziva da oblikujemo svoju prosudbu prema njegovoj prosudbi. Bog ne želi biti kralj koji se očituje u snazi i sili, nego kao David – pastir svoga naroda, onaj koji se brine za svoje ovce i koji iznemogle nosi na svojima ramenima.

2. DAN – Drugo razmatranje – RUTA

Knjiga o Ruti donosi priču iz sasvim običnog života. Ruta je ubrojena među Isusove pretke, stavljena za uzor u vjeri i ljudskosti. Postavlja pitanje na koji način je Bog prisutan u svojemu narodu? Samo peko velikih događaja ili u svakodnevnom životu? Zato vjera ne može zahvaćati samo osobni život vjernika, njegov molitveni i sakramentalni život, nego i društveni život. Naš konkretni život s drugima potvrda je autentičnosti našega molitvenog života. Ako ne postoji zajedništvo vjerskog i svakodnevnog života, onda duhovnost postaje samo psihička terapija koja ima funkciju umiriti malo savjest, ali bitno ne utječe na način života, vrijednosni sustav ili odluke koje se svakodnevno donose. Duhovnost se ovdje svodi na vrijeme koje smo proveli u molitvi, različitim molitvenim vježbama dok postoji potpuni raskorak između molitve i života.

3. DAN – Prvo razmatranje – SAMARIJANKA

Taj susret sa Samarijankom je neobičan i neочекivan. Nije uobičajeno da Isus razgovara sa ženom, a usputno ona je i Samarijanka. Isus,

iako zna o kakvoj se ženi radi, svjesno započinje razgovor s njom. Taj susret pruža nam mogućnost razmišljanja o susretu s Bogom po molitvi. Susret je uvijek osoban, nikada ne znamo kako će završiti i zato je tajna. Iz susreta izlazim drukčiji nego prije – to se dogodilo Samarijanki. Da bih susreo Boga, moram najprije susresti samoga sebe. Kad smo Bogu izrekli što nas muči i otvorili mu najdublje slojeve svoga bića, onda treba ostati u šutnji i poslušati što Bog odgovara. Postavlja se pitanje – KAKO BOG MENI GOVORI? KAKO GA MOGU ČUTI? U molitvi nam se javljaju misli – zašto baš te određene misli? Misli koje traže od nas promjenu života, stavova, koje nas dovode u pitanje, našu sliku o sebi, ali nas pri tom ne dovodi u tjeskobu, nego nas ispunja mirom. U molitvi ne susrećem samo Boga, nego i druge ljude. Kad molim za drugoga gledam ga drukčijim očima. Prava molitva uvijek dovodi do istinskog susreta s drugim ljudima. Susret s Isusom je u stanju promijeniti čovjeka, to je susret koji otkriva sve o nama, ali nas pri tom ne vrijeda, ne ponižava. Samarijanka nakon susreta s Isusom želi drugima pokazati čovjeka koji sve zna o njoj i želi da ga i drugi upoznaju. Isus joj je vratio dostojanstvo – ono najbolje što ona jest. To je razlika između našeg i Isusova pogleda – on sve zna o nama, ali nas pri tom ne osuđuje. Samarijanka postaje istinski navjestitelj evanđelja. Ono što je bitno za poslanje Crkve jest naviještanje Božjeg milosrđa, a to ne može onaj koji nije sam iskušio Božje milosrđe u svom životu.

3. DAN – Drugo razmatranje – PRELJUBNICA

Ovaj susret je odlična slika Isusova milosrđa prema onima koji su sagriješili. Grijeh preljuba smatrao se nekom vrstom povrede Božjeg saveza s Izraelom jer je brak bio slika tog saveza. Time se objašnjavala strogost kazne – kamenovanje. Postoje kriteriji koji određuju tko smije kamenovati – on mora biti svjedok i taj svjedok treba biti bez grijeha. Onaj koji želi drugoga dovesti u red, taj prvo treba napraviti reda u vlastitom životu Nitko se ne usuđuje baciti kamenje, i odlaze počevši od najstarijih. Samo Isusova

riječ kadra je navesti čovjeka na preispitivanje vlastite savjesti i ponašanja. Isus nam upućuje pitanje – tko je od vas bez grijeha neka prvi baci kamen – i svaki put nam ga postavlja kad se spremamo osuditi neku sestru ili brata koji imaju neki javni grijeh. Samo Bog jedini može suditi jer on jedini sve zna o nama, on ima autoritet, on je jedini objektivan. Nakon što su svi otišli, tek tada nastaje pravi susret. Isus je naziva „ženo“ jednako kao što naziva svoju majku. Upućuje joj svoju riječ za razliku od drugih koji su je iskoristili kao sredstvo/predmet za stupicu koju su željeli postaviti Isusu. Isus joj na kraju govori – „Ni ja te ne osuđujem. Idi i ne grijesi više.“ – nema uvjetovanja. Isus je ne osuđuje, ali joj daje mogućnost promjene. Pozvan da izabere između zakona i milosrđa, Isus izabire milosrđe ne pogazivši zakon.

4. DAN – Prvo razmatranje – MARTA I MARIJA

Isus biva srdačno primljen u kuću te dvije sestre. Ovo je pripovijest o dvjema sestrama i njihovim međusestrinskim odnosima. Često nastaju strahovi iz kojih proizlaze ljubomore i zavisti u

tim odnosima. Strah proizlazi iz sumnje da ni sam voljen ili da mi onaj drugi otima ljubav oca/majke, pa i samoga Boga. Konflikt točnije nastaje zbog krive slike o Bogu čiju pozornost moram osvojiti pod svaku cijenu. Martu se u evanđelju ne definira kao Marijinu sestru, nego obratno. Iako smo rođenjem braća i sestre, to nije dovoljno, ono se ipak prije svega postaje izborom Egoizam, nesposobnost opštanjana, oholost, želja za isticanjem i dominacijom, ljubomora ne svladavaju se bez ozbiljnog rada na sebi. Potrebno nam je obraćenje, ali ono se ne događa odjednom, nego trebamo početi od malih stvari npr. od riječi – da ne vrijedamo jedni druge. Najčešće se prepiremo oko sitnica, a pri tom često puta padaju teške, grube i oštре riječi kojima je cilj povrijediti i poniziti osobu. Marija je predstavljena kao učenica koja sjedi do Isusovih nogu što je bilo neuobičajeno za ženu, a Marta kao dobra žena koja služi, poslužuje. No, problem nastaje zbog ljubomore i zavisti koja Martu blokira da koristi svo dobro koje ima i da vidi dobro kod drugoga. Ona želi prisiliti Mariju da funkcioniра na isti način misleći dok ja radim teške poslove, Marija se izvlači i radi nešto drugo. Isus dva puta zove Martu – u evanđelju to znači da joj ima nešto vrlo važno reći. Isus ukazuje Marti na njezin problem – na njezine brige i tjeskobe. Problem je u tjeskobi jer čovjek misli da je sam, da sve mora sam, da sve ovisi o njemu, da može kontrolirati vlastiti život i život drugih ljudi. Kada tjeskoba postane način života, onda nestaje mira i radosti u životu osobe i čovjek se ne može radovati zbog onoga što ima – nikad nije zadovoljan. Ako takav čovjek nije svjestan svoga stanja, lako može opteretiti svoj odnos s bližnjima. Tada počinju mrmljati protiv tuđe dobrote, pa i protiv samoga Boga. Mrmljanje protiv braće – sud je o Bogu, točnije o njegovoj ljubavi. Nasuprot takvom stanju i životu Isus stavlja traženje Božjeg lica, dio koji izabire Marija, a koji joj se neće oduzeti.

4. DAN – Drugo razmatranje – ZAKEJ

U Jerihonu se događa otkupljenje jednog grešnika – Zakeja. Ima ljudi koji vole izdvojena mjesta, dok postoje i ljudi koji vole sigurnost

mase. Zakej je tražio povišeno, ali skrovito mjesto jer je bio omražen među ljudima kao nadcarinik, ljudima koji su ostale dijelili na grešne i pravedne, čiste i nečiste, među koje nije bio dobrodošao. Što je pokretalo Zakeja da vidi Isusa? Isus je prepoznao Zakeja i njegovu poziciju i dozvao ga. Isus ne želi usputan susret – on se poziva u njegovu kuću. Zakej je radostan jer ga je netko prepoznao u njegovu stanju odbačenosti. Prvi put je nekoga susreo tko ga nije gledao s prezicom i pogledom punim osude. Zakej pred Isusom nema što lagati, nema što skrivati, opravdavati se. Zakej doživljava obraćenje i ide u konkretnе promjene. On ostavlja mogućnost da je nekoga prevario i hoće svoju nepravdu ispraviti. Postoji nažalost mogućnost da odemo u drugu krajnost – do ušutkavanja vlastitu savjest. Naprotiv, veličina Zakejeve osobe jest u tome što je htio ispraviti svoje nepravde pa i one potajne grijeha kojih nije bio svjestan. Nakon susreta s Isusom nije više trebao povišena mjesta ni izdvojene pozicije. Krenuo je u popravljanje svojih krivnji i uveseljavanje ljudi svojom dobrotom.

5. DAN – Završno razmatranje – ŠIMUN FARIZEJ

Farizeji su bili ljudi koji su iščekivali Kraljevstvo Božje, ali njegovo ostvarenje se sastojalo u

potpunom vršenju zakona. Šimun farizej, iako poziva Isusa u svoju kuću, nema poštovanja prema Isusu onakvog kakvim se dočekuje dragog prijatelja ili važnog gosta. Događa se skandalozan dolazak grešnice u farizejevu kuću po kojem se već u startu krše mnoga pravila. Žena dolazi k Isusu jer već osjeća da joj je oprošteno. Ona je na sebi osjetila drugačiji pogled koji ju je vrednovao kao ljudsko biće. Isus je prihvaća onaku kakva ona jest i ne odvraća glavu od nje. Ona je puna zahvalnosti prema Bogu i to hrabro pokazuje – nije ju briga što drugi misle. Isus radi usporedbu Šimuna i prostitutke i istom mu govori da ona ima veću ljubav za Boga od njega. Šimun ne primjećuje kako Bog oprašta i jednomu i drugomu i zato snosi teške posljedice za odnos prema ljudima. Često se puta bojima staviti naglasak na Božje milosrđe, a zapravo ne shvaćamo kako čovjeka jedino ljubav mijenja i obraća, a ne zato jer je ukoren, izvikani i kažnjen. Mijenja se jer je otkrio da je ljubljen unatoč tome što je grešnik. U tome smislu bitni sadržaj ili smisao našeg kršćanskog života, a time i redovničkog jest upravo pokazivanje svijetu milosrdnog Božjeg lica ne zato jer smo savršeni, nego zato što smo ljudi kojima je oprošteno i kojima se stalno oprašta.

s. Marija Magdalena Ilić

STRUČNI SKUP ZA VJEROUČITELJE U ŠIBENIKU

Pod pokroviteljstvom Katehetskog ureda Šibenske biskupije i Agencije za odgoj i obrazovanje u subotu, 18. travnja 2015. održan je stručni skup za vjeroučitelje. Skup pod naslovom Doprinos vjeroučiteljstvu za posvećeni život održan je u prostorijama Katoličke osnovne škole u Šibeniku. Sudjelovanju na stručnom skupu odazvalo se pedesetak vjeroučitelja Šibenske biskupije.

Program sastavljen od prijepodnevnog dijela od dva predavanja i rasprava na temu te od popodnevnoga dijela u kojem su se vjeroučiteljima u duhu ove godine posvećena života predstavile redovničke zajednice koje djeluju na području biskupije započeo je uvodnim riječima organizatora i biskupa.

Nakon molitvenog početka prva je sve prisutne pozdravila s. Jakica Vuco, OP, predstojnica Katehetskog ureda Šibenske biskupije, navodeći neka temeljna pitanja s kojima se susrećemo u svakodnevnom životu i radu te je posebno istaknula temeljno pitanje koje je zapravo postavio papa Franjo: jesmo li mi kvasac ovome svijetu? Naime, tražimo od mladih da budu dosljedni, a jesmo li mi dosljedni, jesmo li se usidrili u svoj život ili smo otvoreni riječi Božjoj i susretu? Možda danas nećemo čuti sve odgovore, ali otvorimo se i sigurno će biti plodova ovoga susreta i za naše živote, naglasila je s. Vuco.

Slijedeći je sve sudionike skupa pozdravio domaćin, biskup Ante Ivas prisjećajući se kako je

za njega Veliki četvrtak najljepši dan, pun ljubavi i bogat porukama, izdvojio je kako je između ostaloga u činu toga otajstva što nam je ostavljeno na spomen molitva Ocu za nas, da budemo posvećeni u Istini. No, tako i sv. Pavao poziva: budite sveti! To je vječno pitanje naših života, koliko smo pobožni, živimo li po Božju ili po čiju? Trebamo živjeti po Božju jer Bog je htio baš nas učiniti dijelom svoga djela, svoga vlastita života, Bog je nas prihvatio, posvetio, s Njime smo suživljeni, su-uskrslji to je stvarnost našega života. Pitanje je uvijek koliko se taj Božji dar na nama vidi, koliko drugi vide da smo mi Božji. Evo puno govorimo ove godine o posvećenu životu, istaknuo je biskup Ivas, pa volio bih da ova godina bude poticaj razvoju svijesti da smo dužni biti bogati Božjim duhom i ovaj stručni susret neka Vam svima pomogne da otkrijete nanovo što to nosite po krštenju, po sakramentima, po Kristu, da više budete Božji, po Bogu.

Nakon uvodnih pozdrava moderator programa Marko Majetić, voditelj ŽSV-a, je započeo radni dio programa citiranjem Vita Consecrata, odnosno pozivom da osim osvrtanja na bogatu prošlost svjedočenja Evandželja svoj pogled usmjerimo ka budućnosti. Naime upravo ovaj skup ima jedno temeljno pitanje koje valja promisliti: koliko vjeroučiteljstvo pomaže u odgoju pojedinaca na spremnost za radikalno svjedočenje Evandželja, za posvećeni život.

Uslijedilo je prvo predavanje Božji poziv u tekstovima Starog i Novog zavjeta u kojem je dr. sc. Ivan Bodrožić naglasio kako je zbog mnoštva primjera u tekstovima SN i NZ bilo je potrebno učiniti jednu sintezu kako bi se razumjela poruka upućena nama. Stoga je odlučio dodatno dopuniti naslov ekstenzijom: kako Bog nama progovara i kako nas poziva. Stoga je predavač istaknuo stožerne točke poziva: poziv je Božji izbor, Božja pristranost, Bog bira prema Božjim kriterijima, poziv se ostvaruje kao neka vrsta dijaloga u kojima Bog ima glavnu riječ za koju ima dobre razloge i određeni cilj.

U kontekstu istaknutoga, poziv i zvanje su

čin kojim Bog nekoga poziva na temelju inicijative svoje ljubavi na koji osoba odgovara, osoba je pozvana na su-djelovanje, na su-odgovornost. Poziv se može promatrati iz perspektive Boga (Božja inicijativa kojom Bog sebe daruje te darujući sebe poziva) ili iz čovjekove perspektive (zvanje je poziv, životna zahvaćenost Bogom na koju treba odgovoriti). Zvanje je stoga najprije dar Božji pri kojem se ostvaruje dijalog.

Bog može pozivati izravno npr. Abraham, ali Bog poziva i po ljudima npr. izbor apostola Matije. Pitanje je sada koliko se mi damo zahvatiti i koliko doista naviještamo drugima radost Božanskoga života. U kontekstu teme ovoga susreta ne smijemo zaboraviti kako je autentičan način Božjega poziva i preko naših riječi, Bog nekoga može pozvati i preko nas. Stoga je danas potrebno prenositi autentičnost Božje riječi, potrebno je svjedočiti povezanost s Bogom.

Na kraju na pitanje kako izgovoriti svoj da na Božji poziv možemo odgovoriti: po primjeru onih koji su bili Božji svjedoci prije nas. A vidjeli smo da onaj tko je pozvan, pozvan je cijelu svoju egzistenciju staviti u Boga i svoj život pretvoriti u svjedočenje Božje prisutnosti i poziva drugima da shvaćaju što je njihovo poslanje u svijetu.

Drugo predavanje je održao fr Jozo Čirko, OP na temu: Suvremena evangelizacija i mladi Izlagač je progovorio je temu izložio iz perspektive bogatoga osobnoga iskustva napominjući kako je prvo pitanje uopće što je to nova evangelizacija? Je li nam uopće potrebna neka nova evangelizacija ili? Vidjeli smo kako poziv postoji i u Starom zavjetu i često su danas motivi odslaska u posvećeni život upravo primjeri poziva iz SZ. Usaporedivši suvremenog nogomet sa prijašnjim nogometom fr Čirko je naglasio kako mu se čini da je upravo takva razlika između stare i nove evangelizacije. Naime, promijenilo se shvaćanje nogometa i potrebne su neke nove akcije da bi se ljudi oduševilo za onaj zapravo isti nogomet, odnosno potrebne su neke nove akcije kako bi se mlade oduševilo za istoga Krista.

Pitanje koje se stoga postavlja jest: kako doprijeti do mladih da prihvate Crkvu, nauk Cr-

kve? U ovom vremenu prolaznosti ne preostaje nam ništa nego se vratiti na pravi put Istine bez straha da napustimo neke osobe i društvena utočišta. Pozvani smo vratiti se Bogu, baš kako što nas poziva i papa Franjo. Nova evangelizacija je poziv oslobođiti se mreža koje su nekoć služile, a mi smo danas u njima upetljani. Pravi odgovor se nalazi u entuzijazu našega posvećena života. Kakva je moj život, jer apostoli nisu bili pozvani ostaviti mreže nakratko nego zauvijek, bili su pozvani ostaviti sve, odgovoriti potpuno, a tako i mi. Stoga je valjano pitanje je li Krist naše blago, moje bogatstvo ili ga tražim negdje drugdje? Je li naša vjera istinska ili simbolička? Crkva mora biti posljednje institucija koja će stati na stranu nemoćnih, ne simbolička već istinska svjedokinja.

Zatvoreno srce je danas dodatni problem za novu evangelizaciju, istaknuo je fr Čirko, a često dolazi od ljudi koji su kršteni, a ne poznaju izvor svoga života. Pitanja koja se danas pojavljuju su brojna: kakva je naša vjera, kakvo je moje poznавanje Krista, kako se susrećemo s današnjim vjernicima, novim Tomama današnjice? U ovom vremenima naša vjera mora biti doživljena, poticajna, original! To nije lako, ali da bi bilo tako i mi moramo primaknuti svoje ruke kao Toma kako bi i mi osjetili da je to baš taj Krist koji jest i tada ćemo moći postaviti standarde i u svojem životu koji će biti obilježe svjedočanstva: vidjeli smo Gospodina! Odgovoriti snagom svoje vjere, radosno, postojano i oduševljeno.

Mladi danas od nas ne traže teologiju, pamet, samo vjeronauk, njima trebam ja, moje vrijeme, ja se moram njima darovati, stoga nije izgubljeno mladima dati sebe, možda će im jedna naša rečenica promijeniti život zaključio je predavač.

Nakon zanimljive tematske rasprave, razgovora i dijeljenja iskustava rada s mladima uslijedila je pauza te obavijesti sudionicima na-

kon čega je susret završen zanimljivim kratkim predstavljanjima redovničkih zajednica i to redom: benediktinke, dominikanke, franjevke od Bezgrješne, školske sestre franjevke, milosrdnice, treći svjetovni red sv. Franje, franjevcii konventualci, franjevci provincije Presvetog Otkupitelja te misijska Družba Duha Svetoga.

s. Ivana Pavla Novina, OP

ŠIBENIK: Dominikanci u Šibeniku

U Šibenskoj biskupiji 21. i 22. ožujka organiziran je križni put za mlade. Ove godine ruta puta je bila duga 30 km. Prva postaja se molila u katedrali sv. Jakova, druga u sv. Frane, sljedeća u crkvi Gospe vanka Grada i drugih župa

biskupije do svetišta Gospe Vrpoljačke. Sudjelovalo je više desetaka veselih, otvorenih i požrtvovnih mlađih ljudi. U Godini osoba posvećenog života organizatori su pozvali redovnike i redovnice Crkve da svjedoče svoj poziv i poslanje. Među pozvanima bila su i naša braća dominikanci. Stigli su nam Ante, Dominik, Lovro, Domagoj i Gabrijel. Radosni i otvoreni krenuli su s mlađima na dugi i težak put. U večernjim satima prije spavanja, dominikanci su imali prigodni program u kojem su predstavili naš Red i način života. Drugog dana su svjedočili o dominikanskom redu u Vodicama. O reakcijama mlađih još će se pričati u Gradu i šire, a vi pogledajte nekoliko fotografija sa susreta.... i pozovite ih i vi...

s. Jakica Vuco

ŠIBENIK SE SA "GORICOM HVALI,
TU SU NAŠI "KORJENI" POSTALI!!!
DOMINIK JE DAVNO, POSIJAO SJEME,
NEMA VIŠE NIKAKVE DILEME.
DOMINIKANKE "NIKLE I OPSTALE"
SVOME GRADU-ŠIBENIKU MNOGA DOBRA DALE!!!
SAD NOVINE PUNE 'SU TIH' TEMA,
Al' nažalost/ I LAKO JE NABROJIT IMENA!

s. Milanka Nakić (30. 04. 2015.)

SUBOTICA: Proslavljenja 60. obljetnica zavjeta s. Leopoldine Temunović

Usubotu, 2. svibnja 2015., u župnoj crkvi sv. Jurja u Subotici svečano je proslavljen jubilej 60. obljetnice zavjeta s. Leopoldine Temunović. Tom slavlju pridružila se i njena rođena sestra Trpimira koja pripada družbi Kćeri milosrđa, a ove godine slavi 50. obljetnicu zavjeta. Ovo slavlje uključilo je još jedan značajan događaj: 90. rođendan s. Leopoldine.

Euharistijsko slavlje predslavio je gvardijan subotičkog franjevačkog samostana fra Zdenko Gruber sa osmoricom svećenika. Prigodnu riječ nakon evanđelja uputila je časna majka s. Katarina Maglica prigodom ovog jubileja u Godini posvećenog života. Istaknula je spremnost sestara jubilarke s kojom su pošle prije mnogo godina slijedeći Gospodinov poziv. Misno slavlje pjesmom je pratilo župni zbor.

Na koncu euharistijskog slavlja prigodnu čestitku uputila je s. Blaženka u ime sestara i rodbine. Kata Ivanković, poznanica iz mlađih dana i vršnjakinja po godinama, napisala je pjesmu i sama pročitala. Upućujući svoju čestitku župnik Istvan Palatinus istaknuo je kako

s. Leopoldina zrači svojom vedrinom, pobožnošću, skromnošću i u ime župe joj je zahvalio na tome.

Uz sestre dominikanke u Subotici slavlju su nazoočile sestre iz Korčule na čelu s časnom majkom s. Katarinom, rodbina slavljenica i župljeni. (www.dominikanke.org)

S. Barbara u Gružu izvela svoju monodramu o životu bl. Ozane Kotorske

Dominikanka s. Barbara Bagudić u ponedjeljak, 11. svibnja u klaustru dominikanskog samostana sv. Križa u Gružu u Dubrovniku izvela je monodramu o životu prve hrvatske blaženice Ozane Kotorske pod nazivom „Biti s

Bogom, dovoljno je za sreću – Život bl. Ozane viđen očima sestre dominikanke“.

Veliki broj vjernika s pažnjom je pratilo monodramu koja prikazuje život blažene Ozane koja je rođena u obitelji stočara u selu Relezzi ispod Lovćena. Nakon viđenja malog Isusa i nakon smrti oca, otišla je u službu u Kotor. Obitelj kod koje je služila poučila ju je u katoličkoj vjeri. Nakon nekog vremena odlučila se živjeti kao „zazidana djevica“ kakvih je u Kotoru u to vrijeme bilo više, a živjele su u sobicama od tek nekoliko četvornih metara, izgrađenima uz crkvu i s malim otvorom prema svetištu crkve. Postala je i dominikanska trećoredica. U ćeliji uz kapelu sv. Bartola živjela je 7 godina, a potom se preselila u isposnicu uz crkvu sv. Pavla,

gdje su se oko nje počele okupljati i druge djevojke, te je osnovan mali samostan. Umrla je u 72. godini života na glasu svetosti.

Danas se njezino neraspadnuto tijelo čuva na oltaru zborne crkve sv. Marije u Kotoru, a za proslavu 450. obljetnice preminuća preneseno je u kotorsku katedralu.

S. Barbara je sama napisala monodramu koju je javno izvela prvi put u Kotoru 27. travnja, na blagdan bl. Ozane i uz središnju proslavu 450. obljetnice njezinog preminuća.

A.T.

(Vjesnik Dubrovačke biskupije, svibanj 2015.)

Scenski prikaz o bl. Ozani Kotorskoj u Križevcima

na 7. Danima hrvatskih svetaca i blaženika u Križevcima

Učenici Osnovne škole Visoko kraj Novoga Marofa, predvođeni mentorm Tiborom Martanom, na radionicama su za djecu posvećenima hrvatskim svećima i blaženicima na četverodnevnoj manifestaciji 7. Dani hrvatskih svetaca i blaženika u blaženika, izveli dramsko-scenski prikaz "Blažena Ozana Kotorska".

Radionice su održane u subotu 30. svibnja 2015. u križevačkom Hrvatskom domu. U jutarnjim su satima okupljena djeca, uglavnom osnovnoškolci iz više hrvatskih sredina, stvarala ili vježbala ono što su pokazala na javnoj izvedbi u popodnevnim satima.

Mladost iz Visokog samostalno je osmisnila i izvela scenski prikaz posvećen bl. Ozani, tematizirajući ponajprije muku Kristovu koju je gledala malena Katarina, ali i trenutak njezina oblačenja u dominikanski habit i uzimanja redovničkog imena Ozana.

Isti učenici iz Osnovne škole Visoko u Križevcima su u subotu 25. travnja 2015. na 4. Susretu hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva "Stjepan Kranjčić" izvela igrokaz "Biser" posvećen dominikanskoj blaženici Margareti iz Metole.

Za taj je igrokaz učenica 7. razreda Diana Pavliček osvojila prvu nagradu stručnoga ocjenjivačkoga suda pa je zato igrokaz na završnoj svečanosti i javno uprizoren. "Na 4. Dječjem Kranjčiću u Križevcima, bilo nam je jako lijepo.

Zato smo odlučili doći i na Dane hrvatskih svetaca i blaženika, na radionice za djecu. Kako smo na Dječjem Kranjčiću upoznali dominikanskog provincijala o. Antu Gavrića, koji se svojom srdačnošću i simpatičnošću jako svudio učenicima, odlučili smo da ćemo za križevačku radionicu napraviti prikaz još jedne dominikanske blaženice.

"Odlučili smo se za bl. Ozanu Kotorsku" - izjavio je voditelj Tibor Martan, pedagog-etnolog u Osnovnoj školi Visoko. (T.B.)

STARIGRAD: Gostovanje dominikanki u Starom gradu na Hvaru

UStarom gradu na Hvaru u crkvi sv. Nikole čuva se tijelo svete Reparate, mučenice, koja se slavi 9. srpnja. Ove godine se slavilo 125 godina od dolaska tijela sv. Reparate u Stari grad i tim povodom organizirano je niz događanja. Osim što crkva sv. Nikole čuva tijelo svete Reparate, nalazi se tamo i izba u kojoj je živjela isposnica Lukrica s Brača, slično poput naše bl. Ozane. To je ujedno bio i razlog pozivanja s. Barbare da izvede monodramu o bl. Ozani.

Uoči blagdana 8. srpnja bilo je svečano otvaranje rake svete Reparate uz pjevanje litanje svih svetih. Nakon toga priređen je prikladan program u kojem su imale čast i zadovoljstvo sudjelovati naše dvije sestre: s. Josipa i s. Barbara.

Jedinstven glazbeni ugođaj omogućili su nam s. Josipa sa svojim pjevanjem i župnik don Ante Matulić koji je s. Josipu pratio gitarom i pjevanjem. Vjernici su imali prilike uživati 20-ak minuta u prekrasnoj glazbi. Nakon toga s. Barbara je izvela svoju monodramu i na taj način upoznala vjernike Starog grada sa životom bl. Ozane. Vjerujemo da su mnogi ostali potaknuti moliti se bl. Ozani čije su sličice i devetnice ponijeli sa sobom.

Neizostavno je ovdje spomenuti i gostoprимstvo p. Maria Marinova koji je sve učinio da bismo se mi osjećale tamo baš kao kod kuće. Njemu hvala na vremenu i na pažnji koju nam je pokazao.s. Barbara Bagudić

AKTIVNOSTI NA ŠKRAPAMA

Summa summarum po hrvatskom jezičnom portalu bi bio preveden kao „nakon izlaganja i kao zaključak“ odnosno „sve u svemu, na koncu konca, na kraju krajeva, napokon, najzad, kad se sve zbroji (sabere); in summa delle somme;“. Čini se da bi mi sa Škrapa odnosno zbor i časna Pavla te onaj dio samostanske i župne zajednice koji gravitira oko njega najradije koristili prijevod „napokon“, odnosno napokon su sva „veća“ zbivanja i obaveze iza nas.

Sve je nekako započelo obredima i Velikog tjedna i Uskrsom. Nismo se ni okrenuli i već su krenule pripreme za svetu Katarinu Sijensku. Zaštitnica samostana sv. Katarine Sijenske na splitskim škrapama svečano je proslavljenja

prigodnom trodnevnicom koja je započinjala svetom krunicom, pjevanom Večernjom i sv. Misom.

Prvi dan trodnevnice predvodio je don Ratomir Vukorepa kancelar splitsko-makarske nadbiskupije. Drugu večer je predvodio župnik don Pave Piplica, a treći večer kapelan župe Prečistog Srca Marijina – Gospe Fatimske don Vinko Beus. Na sam blagdan svete Katarine sijenske dominikanske trećoredice i crkvene naucziteljice, misno slavlje je predvodio don Ratomir Vukorepa.

Kroz trodnevnicu i sam blagdan propovjednici su nam nastojali pobliže opisati život i duhovnost svete Katarine Sijenske. Možda bi to se

najlakše moglo opisati riječima iz jedne ulazna pjesma u misi za djevice : "Ovo je mudra djevica, koja je ostala budna i sa zapaljenom svjetiljkom izišla Kristu u susret". Katarina ne samo da je imala upaljenu svjetiljku mudre djevice, koja je uvijek ostala budna, nego je ona sama bila sjajna svjetiljka, koja je obasjavala, izgarala, zagrijavala druge žarom božanske ljubavi. Sv. Pavao u Prvoj Korinćanima kaže da se neudana djevica brine za Gospodnje, da bude sveta i tijelom i duhom (usp. 1. Kor 7,34). Upravo je to vidljivo kod. sv. Katarine: nije se brinula za sebe ni za zemaljske interese, nego za ono što je Gospodnje.

Sveta Katarina Sijenska je imenovana na učiteljicom Crkve i cijele Europe upravo zbog toga što je duboko teološki pisala (Pisma, Dijalog Božanske Providnosti) i potpuno živjela za svoga zaručnika Isusa Krista i za Crkvu kao Tijelo Kristovo. U svojoj domovini Italiji je doprinijela smirivanju nesloge i uklanjanju sablazni zbog posvađenih i podijeljenih kršćana. Zbog ljubavi prema Crkvi, svim žarom se zauzimala za mir i jedinstvo u njoj i energično se zauzimala za povratak Papa u njihovu biskupiju tj. Rim.

Nismo ni odahnuli od blagdana svete Katarine Sijenske već smo pjevali „Zdravo Dujme mučeniče“. Naime od 28. travnja do 5. svibnja bila je devetnica Sv. Dujma koja se u splitskoj prvostolnici svečano proslavila bogatim sadržajem, pjevanom Sv. Misom i koncertima sakralne glazbe. Ovogodišnja devetnica je bila u znaku redovništva pa su tako svete Misu predvoditi svećenici - redovnici, a glazbeno liturgijsko slavlje su animirati zborovi koje vode redovnice ili potječu sa redovničkih župa.

U nedjelju 3.svibnja je bio "dominikanski dan". Svetu misu je predvodio fr. Jozo Ćirkо iz župe Gospe od Ružarija (crkva svetog Dominika na pazaru) dok je preko mise pjevao mješoviti zbor župe Prečistog srca Marijinog – Gospe Fatimske sa splitskih Škrapa pod vodstvom dominikanke s. Pavle Negovec. Za orguljama je bio don Ivan Urlić svećenik splitsko-makarske nadbiskupije.

Taman završena „Fjera svetog Duje“ vratili smo se na Škrape gdje je započela bogata događajima trodnevica Gospo Fatimskoj. Prvi dan trodnevnice je vodio i propovijedao župnik don Pave Piplica. Svetu misu je animirao dječji zbor koji je nakon svete mise održao predivan koncert. Dječji zbor Biseri broji oko 50-ak djece osnovnoškolskog uzrasta a vodiga s. Pavla Negovec.

Drugi dan trodnevnice predvodio je dr. don Mladen Parlov, a nakon mise mješoviti zbor župe održao je upečatljiv koncert sa dječima; Fatimska Gospo (Marović) Sicut cervus (Palestrina) , Kraljice neba (Cherubini), Ave Maria (Zajc), Alleluia (Händel). Zborom je ravnala voditeljica s. Pavla Negovec.

Treći dan trodenvnica predvodio je opet dr. don Mladen Parlov a misu i koncert nakon nje animirali su članovi molitvene zajednice.

Na sam blagdan Gospe Fatimske svetu misu je predvodio don Alojzije Bavčević, donedavni upravitelj Gospina svetišta u Vepricu, uz koncelebraciju župnika don Pave Piplice i kapelana don Vinka Beusa. U propovijedi je propovjednik govorio o Blaženoj Djevici Mariji, Isusovoj i našoj majci, koja se brine za nas te nas u svojoj majčinoj toplini i brižnosti potiče na ono nama korisno i važno: na obraćenje, na molitvu, post i pokoru. Nakon svete mise slijedila je veličanstvena procesija ulicama župe sa upaljenim svijećama.

Malo više pojedinosti možete vidjeti i poslušati na sljedećim linkovima:
<https://www.facebook.com/ZborSkrape>
<http://www.slobodnadalmacija.hr/>
<https://www.youtube.com/watch?v=fSvb51kRZQc>

Petar Mamić

KRIŽEVCI: 7. Dani hrvatskih svetaca i blaženika (1. dan) – Dan bl. Alojzija Stepinca

Molitvenim, književnim i glazbenim programom posvećenim bl. Alojziju Stepincu, misnim slavlјem koje je predvodio rektor nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke mons. Zlatko Koren te otvorenjem izložbe portreta „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu“ akademskih slikara Josipa Botterija Dinija, Ana Marije Botteri Peruzović i Hrvoja Marka Peruzovića, u Križevcima su u četvrtak 28. svibnja 2015. započeli 7. Dani hrvatskih svetaca i blaženika.

Svečanost proslave bl. Alojzija Stepinca započela je u crkvi sv. Ane uvodnim pozdravima križevačkoga župnika Stjepana Sovičeka te bl. Stepincu posvećenim pretprogramom koji je izvela Obiteljska zajednica križevačkih župa. Euharistiju je u suslavljisu predsjednikom Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavora i poglavarica fra Jurom Šarčevićem, rektorm Nacionalnog svetišta sv. Josipa u Karlovcu mons. Antunom Senteom ml., vrbovečkim župnikom Zoranom Grgićem i križevačkim župnikom Sovičekom, predvodio rektor nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke mons. Zlako Koren.

U propovijedi je mons. Koren izrazio zadovoljstvo zbog održavanja četverodnevne manifestacije Dana hrvatskih svetaca i blaženika koji su, rekao je, odgovor na učenje Crkve i prilika da naše svece čuvamo, štujemo, da nam budu uzor. Podsjetio je na komentar prije mnogo go-

dina objavljen u „Veritasu“ u kojem je autor napisao: „U Hrvatskoj svetac na oltar, u Hrvatskoj svetac na odar“, podsjećajući na to kako Hrvati redovito s veseljem iščekuju beatifikacije i kanonizacije svojih svetih ljudi, a da ih poslije zaborave. Život bl. Stepinca promatrao je kroz niz tragova, od njegove duhovne i kulturne baštine vezane uz Krašić, Lepoglavu, Mariju Bistrigu, zagrebačku katedralu i Trsat. Posebno je puno govorio o Stepinčevu zalaganju za razvoj i obogaćenje bistročkoga svetišta te za njegovo zauzimanje oko mladih koji su, prema Stepinčevoj ideji, trebali Hrvatsku povesti u budućnost. Mons. Koren je podsjetio na Stepinčeva stremljenja prema nacionalnom, domoljubnom, o tome kako se znao odrediti prema svim zlima svojega vremena, ali ga je posebno predstavio s aspekta kulture i odgoja mladih.

Glazbeni obol euharistijskom slavlju dala je klapa „Bistica“.

Program je nastavljen u Gradskoj galeriji otvorenjem izložbe „Hrvatski sveci i blaženici u našem narodu“ akademskih slikara Josipa Botterija Dinija, Ana Marije Botteri Peruzović i Hrvoja Marka Peruzovića.

Ta ista izložba bit će otvorena uoči blagdana bl. Augustina Kažotića 31. srpnja u Gradskom muzeju u blaženikovu rodnom Trogiru, uz Redovničke dane 18. rujna u galeriji „Vinko Draganja OP“ dominikanskoga samostana u Splitu, te na blagdan Beata Angelica 18. veljače 2016. u samostanu i župi bl. Augustina Kažotića na zagrebačkoj Peščenici.

Drugi Dan hrvatskih svetaca i blaženika, u Križevcima započeo je predstavljanjem života i ključnih poruka hrvatskih svetaca i blaženika redovnika i redovnica.

Glazbeni obol misnome slavlju, koje je predvodio o. Jure Šarčević, predsjednik HKVRPP, dao je Redovnički band aid.

Nakon misnog slavlja je u Hrvatskom domu održan okrugli stol „Kako

su hrvatski sveci i blaženici ostvarili svoju redovničku karizmu?“. O sv. Nikoli Taveliću govorio je fra Ivan Bradarić, o sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću fra Jure Šarčević, **o bl. Augustinu Kažotiću fr. Anto Gavrić**, o bl. Graciji iz Mula župnik iz zagrebačkih Šestina Robert Šreter, **o bl. Ozani Kotorskoj s. Ivana Pavla Novina**, o bl. Mariji od Propetog Isusa Petković s. Vianeja Kustura te o bl. Drinskim mučenicama s. Ozana Krajačić. Moderator okrugloga stola bio je glavni urednik Glasa Koncila mons. Ivan Miklenić, a u glazbenom je dijelu programa, uz korepeticiju Tonija Eterovića, nastupila Željka Marinović.

7. Dani hrvatskih svetaca i blaženika završili su u nedjelju, 31. svibnja molitvenim, književnim i glazbenim programom posvećenim sv. Marku Križevčaninu. Misno je slavlje predvodio duhovnik Studentskoga katoličkog centra u Zagrebu, isusovac o. Ivan Ike Mandurić.

On je u propovijedi povezao svetkovinu Presvetoga Trojstva i mučeništvo sv. Marka Križevčanina. „Naš svetac Marko primjer je kako je svijet protiv onih koji slave Boga. A današnja

ideja da budemo Božji, a u isto vrijeme pomireni sa svjetom, nije moguća. Jer tamo gdje je, primjerice, borba protiv abortusa, uvijek će biti protivljenja. No, biti mučenik, dragocjena je šansa, a mučenikom se može biti samo iz ljubavi“ – naglasio je o. Mandurić. Podsjetio je na to da se sv. Marko mogao sakriti od neprijatelja, ali da nije, a da svijet i danas nudi kompromise. „Da ne slavimo Trojedinoga Boga, život, ili da se skrivamo negdje u sakristiji, bio bi mir, ali kako je Krist uzor, ideal, imperativ je biti progonjen za Krista pa i umrijeti ako je potrebno, samo da smo za to sposobni, ne da bismo bili slavni, već da se spasimo“, istaknuo je o. Mandurić i dodao da su kršćani danas progonjeni na svim razinama, ali da treba klečati za progonitelje. „Mislim pri tom i na ono što se ovih dana događa u Hrvatskoj. Vidimo da naša zemlja ima dva identiteta, jednu Hrvatsku koja želi odbaciti temelje svoje egzistencije, i drugu Hrvatsku koja se bori za te svoje temelje. A i Crkva ima svoje branitelje, svoje temelje, i ako ih nećemo slaviti, neće biti kršćanstva. Zato i kad je najopasnije, moramo svjedočiti“ – zaključio je o. Mandurić.

Zatim je otvorena „Sveta Hrvatska“, izložba knjiga posvećenih hrvatskim svećima i blaženicima iz fundusa Gradske knjižnice Zagreb. Izložbu je predstavio autor Željko Vegh, voditelj zbirke starih i rijetkih knjiga Gradske knjižnice Zagreb.

Time su završeni četverodnevni 7. Dani hrvatskih svetaca i blaženika kojima se željelo potaknuti na bolje poznavanje i intenzivnije štovanje hrvatskih duhovnih velikana.

Tanja Baran

KRIŽEVCI: Peti Dječji Kranjčić bit će u znaku 800 godina dominikanskoga reda

UKriževcima je u subotu 25. travnja 2015. održan 4. Susret hrvatskoga dječjega duhovnoga stvaralaštva “Stjepan Kranjčić”.

Riječ je o jednom natječaju i susretu za duhovno književno i likovno stvaralaštvo na na-

cionalnoj razini u Republici Hrvatskoj za djecu osnovnih škola. Tom su prigodom dodijeljene nagrade učenicima najuspjelijih radova, likovni su radovi prikazani na prigodnoj izložbi “Mi smo svjetlo Kristovo”, dio književnih radova

javno je izведен, a najširi je izbor radova po žanrovima (poezija, proza, igrokazi) objavljen u zborniku "Tvoja sam svijeća..."

Učenike i mentore najuspjelijih radova iz cijele Lijepe Naše, između ostalih je nagradila Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavarica i poglavarica te Hrvatska dominikanska provincija.

U ime Redovničke konferencije CD/DVD

redovničke himne "Hvala redovnika" Redovničkoga band aida, uručio je dominikanski provincial fr. Anto Gavrić, koji je, u ime HDP-a, svima nagrađenima darovao i strip o sv. Dominiku.

Kako u mjesecu studenom započinje proslava 800 godina dominikanskoga reda, tijekom svečanosti su domaćini i **provincial Gavrić navedili da će tema sljedećega 5. Dječjeg Kranjčića biti Snaga R(r)ijeći i sv. Dominik.** (T.B.)

ZLATOMISNIČKA SLAVLJA BRAĆE DOMINIKANACA

U BOLU - o. Nikola Dugandžić

Usrijedu 24. lipnja na svetkovinu Rođenja Ivana Krstitelja, u samostanskoj crkvi sv. Marije Milosne u Bolu na Braču, dominikanac o. Nikola Dugandžić proslavio je zlatnu misu - 50. godina svećeništva. Misu zahvalnicu predslavio je zlatomisnik Nikola, a propovijedao don Stanko Jerčić. Liturgijsko pjevanje animirao je bolski župni zbor. Ukratko "bilo je lipo", javlja o. Jozo Čirko.

Povodom svog zlatomisničkog slavlja o. Nikola se prisjetio mnogih zanimljivih događaja vezanih uz svoj svećenički poziv i sve je to objavio na dominikanskoj web stranici, a isti je tekst prenio i Glas Koncila od 12. srpnja 2015. Isplati se pročitati. O. Nikola se prisjeća, između ostalog, kako je 29. lipnja, 1965. u zagrebačkoj prvo-

stolnici, kardinal Franjo Šeper zaredio 64 svećenika. ... „Bio je to događaj koji je otkrio zabludu onih koji su pedesetih pjevali "Od Ljubuškog do Mostara neće biti popa ni oltara", ali isto tako i javno svjedočanstvo da još uvijek ima, i da će i dalje biti "i popa i oltara" od Zagreba do Osijeka, od Dubrovnika do Mostara, od Splita do Pule.

Bilo je to uistinu javno svjedočanstvo vjere koja ostaje živa u narodu usprkos bezbožnog komunističkog okruženja. Bio je to veliki udarac onima koji su tu vjeru pokušali pretvoriti u neki narodni običaj. Bio je to izazov i poziv svima, posebno mladima, da svoju vjeru javno svjedoče ma koji životni put izabrali.“

„Među tom 64 ređenika uočljiva je grupa dominikanaca. U dugoj povijesti Hrvatske dominikanske provincije dogodilo se, eto, prvi put da je na isti dan za svećenika zaređeno 11 dominikanaca. No to nije sve jer te iste godine, samo na drugi datum, za svećenika su zaređena još dva dominikanca. Bila je to uistinu plodna godina dominikanskoga duhovnog zvanja. Trojica njih kasnije su pošli drugim životnim putem, ali su do danas ostali povezani s dominikancima, dvojica su već zauzela svoja mjesta u vječnosti, dok osmorica još uvijek pokušavaju služiti Bogu i čovjeku u svojim redovničkim zajednicama!“

U GRUŽU - o. Stjepan Krasić i o. Ante Kovačević

Pola stoljeća svoga svećenstva proslavili su u crkvi sv. Križa u Gružu o. Ante Kovačević i dr. o. Stjepan Krasić. Svetu misu predvodio je o. Ante, dok će otac Stjepan svoju zlatnu misu svećanije proslaviti u Čitluku, na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo.

Na zlatnoj misi propovijedao je o. Drago Kolimbatović, koji je ujedno bio obojici propovjednik i na mladoj misi. Istaknuo je kako "svećenik nije bilo tko, nego Božji poslanik, poslanik koji u njegovo ime propovijeda, u njegovo ime riječi izgovara" uspoređujući to sa Isusovim riječima: "Kako je mene poslao Otac i ja šaljem vas."

Propovjednik je pozvao vjernike da "u svakom svećeniku gledaju Krista baš poput sv. Katarine Sijenske koja je znala govoriti da je svećenik, slatki - drugi Krist, ali ga nije gledala zbog njegove svetosti, uzoritosti već zbog zadatka koji mu je namijenjen."

Na kraju svete mise zlatomisnik Ante zahvalio se Bogu, Hrvatskoj dominikanskoj provinciji što su ga primili i što su mu u ovih 50. godina iskazali povjerenje.

Zahvalio se svojim roditeljima i odgojiteljima

ma među kojima je bio i o. Drago. Ispričao se u svoje ime i u ime o. Stjepana ako su ikada u ovih 50. godina koga uvrijedili, rastužili ili sablaznili, jer kako je rekao "i mi smo ljudi" i zatražio oprost.

Proslava se nastavila u klaustru samostana sa vjernicima, sestrama dominikankama koje su stigle s Korčule zajedno sa časnom majkom Katarinom Maglicom i braćom novacima. Neka im je sretno i blagoslovljeno!

U ZAGREBU – o. Marijan Biškup i o. Franjo Šanjek

Unedjelju 28. lipnja u crkvi Kraljice sv. krunice u Zagrebu jubilej 50. obljetnice svećeništva proslavili su o. Marijan Biškup i o. Franjo Šanjek. Svečano koncelebriрано misno slavlje uz jubilarce predvodio je i propovijedao provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Anto Gavrić. Vezujući se uz evanđeoski ulomak današnje nedjelje o. Gavrić je ustvrdio kako je dalek put od Jairove molbe do kćerkina oživljenja, od Isusova obećanja do ostvarenja obećanja.

No, na tom putu potrebna je vjernost. Današnji jubilarci znak

su te vjernosti. Oni su oni koji su poput Isusa budili iz sna sve koji su se uspavali. O. Šanek je bio iz neznanja o prošlosti našega naroda, Crkve i svijeta, a o. Biškop je nastojao probuditi vrline o kojima progovara sv. Pavao.

Istaknuo je također njihovu otvorenost za druge i spremnost da podijele s njima ono što im je Bog darovao.

Uz provincijala i jubilarce koncelebrirala su braća dominikanci iz samostana Kraljice sv.

krunice i Bl. Augustina Kažotića, dok je posebnu svečanost današnjem slavlju dala nazočnost dvojice jučer zaređenih svećenika Hrvatske dominikanske provincije o. Domagoja Polanščaka i o. Mirka Vlka.

Oni su na kraju misnog slavlja svima udjeli svoj mlađomisnički blagoslov. Nakon liturgijskog slavlja u samostanu je upriličen zajednički objed i druženje za svu braću dominikance, rodbinu i prijatelje današnjih svećara.

DVA MLADA DOMINIKANSKA PREZBITERA: o. Domagoj Polanščak i o. Mirko Vlk

Sisački biskup Vlado Košić predvodio je u subotu 27. lipnja u katedrali Uzvišenja svetog Križa u Sisku svečano misno slavlje tijekom kojeg je za svećenike između ostalih zaredio dvojicu kandidata Hrvatske dominikanske provincije fr. Domagoja Augustina Polanščaka iz katedralne župe Uzvišenja sv. Križa u Sisku i fr. Mirka Ireneja Vlka iz župe sv. Emerika u Oriovcu (Požeška biskupija).

Na svečanom slavlju uz rodbinu, župljane i prijatelje mlađomisnika sudjelovalo je devedesetak svećenika među kojima je bio i provincial Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, OP. Okupljenima kandidate je predstavio vlč. Vlado Razum, duhovnik u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu.

U homiliji biskup je podsjetio kako na da-

našnji dan sisačka katedrala slavi 250 godina od posvete, usporedivši to pomazanje – posvetu crkve s pomazanjem ruku ređenika. Crkve se grade i posvećuju zbog Božjeg naroda i mi dobro znamo, prema učenju sv. Pavla, da smo mi – živa Crkva – ‘hram Božji, svet’.

Zanimljivo je da se crkva, hram Božji izgrađen za okupljanje Crkve, posvećuje tako da se pomazuje. I vas ćemo, draga braćo ređenici, uskoro poslije polaganja ruku pomazati, da budete pomazanici Gospodnjii. Što to znači, tumači nam čitanje iz Knjige proroka Izajije. – isaknuo je biskup Košić.

Nakon što je povezao misna čitanja s poslanjem svećenika, biskup Košić je naglasio koja je dužnost prezbitera. To je, prije svega, „okupljati zajednicu Kristovih učenika i krijepiti ju svestim otajstvima. To je služba Dobroga pastira, o kojoj sam Gospodin progovara u Evandželu (Iv 10,11-16). ‘Pastir dobri život svoj polaže za svoje ovce...’ za razliku od najamnika, komu nije stalo do ovaca pa se više brine za sebe i svoje potrebe, tako da u nevolji napušta stado i spašava sebe.

Naprotiv, dobar pastir poznaje svoje vjernike i za njih se žrtvuje, misli više na njih i njihovo dobro negoli na sebe i svoje potrebe”, rekao je biskup te dodači kako je taj altruizam, sve do spremnosti na mučeništvo, odlika dobrog pastira.

U nastavku biskup je ustvrdio kako danas nisu laka vremena niti je moguće biti Kristov svećenik zaokupljen vlastitom komocijom, te kako se danas traže doista svjedoci "martyri – mučenici". "Molimo Gospodina, Dobroga Pastira, da i vi budete dobri pastiri, spremni žrtvovati se za dobro – i vječno i vremenito – svojih vjernika koji vam budu povjereni, kojima ćete biti poslani na ovaj ili onaj način.

Kao što Crkva nije radi sebe nego radi spašenja svijeta, tako i Kristovi svećenici nisu postavljeni u tu službu radi sebe nego radi Crkve i radi spasenja svih ljudi. Isus kaže da Dobri pastir ne ostavlja svoga stada kada na njega nasrnu vuci, dok najamnik bježi i prepušta svoje stado vucima grabežljivcima." Biskup je u nastavku objasnio tko su vuci koji grabe stado Božje. „To su oni koji nasrću na naše vjernike sijući laži, poluistine i unoseći razdor, oni koji zavode ljudе i upropaćuju. Nažalost, naši vjernici su često prepušteni tim 'vucima' i stradavaju ako ih

ne branimo upravo mi, koji smo postavljeni za njihove pastire.

A kako da ih obranimo, što mi možemo činiti? Prvo je da ne pobegnemo, da ostanemo s njima, s našim vjernicima, da oni znaju da nisu sami u toj borbi, zatim da ne odstupimo od svoje dužnosti da ih branimo tako da raskrinkavamo laži, da otkrivamo istinu, da se ne umorimo zastupati pravednost u svim odnosima koje žive naši vjernici, da se borimo da se ne zamrače vrijednosti života, obitelji, naših branitelja, domoljublje koje često ti 'vuci grabežljivci' tumače u sasvim krivom smislu.“ Potom je biskup Košić, kao primjer, ponudio lik blaženog kardinala Alojzija Stepinca, koji blista najjasnijim sjajem i za koga je sv. Ivan Pavao II. papa izjavio da je 'najsvjetlijii lik Crkve u Hrvata'. A neki ga, nastavio je biskup Košić, „već 70 godina blate i žeze zatamniti – od lažnih optužbi na montiranom, 'prežalosnom procesu', kako se izrazio papa Pio XII., pa do komunističke promidžbe kojom se služe još uvijek neki mediji, pa i političari koji mrze sve što je hrvatsko i katoličko. Na kraju je biskup Košić pozvao ređenike da budu uvijek zapaljeni ognjem Duha, kako bi mogli poticati, utvrđivati u istini i liječiti duše svojih vjernika i hraniti ih Kruhom živim.

Misno slavlje animirao je Biskupijski zbor pod ravnanjem prof. Jelene Blašković i uz orguljsku pratnju Marijane Boček.

Fr. Domagoj Augustin Polanščak, rođen 27. kolovoza 1981. u Sisku. Svečane (doživotne) zavjete u Redu braće propovjednika položio je 17. kolovoza 2014. u Zagrebu. Red đakonata primio je u zagrebačkoj katedrali 25. listopada 2014. Prije ulaska u Red diplomirao je filozofiju i komparativnu književnost. Teološki studij završava na Filozofsko-teološkom institutu Dl u Zagrebu (studij je afilliran sveučilištu Gregoriana u Rimu).

Fr. Mirko Irenej Vlk, rođen 4. listopada 1985. u Slavonskom Brodu. Dolazi iz župe sv. Emerika u Oriovcu (Požeška biskupija). Svečane zavjete u Redu braće propovjednika položio je 17. kolovoza 2014. u Zagrebu. Red đakonata primio je u zagrebačkoj katedrali 25. listopada 2014. Prije ulaska u Red diplomirao je teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu. U prosincu 2014. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu obranio je licencijatski rad "Crkva u novoj političkoj teologiji Johanna Baptista Metza". Fr. Mirko nastavlja doktorski studij iz područja dogmatske teologije.

U Studentatu su bili aktivni u uređivanju časopisa mladih dominikanaca "Izazov istine" i web stranici dominikanskih studenata "Tragom istine". Obojica su kao đakoni uspješno završili Đakonsko-pastoralnu godinu u Zagrebu te su pastoralno bili aktivni u župama Kraljice sv. krunice, bl. Augustina Kažotića u Zagrebu i Hrvatskoj katoličkoj misiji u Hamburgu.

Proslavljenja 50. godišnjica župe Kraljice svete krunice

Užupnoj crkvi Kraljice svete krunice u Zagrebu u nedjelju 3. svibnja svečano je proslavljena 50. godišnjica utemeljenja te župe koju od same uspostave vode oci dominikanci.

Euharistijsko je slavlje predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, a uz domaćina župnika fr. Antu Bobaša koji je vrlo sadržajno uveo u misnu svečanost, koncelebrirali su provincijal Hrvatske dominikanske provincije fr. Anto Gavrić, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavica kapucinski provincijal fra Jure Šarčević, petnaestak svećenika uglavnom dominikanaca te dominikanski bogoslovi.

Sudjelovale su i sestre dominikanke te brojni okupljeni vjernici, a euharistija je glazbeno obogaćena pjevom župnoga mješovitog zbara "Blaženi Augustin Kažotić" koji vodi i orgulje svira Mario Perestegi.

U propovijedi je kardinal Bozanić podsjetio na slavlje utemeljenja župe prije pedeset godina, ali i na dominikansku prisutnost na teritoriju današnje župne zajednice od ranijih

vremena. Prisjetio se godine 1944., kada su tijekom savezničkoga bombardiranja u samostanu pогinula osmorica dominikanaca.

"Što je Crkva?" – pitao je u propovijedi kardinal rekavši da se to pitanje spominje unutar Crkve i izvan nje. "Ona je datost koja nam je dana. Crkva nije nešto što smo sami od sebe izgradili, ona je dar milosti Božje i mi smo pozvani da je iznutra što više živimo, razvijamo i da ostvarujemo ono za što je osnovana.

Snagu Crkve kao djelo Duha Svetoga oni izvana ne razumiju, nije im to dano, oni to ne osjećaju, a mi koji jesmo Crkva zahvaćeni smo snagom Božje milosti i okupljeni smo u zajednici kakvu je želio Isus Krist", istaknuo je kardinal Bozanić rekavši da župa omogućuje živjeti crkvenost i da ona opstaje zahvaljujući tome što u njoj djeluje Bog.

"Župa je škola zajedništva u kojoj jedni drugima jesmo od pomoći. Želimo da župa uživa unutarnji mir, da se izgrađuje, da napreduje na slavu Gospodnju i da osjeća utjehu Duha Svetoga" – zaključio je kardinal Bozanić koji je na kraju mise zahvalio ocima domini-

kancima što vode župu pedeset godina izrazivši želju da se dominikanska karizma i nadalje širi među vjernicima župe Kraljice svete krunice u istočnom dijelu Zagreba.

Prije mise pročitan je dekret o osnivanju župe iz 1965. kojim je kardinal Franjo Šeper od tadašnje velike župe sv. Jeronima u Maksimiru odvojio područje Kolonije, Borongaja i Ravnica u župu Kraljice svete krunice te je pripojio Katedralnom arhiđakonatu.

Već godinu dana poslije započela je izgradnja buduće samostanske i župne crkve koja je dovršena 1971., kao prva crkvena građevina u Zagrebu nakon Drugoga svjetskog rata. Godine

ZAGREB: Djeca iz škole Grigor Vitez posjetila bl. Ozanu

U okviru proslave blagdana bl. Ozane u Zagrebu, vjeroučiteljica, g. Milena Matović, željela je svojim učenicima što više približiti lik bl. Ozane Kotorske. Budući da je škola blizu samostana, umjesto nastave vodila je djecu, razred po razred (dva treća i dva šesta) u Ozanin 'dom' - u kapelu njoj posvećenoj. Tu ih je dočekala s. Slavka koja ima je ukratko ispričala njezin život. Svojim brojnim znatiželjnim pitanjima djeca su pokazala veliko zanimanje, ali i simpatiju prema našoj Blaženici, u čijem se 'susjedstvu' svaki dan bezbrižno igraju, uče, mole, pa im je ovo bila dodatna motivacija da joj češće dolaze i pozovu i druge da joj se preporuče u molitve.

2001. zbog sve većih je pastoralnih potreba od župe Kraljice svete krunice odvojeno područje Peščenice na kojem je utemeljena nova župa bl. Augustina Kažotića sa samostanom koju također vode oci dominikanci.

U pedeset godina postojanja u župi Kraljice svete krunice promijenilo se više župnika, župnih vikara i župnih suradnika, no svi su se oni posvećivali propovjedničko-pastoralnoj djelatnosti te su razvijali župni pastoral koji je danas organiziran u više raznolikih pastoralnih programa.

O mnogim duhovnim uzletima, mijenama i zgodama tijekom 50-godišnjega župnoga života govorilo se tijekom tjedna uoči svečane proslave u duhovnoj pripravi za svečanost obljetnice koju su uz molitvu krunice, pjevanje litanija te misno slavlje svaku večer vodili dosadašnji župnici fr. Mato Bošnjak, fr. Ivo Plenković, fr. Iko Mateljan, fr. Ljudevit J. Jeđud, fr. Drago Kolimbatović te današnji župnik fr. Anto Bobaš.

Zlatnojubilejska proslava obogaćena je izložbom fotografija iz župne prošlosti te objavom stotoga broja župnoga lista Kraljice svete krunice "Crkva u malom".

Tanja Baran

BOL: Biskup Štambuk pohodio župu Bol koju vode dominikanci

Hvarski biskup Slobodan Štambuk pohodio je u subotu 6. lipnja župu Gospe Karmelske u Bolu koja je povjerena na upravljanje dominikancima iz samostana Sv. Marije milosne. Biskup Štambuk susreo se s tamošnjim dominikancima u njihovu samostanu na čelu kojega je starješina o. Damir Šokić, ujedno župnik bolske župe. U nazočnosti brojnih vjernika koji su ispunili župnu crkvu Gospe od Karmela, biskup Štambuk predvodio je misno slavlje u koncelebraciji s mjesnim župnikom i o. Ivom Plenkovićem. U uvodu u misno slavlje najavio je molitvu za župljane te župe kako bi bili odgovorni članovi Crkve i društva. U homiliji biskup Štambuk stavio je okupljenim vjernicima na razmišljanje važnost dviju vrijednosti, čovještva i kršćanstva, podsjetivši da kroz povijest nikada nije bilo lako biti dobar čovjek i kršćanin.

“Te dvije vrijednosti nisu se uvijek znale dovoljno cijeniti i vrednovati. I u ovom našem vremenu nude nam se različite vrijednosti koje pred nas stoje kao izazov. I u ovom našem čudnom vremenu ima toliko zemalja u svijetu gdje se još uvijek kršćane progoni i ubija. Dovoljno je sjetiti se Nigerije u kojoj je nedavno oteto 200 studenata. Ovo je vrijeme u kojem živimo i koje nas potiče na razmišljanje o pravim vrijednostima”, rekao je biskup Štambuk, upozorivši vjernike kako mnoge ponude i danas kucaju na vrata kršćanima. Sa zabrinutošću je ustvrdio kako i danas mnogo puta majnina pokušava nametati svoje stavove većini što je, dodao je, oznaka cijele povijesti. Pozvao je vjernike da u susretu sa svim ponudama ovoga vremena budu i ostanu svoji. Potaknuo ih je na poštivanje deset Božjih zapovijedi, rekavši kako se od današnjih kršćana očekuje da budu prepoznatljivi po njihovu konkretnom svjedočenju.

Na kraju misnoga slavlja župljaniin Frane Mladineo darivao je biskupa Štambuka uz zahvalu koju je za biskupov pohod toj župi uputila Doris Šćepanović. (Bol, (IKA)

DUBROVNIK: Misom i koncertom obilježena 45. obljetnica “VIG Veritas”

Uz sudjelovanje velikog broja vjernika u nedjelju 24. svibnja na svetkovinu Duhova, sv. Misom i prigodnim koncertom u crkvi sv. Dominika u Dubrovniku, vokalno-instrumentalna grupa “Veritas” obilježila je 45. obljetnicu postojanja.

Prigodom spomenute obljetnice, izdan je novi nosač zvuka duhovne glazbe pod nazivom “Budi volja twoja”. Posvetili su ga začetniku Polonočke mladih i Mise mladih u crkvi sv. Dominika, kako sami kažu, njihovom prijatelju, učitelju i ocu Ivi Martiniću koji im je promijenio živote. Jedan od plodova njegova rada je VIG Veritas.

Tijekom misnoga slavlja i na koncertu poslije, Veritas je pjevao svoje starije skladbe ali i one s novog nosača zvuka. Od novih pjesama vrlo zanimljivo zvuči prepjev poznate duhovne pjesme ‘*Hallelujah*’, Leonarda Cohena te obrada starog dominikanskog gregorijanskog himna iz samih početaka dominikanskog reda ‘*Gaude Mater Ecclesia*’ koji se nekada pjevao na svetkovinu svetog oca Dominika.

Autori gotovo svih pjesama su bračni par Anis i Nevio Končić - ujedno aranžer i producent ovog nosača zvuka. Koproducent je Vjekoslav Zajec u čijem su studiju snimljeni svi materijali. Nosač zvuka izišao je u nakladi Laudato d.o.o., uz svesrdnu potporu dominikanaca iz samostana sv. Dominika. (www.dominikanci.hr)

IRAČKA REDOVNICA PRED AMERIČKIM ZASTUPNICIMA

Svoj samostan napustila je u redovničkom odijelu, ponijevši samo torbicu s osobnim dokumentima, te se bježeći pred teroristima Islamske države pridružila nebrojenom mnoštvu prognerika. Sestra Diana Momeka zbog svoje se životne priče našla pred Odborom za međunarodne odnose američkog Kongresa, kako bi posvjedočila o strahotama koje su proživjeli i proživljavaju prognani irački kršćani i Jazidi. Iako su ostali bez svega i žive u skloništima i kontejnerima, irački kršćani nisu izgubili svoju vjeru. Naprotiv, njihova vjera „sve je jača i jača“.

„Premda smo morali napustiti svoje domove, osjećamo kako je Božja ruka i dalje s nama... Usred tame trpljenja, vidimo kako nas Bog drži“, rekla je sestra Diana članovima Odbora.

Ova dominikanska redovnica dva puta je morala bježati pred islamistima. U napanju 2009. godine njezin je samostan u Mosulu uništen, te je zajedno s ostalim redovnicama sklonište pronašla u Karakošu. Prošloga ljeta teroristi su osvojili ovaj irački grad, te prisilili više od 120.000 ljudi na bijeg. Među njima je bila i sestra Diana. Novo utočište pronašli su u Kurdistanu.

„Bili smo odvedeni iz svojih domova u nekoliko sati, bez upozorenja“, ispričala je iračka redovnica, naglasivši kako ISIL planira u potpunosti ukloniti kršćane i zatrvi svaki njihov trag. „To je kulturni i ljudski genocid“, kazala je sestra, te dodala kako se narod osjeća napuštenim.

„Izgubili smo sve... Osjećamo se kao da smo izgubili dostojanstvo. Kad ostaneš bez doma, gubiš sve što imaš: svoje blago, svoju kulturu. Nema više tvoje povijesti, postaješ nitko i ništa“, posvјedočila je sestra Diana.

Iako je vlada Kurdistana otvorila granice, konkretniju pomoć države nisu primili. Ipak, Crkva u Kurdistanu pobrinula se za svoju braću i sestre osiguravši im hranu, smještaj i potporu. No ono što svi najviše žele jest povratak domovima.

„Želimo se samo vratiti normalnom životu, vratiti se svojim domovima“, rekla je sestra Diana, a onima koji ih pozivaju da jednostavno napuste Irak i nastave život negdje drugdje, jasno je odgovorila: “Zašto bismo napuštali svoju domovinu? Što smo učinili? Irački kršćani su među starosjediocima. Preživljavajući različite progone, naši su preci ostajali na svojoj zemlji gradeći kulturu koja je stoljećima služila čovječanstvu.“

Na kraju je zamolila one koji su slušali njezino svjedočanstvo da što prije priteknu u pomoć prognanim iračkim kršćanima.

„Ovdje sam kako bih u ime čovječanstva zatražila i zamolila vašu pomoć. Budite uz nas kao što smo i mi, kršćani, bili uz sve ljude svijeta i pomozite nam“, zaključila je sestra Diana.

Miodrag Vojvodić|Bitno.net

ZAGREB: Susret s izaslanstvom iz Bagdada

Od 30. svibnja do 2. lipnja dominikanski samostan Kraljice svete krunice u Zagrebu bio je domaćin izaslanstvu iz Mezopotamije. Izaslanstvo je predvodio biskup Kaldejske katoličke crkve mons. Basilius Yaldo.

S njime su bili irački dominikanac Amir Jaje koji je ravnatelj Akademije za humane znanosti u Bagdadu i član Papinskog vijeća za međureligijski dijalog, o. Tomas Bahnam, tajnik Kaldejskoga katoličkog patrijarhata u Bagdadu, te iračka dominikanka, sestra Aman Hanna, koja je zamjenica ravnatelja Akademije u Bagdadu i ujedno profesorica.

Na prijepodnevnim misama u crkvi Kraljice svete krunice gosti iz Iraka su upoznali župljane s teškom situacijom i progonima kršćana u Iraku. Na misi u 10 sati propovijedao je irački dominikanac o. Amir. Mons. Basilius je predsjedao na misi u 11.30, uz koncelebraciju dominikanskog provincijala o. Ante Gavrića i župnika o. Ante Bobaša.

Kaldejski biskup propovijedao je na arapskom jeziku, a s arapskog je prevodio veleposlanik Republike Hrvatske u Iraku gospodin Jerko Vukas, koji je bio na misi zajedno sa svojim tajnikom u Iraku gosp. Hassanom Dawoodom.

O. Amir je propovijedao na francuskom. Situacija kršćana u Iraku je vrlo teška. Sa Sjevera Iraka raseljeno je više od stotinu i dvadeset tisuća ljudi, uglavnom kršćana koji su iskorijenjeni, poniženi u svome ljudskom dostoianstvu.

Riječ je o humanitarnoj katastrofi nacionalnih i međunarodnih razmjera. Brojne obitelji su smještene u izbjegličkim centrima, po crkvama, crkvenim dvoranama, u vrlo teškim uvjetima. Pod progonima i prijetnjama kršćani napuštaju Irak jer nema izbora, “ili napustiti Irak ili umrijeti u Iraku”.

No, unatoč teškoj situaciji, kršćani ne žele pasti u očaj, a to je najteže iskušenje, istaknuo je o. Amir, zahvalivši vjernicima na molitvenoj potpori jer im je molitva potrebna da bi ostali ukorijenjeni u Kristu i u svojoj vjeri.

Zahvalio je i na novčanoj potpori koju je

Hrvatska dominikanska provincija poslana iračkim kršćanima. Ima kršćana koji žele ostati u Iraku i,ako treba, umrijeti u Iraku, istaknuo je o. Amir. Irački dominikanac o. Amir je govorio o djelovanju iračkih dominikanaca i sestara dominikanki.

Devet je iračkih dominikanaca, a sestre su brojnije. Kongregacija sestara sv. Katarine Sijenske broji 130 iračkih sestara, a u drugoj Kongregaciji Prikazanja ima 35 sestara. Sestre dominikanke su vrlo angažirane u radu s izbjeglicama po izbjegličkim centrima, iako su i njihovi samostani porušeni a sestre morale u izbjeglištvo.

U samostanu u Bagdadu osnovana je Akademija za humanističke znanosti, kao zajednički projekt braće dominikanaca i sestara dominikanki. Na Akademiji je među studentima 30% kršćana a 60-70% muslimana i drugih.

To je projekt nade, oaza mira u iračkome kaosu. Irački dominikanac je posvјedočio da sami umjereni muslimani žele da kršćani i katolići ostanu u Iraku jer su oni nada Iraka i most koji povezuje s kršćanstvom na Zapadu.

U nedjelju navečer izaslanstvo iz Iraka je sudjelovalo na svečanoj misi u zagrebačkoj katedrali i procesiji sa zavjetnom slikom Majke Božje od Kamenitih povodom proslave svetkovine zaštitnice grada Zagreba.

Izaslanstvo iz Iraka sudjelovalo na međunarodnoj arhivističkoj konferenciji koju je 28. i 29. svibnja u Rijeci i Pazinu organizirao Državni arhiv u Pazinu u suradnji s Hrvatskim državnim arhivom, ICARUS-om (*International Center for Archival Research*) i Državnim arhivom u Rijeci. (www.dominikanci.hr)

SANTA SABINA: Dominikanci, „Andeli čuvare Riječi“

Blagdan prijenosa tijela sv. Dominika, kada mnoge zajednice dominikanaca, osobito Generalna kurija slavi svoga Utemeljitelja, ‘pao’ je ove godine na svetkovinu Duhova, 24. svibnja. Zato se dominikanska obitelj u Rimu okupila u baziliku Santa Sabina dan kasnije, tj. u ponедjeljak 25. svibnja i tada su svečano proslavili sv. Dominika. Osim dominikanaca i dominikanki, bio je i veliki broj dominikanskih trećoredaca.

Euharistijsko je slavlje predvodio fra Micheal MacCraith, irski franjevac i gvardijan samostana sv. Izidora u međunarodnoj franjevačkoj zajednici u Rimu. Zajedno s njim bio je Učitelj reda fr. Bruno Cadore i ostala braća dominikanci.

Franjevac fra Michael je u propovijedi spomenuo velikog, učenog dominikanca, Yvesa

Congara, koji je daleko prije Pape Franje navrštao reformu u misijskom poslanju Crkve. Povezanost između ove dvojice rijetko tko spominje. Spomenuo je također i fr. Timothy Radcliffe koji nas je pozvao da budemo Anđeli Čuvari Riječi, kao i na poslanje koje ima svoje korijenje u studiju i kontemplaciji. I budući da mi zajedno slavimo jubilej Reda u posebnoj Godini milosti, u Godini Božjega milosrđa, prisjetimo se povezanosti između Istine i Milosrđa. – zaključio je fra Micheal. (prijev. s. Sl.)

„BITI ČIST JE IDEAL“

Drago Dragomir Kolimbatović nadaleko je poznati i omiljeni dominikanac. Izniman propovjednik, cjeloživotni pučki misionar i danas je sitnoga stasa, ali dubokoga i snažnoga glasa, dobrog zdravlja i jako dobroga pamćenja, premda ove godine slavi devedeseti rođendan. Kaže da je njegov recept za dugovječnost raditi, prepustiti Bogu u ruke ono što se ne može napraviti ljudskim snagama, ne uzimati ništa previše k srcu, u svemu biti umjeren, biti vedre naravi i redovito zapjevati.

»Mnogi me sada kada imam devedeset godina, a još sam živ, nerijetko pitaju kako sam?«, pripovijeda o. Kolimbatović, »a ja im kažem: ‹Ne mogu bolje!› Ali onda šapnem: ‹A bih da mogu.›« Svoje zrele redovničke dane o. Kolimbatović već lijepo vrijeme živi u dominikanskom samostanu sv. Nikole u Korčuli. »Ugodno mi je tamo. Zapravo jako dobro. Pružim se koliko mi je dug pokrivač. Krasno je uz more, uživam u Korčuli, radim, u

duhovnom pogledu ničega se nisam odrekao. Liježem oko 21.30, ustajem oko 5.30 i baš dobro spavam. Nedjeljom u osam ujutro imam misu i propovijed. Uvijek sam spreman isповjediti koga treba, zatim sortiram milostinju, puno čitam. U samostanu sa mnom živi o. Marko Bobaš, a jedna sestra dominikanka, iz kuće matice sestara dominikanka blizu našega samostana, zadužena je za potrebe našega muškoga samostana. Sve nam je organizirano, sve je dobro.«

Na upit tko će biti fratar viknuo sam: 'Ja'

O. Kolimbatović je rođen 15. rujna 1925. u Supetu na Braču, odakle su bili i njegovi roditelji. Majka mu je bila Magdalena, rođ. Karzulović, podrijetlom iz Selaca, a rođena u Supetu, vršna krojačica od koje su učili mnogi, a otac mu je bio Ivan Kolimbatović, po zanimanju poštari, a po marnoj liniji u rodu s dominikancem biskupom Celestinom Bezmalinovićem. Njih su se dvoje u Supetu upoznali, vjenčali se u tamošnjoj župnoj crkvi sv. Petra i Pavla i skrasili se u Supetu, gdje su proveli cijeli život, tamo su i umrli i pokopani. Bili su blagoslovljeni sedmoricom sinova, od kojih su živa još dvojica. »Na ovom svijetu još samo oficir i fratar, moj brat Uroš, profesionalni vojnik koji živi u Domu za starije i nemoćne u Splitu, i ja. Brat je od mene stariji dvije godine, ima devedeset i dvije, pa me i danas može poslati po šibice« - šali se o. Kolimbatović. Odrastali su u praktičnoj vjerničkoj obitelji u kojoj se zajednički molilo, večernja je krunica bila neizostavna, na misu se redovito išlo. Majka Magdalena bila je energična žena, odlična pjevačica, od koje je fr. Drago naslijedio snažan glas, a otac Ivan bio je tih, ali strog čovjek. Živjeli su u skladnom katoličkom braku i djeci su pružali radosno odrastanje. A to je fra Dragino odrastanje bilo prožeto odličnim učenjem tijekom osnovne škole, ali i glumom i voditeljstvom jer je fr. Drago kao dijete uvijek nešto predstavljao po Supetu.

(usp.Glas Koncila br. 23; 7. lipnja 2015)

ZAGREB: Uskrsni koncert za štićenike doma „Park“

U vazmeni četvrtak, 9. travnja 2015., mješoviti pjevački zbor župe Krista Kralja, iz Zagreba, zajedno sa svojim voditeljicama, s. Slavkom Sente (dirigenticom) i s. Antonijom Matić orguljašicom), održao je kratki koncert za štićenike Doma „Park“, u Ivanićgradskoj ulici, u Zagrebu. Time su željeli podijeliti uskrsnu radost s onima koji ne mogu više brzim koracima posjećivati crkve i koncertne dvorane, kako je istakla s. Slavka u pozdravu.

U okviru koncerta bila je upriličena i molitva, koju je predvodila mama Mirjana Zvonković sa svojom djecom, Matejom i Krešimirom. U toj su molitvi zahvaljivali, u ime štićenika, Uskrsnom Kristu za sve one koji im olakšavaju i uljepšavaju dane, osobito za blagdane. Zahvaljivali su Bogu i za nostalgičnu suzu za lijepim i sretnim danima mladosti. Osobito im je bila draga molitva predanja, zahvale i kajanja, što su bile pretočene u riječi: Hvala ti! Oprosti mi! Blagoslovi me!

Zbor je u svom koncertnom programu imao na repertoaru skladbe domaćih i stranih skladatelja, obojene uskrsnim slavljem, kao i skladbe posvećene Blaženoj Djevici Mariji.

Nakon koncerta, u opuštenom druženju, štićenici su imali prigodu prepričavati svoje uspomene iz djetinjstva, vezane uz uskrsne običaje njihova kraja. Svi su štićenici dobili na poklon Devetnicu bl. Ozani.

Ovo iskustvo, podjele uskrsne radosti, jednako je obogatilo izvođače kao i one kojima je bilo namijenjeno.

Zbor župe Krista Kralja zahvaljuje svim djelatnicima Doma „Park“, osobito socijalnoj radnici, g. Ivančici, što su, uz mnoge druge njihove ustaljene aktivnosti, omogućili svojim štićenicima i ovaj susret. (GK,ss)

Svjedočenje u Velikoj Gorici

Na poziv vlč. Norberta Ivana Kopriveca sestre dominikanke su, u subotu 16. svibnja 2015. predstavile našu Kongregaciju, a također i Bl. Ozanu, u župi Navještenja Blažene Djevice Marije u Velikoj Gorici. U ovoj godini posvećenog života, župnik ove župe poziva, naime, redovnice raznih redova, kako bi njegovi župljani upoznali život i djelovanje Bogu posvećenih osoba.

Kaže da smo mi dominikanke četvrte po redu. S. Ana je riječju i slikovnom prezentacijom govorila o počecima Reda, o nastanku naše Kongregacije, kao i o trenutnom djelovanju naših sestara. Nakon toga je s. Slavka govorila o bl. Ozani. Narod je sa zanimanjem pratilo jedno i drugo izlaganje. Oduševio ga je život bl. Ozane, o kojoj do sada nisu nikada niti čuli.

s. Slavka Sente

DJECA DV BL. Hozana HODOČASTILA NA TRSAT

Dana 23. svibnja 2015. godine katolički dječji vrtići Grada Zagreba krenuli su na tradicionalno hodočašće koje se ove godine održavalo na Trsatu. U istome su, kao i svake godine, sudjelovala i djeca našeg vrtića, DV Blažena Hozana, koja su svojom pjesmom uveličala misno slavlje koje je zbog loših vremenskih uvjeta umjesto na otvorenom održano u bazilici Majke Božje Trsatske. Ne smijemo zaboraviti ni roditelje Marinu, Krešu, Ivana i Hrvoja koji su glazbenom kulisom dodatno uljepšali ovo euharistijsko slavlje.

Vožnju autobusom prema našoj destinaciji dodatno je oplemenio vozač Ivan, vrijednim informacijama o mjestima kroz koja smo prolazili, a koja bi zbog ljepote i povijesnog značaja valjalo posjetiti (Jastrebarsko, Žumberak, Klek, Ozalj). Valja istaknuti i trud i dobru volju mame i tate Andelinović koji su za ovo hodočašće pripremili informacije o Svetištu Majke Božje Trsatske, kao i o povijesti samoga Trsata, dok su djeca poslušala zanimljivu priču s istom tematikom.

Nakon misnoga slavlja i obilaska Svetišta, uputili smo se u Bogoslovno sjemenište „Ivana Pavla II.“ u Rijeci gdje su nas ljubazno dočekali vicerektor p. Marko Stipetić i mladi bogoslovi koji tamo borave i studiraju. U sjemeništu je, 2003. godine, na svom stotom apostolskom putovanju i trećem apostolskom pohodu po Hrvatskoj boravio papa Ivan Pavao II., te smo imali čast obići prostorije u kojima je tada boravio, molio se i održao mise. Papin stan je ostao netaknut

od njegovog odlaska, a u njemu se, osim gotovo osobnih stvari, nalaze misnica te kalež i patena, koje je papa koristio na Svetoj Misi na Duhove koju je služio na Delti, 8.06.2003. godine.

U poslijepodnevnim satima, kada je kiša prestala padati, djeca su se igrala pod budnom pratinjom teta Jelene i s. Ljilje te nekolicine roditelja, dok su ostali roditelji dobili priliku obići neke od riječkih sakralnih znamenitosti kao što su katedrala Sv. Vida te crkva Sv. Jeronima, uz stručno vodstvo rektora Bogoslovnog sjemeništa vlč. Sanjina Francetića. Po završetku obilaska, roditelji su se vratili po svoju djecu i tete te puni prekrasnih dojmova krenuli put Zagreba. Ugodna atmosfera stvarana tijekom dana nije nestala niti na povratku, samo su je dodatno začinile dječja pjesma, vicevi i bezbrojne anegdote teta koje su doživjele odgajajući brojne generacije djece u svojim vrtićima.

Na kraju želim naglasiti da je Božji blagoslov biti dijelom ovako prekrasne zajednice koju čine časne i odgajateljice dječjeg vrtića Blažena Hozana koje svakodnevno iznova daju sebe, pružaju ljubav, uveseljavaju i odgajaju našu djecu te ulažu nadljudske napore kako bi im uljepšali vrijeme provedeno u vrtiću i pružili osjećaj zajedništva i ljubavi jednih prema drugima.

Također, želim zahvaliti rektoru i vicerektoru, kao i svim bogoslovima te djelatnicima sjemeništa na prekrasnom prijemu i trudu koji su uložili da nam posjet bude što ugodniji i ljepši. (www.dominikanke.org)

Sandra Sokolić, Helenina i Markova mama

OPROŠTAJ OD PREDŠKOLACA

Završnom priredbom koja je bila 10. 06. 2015., službeno smo se oprostili od naših predškolaca koji su sretno i bezbržno odrastali i boravili u našem vrtiću. Na početku programa ravnateljica vrtića s. Antonija, srdačno je pozdravila sve nazočne i prigodnim riječima zahvalila roditeljima na međusobnoj suradnji i povjerenju. Zahvalila je svim odgojiteljima koji su s puno ljubavi brinuli o povjerenoj djeci, a posebno teti Jeleni i teti Mirjani koje su odgajale, usmjeravale i oblikovale hod ove djece, te zajednički stvarale, otkrivale i učile tu tajnu života koja stoji pred njima. Zahvalila je svim sestrama i djelatnicima vrtića koji su na bilo koji način sudjelovali u životu i odgoju ovih predškolaca. Na kraju je zaželjela djeci puno uspjeha u životu i u školi i da rastu i napreduju u dobi, mudrosti i milosti.

Djeca su vrlo uspješno izvela igrokaz „Riba duginih boja“ obogaćen pjesmama „Mae-

stral“ „Prijateljstvo“ i „Pjesma stvorova“, koje su uvježbale njihove tete Jelena i Mirjana uz pomoć tete Nikolete. To je bila jedna izvrsna plesna igra u kojoj su uživali i mali i veliki. Svečanost dodjele potvrda o završenom Programu predškole i prikladnih darova za uspomenu na vrtičke dane, djeca su dodatno obogatila verbalnim izričajem želja što žele biti kad odrastu i naravno, izmamila veliki pljesak prisutnih.

Tata Andelinović je na kraju programa, u ime svih roditelja, zahvalio tetama, ravnateljici i svim djelatnicima vrtića za svu brigu i ljubav koju su uložili u odgoju i odrastanju njihove djece. Nakon završne priredbe nastavili smo zajedničko druženje u parku vrtića uz razne slastice koje su s velikom ljubavlju ispekle mame i bake.

Našim „Andelimu“ i njihovim roditeljima Veliko hvala i neka ih u svemu prati Božji blagoslov i čuvaju njihovi zaštitnici Andeli čuvari. (www.dominikanke.org)

VELIKANI DOMINIKANSKOG REDA U 20. STOLJEĆU

S. HOZANA PERAN (1871. – 1940.)

Budući da se u listopadu ove godine navršava 75. obljetnica smrti uzorne dominikanke, Hozane Peran, koja zauzima istaknuto mjesto u povijesti Kongregacije sv. Andela čuvara, sasvim je prikladno posvetiti joj nekoliko stranica u rubrici Velikani Dominikanskoga reda u 20. stoljeću. Dominikankama se pridružila u Šibeniku, a nakon što je sa s. Imeldom Jurić boračila nekoliko mjeseci u Rimu, vršila je službe učiteljice novakinja, članice vrhovnoga vijeća Kongregacije te poglavarice u Šibeniku, Trogiru, Korčuli i Veloj Luci. Očito je kao starješica pokazala osobite vrline i ljubav prema svojim podložnicama, jer čim bi joj istekao jedan mandat, Vrhovna uprava povjeravala joj je novi u istoj zajednici ili bi ju poslala za starješicu u neku drugu zajednicu. Tako je starješinsku službu u spomenutim zajednicama gotove bez prekida vršila od 1908. do pred smrt 1940. Osobito je svojim požrtvovnim i marljivim radom zadužila šibenski samostan, te se ubraja među njegove najzaslužnije priore u razdoblju od utemeljenja Kongregacije do početka Drugoga svjetskog rata.

Dominikanska samostanska trećoredica

S. Hozana Peran rođena je 9. siječnja 1871. u Kaštel Starom kraj Splita. Samohrana majka Marija na krštenju joj je nadjenula ime Milica. Osjetivši duhovni poziv, pridružila se dominikanskim samostanskim trećoredicama u Šibeniku i ondje 2. veljače 1898. započela novicijat. Zavjete je položila 30. srpnja 1899.

Od travnja do rujna 1905. boravila je u samostanu sestara dominikanki Kongregacije sv. Katarine Sienske u Rimu zajedno sa s. Imeldom Jurić, budućom prvom vrhovnom poglavaricom Kongregacije. Tamo ih je poslao sam ute-meljitelj Kongregacije, fr. Andeo Marija Miškov, da se, kako on to kaže, "izvježbaju i priuče redu i zaptu redovničkog života". Drugim rije-

čima, u Rimu su se trebale upoznati s izvornom dominikanskom duhovnošću i redovničkim duhom, te svojim iskustvom obogatiti sestre u Hrvatskoj.

Za boravka u Rimu, sestre Imelda Jurić i Hozana Peran pismeno su komunicirale s Miškovom. Pišući mu 18. lipnja 1905., s. Imelda izražava zadovoljstvo činjenicom da su u Rimu mnogo naučile od tamošnjih sestara. No spominje i zdravstvene probleme s. Hozane Peran, uzrokovane nesnosnim ljetnim vlažnim zrakom u Rimu. Zbog toga je tražila Miškova dopuštenje da ranije napuste Rim i vrate se u Dalmaciju, te dodala: "Predobri Otče, mi ne imamo se komu potužiti ako ne Vami, Vi ste

nam mjesto oca i majke, pak nas morate dobro razumjeti, da kad bi sestra Osana stoeć ovdi sasma pokvarila zdravlje, tada što će činiti??? Neće biti u stanju da išta čini.”

Budući da se zdravlje s. Hozane popravilo, osobno je 26. lipnja 1905. javila Miškovu da se ipak ne moraju ranije vraćati iz Rima. Iz pisma se vidi da je i s. Imelda Jurić imala problema sa zdravljem, ali su obje prizdravile i dobro se osjećaju.

U temeljima Kongregacije

Nedugo nakon što su sestre Imelda Jurić i Hozana Peran u travnju 1905. otišle u Rim, Miškov je 16. svibnja 1905. u Šibeniku utemeljio Kongregaciju sv. Andjela čuvara u kojoj je ujedinio sestre iz splitskoga i šibenskoga samostana, te iz korčulanskoga Zakloništa siromaha, gdje su djelovale od početka 1903. Ipak, tek nakon njihova povratka iz Rima, 2. listopada 1905. u Korčuli je svečano proglašio utemeljenje nove Kongregacije, te ujedno otvorio i blagoslovio samostan sv. Andjela čuvara. Budući da je taj samostan odredio za kuću novicijata, Miškov je “prvom valjanom i vriednom upraviteljicom i učiteljicom novačica i pripravnica” imenovao s. Hozanu Peran.

No s. Hozana nije se dugo zadržala u Korčuli. Miškov ju je 31. siječnja 1907. premjestio u Šibenik za potprioru i učiteljicu novakinja i postulantica, koje su boravile u tom samostanu. Poslije godinu dana, pošto je uvažio ostavku priore s. Vice Bralić, Miškov je u kanonskoj vizitaciji šibenskoga samostana 23. veljače 1908. novom “prevremenom Predstojnicom” imenovao dotadašnju s. Hozanu Peran. Naglasio je da joj služba traje do njegova povratka iz Rima, kamo planira ići po Uskrsu. Nedugo nakon povratka iz Rima, odlučivši povjeriti upravu Kongregacije samim sestrama, Miškov je 14. lipnja 1908. imenovao s. Imeldu Jurić prvom vrhovnom poglavaricom Kongregacije, a s. Hozanu Peran njezinom prvom savjetnicom i zamjenicom. S. Hozanu također je potvrđio za šibensku prioru s mandatom od tri godine. Tako je ušla u sastav prvoga Vrhovnoga vijeća Kongrega-

cije, a koncem kolovoza 1912. sudjelovala je u radu prvoga Vrhovnog zbora Kongregacije te bila izabrana za četvrtu savjetnicu časne majke Imelde Jurić. Na toj službi ostala je do 30. studenoga 1919.

Poglavarica u nekoliko zajednica

Vidjeli smo da je s. Hozana potkraj veljače 1908. preuzela upravljanje šibenskim samostanom kao privremena predstojnica, a u lipnju je potvrđena u službi priore. Po isteku trogodišnjeg mandata, iz Šibenika je 1912. premještena za starješicu u Zaklonište siromaha sv. Lazara u Trogiru. Ondje je ostala i nakon isteka starješinskoga mandata, do 21. srpnja 1917. kada se vratila u Šibenik i ponovno preuzela upravljanje samostanom. Po isteku novoga mandata,

13. veljače 1921. treći je put imenovana šiben-skom priorom te je u tom svojstvu 13. svibnja 1922. ugostila u samostanu generala Domin-ianskoga reda, fr. Ljudevita Theisslinga.

Nakon što joj je istekao treći mandat prior- re u Šibeniku, s. Hozanu Vrhovno je vijeće 17. veljače 1924. imenovalo priorom samostana sv. Andjela čuvara u Korčuli. Došla je u Korčulu 5. lipnja, preuzeala povjerenu joj službu i vršila je do isteka mandata. Nakon toga ponovno je 9. studenoga 1927. imenovana šibenskom prior- rom. U Krešimirov grad stigla je 17. studenoga 1927. i po četvrti put preuzeala tamo starješin- sku službu.

Iz izvještaja što ga je u kolovozu 1931. upu- tila Vrhovnoj upravi Kongregacije, vidi se da je tada u samostanu boravilo šest sestara, od kojih su neke bile stare, a druge bolesne, tako da "kadkada nema tko ni da obavlja dužne samostanske poslove." Redovničke dužnosti ipak su se točno opsluživale, a sestre su u samostanu vodile Dječje zabavište i držale na stanu i hrani četiri djevojke. Prihodi što su ih imale od toga i od ređenja crkvenoga ruha ipak nisu dostajali, pa im je Vrhovna uprava Kongregacije redovito slala mjesečni doprinos.

Nakon isteka četvrтoga mandata, sukladno odluci Vrhovnoga vijeća, s. Hozana je 12. rujna 1931. peti put u životu imenovana priorom u Šibeniku. Nakon isteka tog mandata, predala je 15. rujna 1934. upravljanje samostanom svo- joj nasljednici i oputovala u Velu Luku, kako bi ondje preuzeala službu starješice. Kroz dva mandata upravljala je velolučkom filijalom do listopada 1940. Za njezina starješinstva sestre su 1. kolovoza 1935. kupile jednu baraku u su- hozidu i česticu zemljišta u blizini župne kuće, gdje je kasnije izgrađena današnja sestrinska kuća. Povjesničarke velolučkoga samostana, se- stre Tješimira Bešlić i Alana Maričić, kažu da je Vela Luka "imala čast što je u samostanskoj kući u ovom mjestu jedno vrijeme djelovala tako plemenita, pobožna, skromna i dobra ča- sna sestra". Slično je o s. Hozani povodom nje- zine smrti pisao mjesečnik *Gospina krunica*: "U ovim danima nesređenosti, moralnog i duhov- nog podcjenjivanja, pojavi ove lijepi duše uno- sila je mnogo vedrine među stanovništvo Vele Luke. Mnoge je utješila svojom riječju, mnoge podigla svojom molitvom, pa se na glas o nje- noj smrti orosilo mnogo oko. Vela Luka se je odužila svojoj dobročiniteljici poslavši lijepi vi- jenac, svoje zastupstvo na sprovod – a naročito pak Sv. Misom i molitvama."

Iznenadni odlazak

Smrt s. Hozane došla je iznenada. Po isteku dru- goga mandata starješice u Veloj Luci, Vrhovna uprava je u listopadu 1940. odlučila ponovno je premjestiti u Šibenik. No s. Hozana već je duže bila bolesna, premda o tome nije govorila, pa sestre nisu ni znale za njezino teško zdravstve- no stanje. O tome nekrolog u mjesečniku *Gos- pina krunica* piše: "Teška bolest mučila ju je već dulje vremena. Nikad se nije potužila. Njena ju boljetica na smrt dovede, a da sestre nijesu ni znale, da je njoj tako zlo. Nije o svojoj bolesti govorila."

Pošto je s. Hozani naglo pozlilo, u Velu Luku je 20. listopada 1940. brzjavno pozvana časna majka Česlava Andreis. Ona je 22. listopada parobrodom prevezla s. Hozanu u

Korčulu te istoga dana u kroniku Kongregacije zapisala: "Više mrtva nego živa prenesena je autom u zavod (tj. samostan sv. Andjela čuvara, op.a.). Cijeli dan se je strašno mučila, jer je grija potpuno uništila srce. Bubrezi su također već davno bolesni, zaduha je muči dugi niz godina. Teško je hvatala zrak. Nije mogla da leži, ali se je veselila da je u samostanu. Sestre su je neprestano držale, tješile i pomagale. Nije mogla ništa da prima. Svi smo se redali i molili oko nje, dok se ona trudila da hvata zrak i da od vremena na vrijeme teško uzdahne. Jedan put je, dok su sestre molile Zdravo Marijo, usklikla: 'Večeras, Majko moja!' I zbilja je ispustila svoju plemenitu dušu u 6 sati na večer praćena molitvama sestara i Braće Reda. Dvaput smo kraj nje umiruće ispjevali Zdravu Kraljicu."

S. Hozana Peran preminula je 22. listopada 1940. u 70. godini života i 42. redovništva, a pokopana je 24. listopada u sestrinskoj grobnici u Korčuli. Na vijest o njezinoj smrti, priora šibenskoga samostana, s. Tereza Aljinović, u samo-

stansku je kroniku zapisala: "Svojom blagošću i pobožnošću osvajala je srca svojih Sestara koje iskreno oplakuju njezin gubitak."

Vrline s. Hozane osobito se hvale u nekrologu objavljenom u mjesečniku *Gospina krunica*. Vjerojatno je autorica toga nekrologa neka od sestara koje su dobro poznavale s. Hozanu, pa stoga ovaj članak završavamo prenoseći riječi toga nekrologa: "Njezina mirna dostojanstvena pojava, ulijevala je počitanje svakome, koji ju je poznavao. Uvijek u Bogu sabrana, ozbiljna, a opet blaga i prijazna, bila je obljubljena od svih. Bila je to duša kontemplacije i velikog pouzdanja u Boga. Njezin duh je bio više na nebu, nego na zemlji. Visoko je cijenila redovnički stalež i sa zanosom o njemu govorila. Kada bi koja sestra, umorna od briga dnevnoga života, znala da uzdahne, ona bi onda sa zanosom serafa govorila o ljepoti i uzvišenosti redovništva. (...) Prva na molitvu i sve zajedničke vježbe, smatrala je glas zvona glasom nebeskog Zaručnika i sva razarena u licu hrlila je u kapelu. Naročito se je vježbala u ljubavi prema bližnjemu. Nikada se iz njenih usta nije čula riječ koja bi povrijedila sestrinsku ljubav. Ako nije mogla da opravda djelo, opravdavala je namjeru. Na uvrede nije se osvrtnula. Makar i ne znam što pretrpjela od pojedinih sestara, nije o tom nikad ni riječi rekla, tek se to kasnije doznalo. Kad bi ju i starješine o tom pitale, ona bi opravdala onom andeoskom blagošću i ljubavlju koja sve zadivljuje."

LITERATURA: †Časna sestra Hozana Peran. U: *Gospina krunica*, XXV (1940) 12, str. 377 – 378. Tješimira BEŠLIĆ – Alana MARIĆIĆ: 70 godina sestara dominikanki u Veloj Luci. Vela Luka 1998. – Jure KRIŠTO: *Stoljeće služenja Bogu, Redu i narodu*. Zagreb – Korčula 2005. – Ivan ARMANDA: *Dominikanke u Šibeniku*. Šibenik 2015.

Ivan Armanda

DA SE BOLJE UPOZNAMO

S. MAGDA ČULIN

s. Magda Čulin došla je u veljači mjesecu (2015.) u Zagreb na poziv isusovaca koji su pokrenuli postupak za beatifikaciju o. Ante Gabrića. Ona je dala svjedočanstvo o svom čudesnom ozdravljenju po njegovu zagovoru (vidi AM br. 1, 2015), što bi moglo pobrzati ovaj postupak. Boravak s. Magde u Zagrebu iskoristila je i s. Slavka (koja inače voli tako 'loviti' ljude) i zamolila je da ispriča upečatljive crtice iz svog života za naše glasilo AM. Šteta bi bila prepustiti zaboravu zanimljive događaje koji su obilježili život i rad naših sestara. A s. Magda ima puno takvih događaja. Bogu hvala da je pristala na ovaj razgovor.

Ave Maria (AM): Sestro, recite nešto o sebi, gdje ste i kada rođeni?

s. Magda (s. M): Rođena sam 14. kolovoza 1938. od oca Bože i majke Ane rođ. Balić, u Dugopolju, kod Splita. Bila sam prvo od četvero djece (dva brata i dvije sestre). Dok je otac još bio u vojsci, dogodio se Drugi svjetski rat, i tako se nije mogao vratiti kući, nego je ostao sve do kraja rata na bojištu. Kod kuće je ostavio mamu i dvoje male djece, tj. mene i brata. Drugo dvoje, brat i sestra, rodili su se nakon rata, kad se otac vratio.

Sigurno mu nije bilo lako na bojištu. Bogu hvala, ostao je živ, premda su posljedice ratnih trauma ostale do konca života.

AM: Znači da je mama morala podnijeti najveći teret u odgoju djece?

s. M: Upravo tako, mama se morala boriti da bi odgojila i podigla na noge svoje mališane. Nije joj bilo nimalo lako. Trebala je voditi cijelo gospodarstvo, a ona sama, žena.

AM: Možete malo opisati ratne strahote koje je pratilo vaše djetinjstvo?

s. M: Eto, živjeli smo sretno i bezbrižno, ali to nije dugo potrajalo. Kad je započeo rat, bilo je gladi i neimaštine. Ali najveće smo traume proživiljavali kad su četnici obilazili naša sela, ubijali i uništavali sve pred sobom. Bilo je puno krvočića. Gotovo nije bilo kuće gdje nije netko ubijen. Mnoge majke su ostale udovice, djeca nezbrinuta. I naše selo nije bilo pošteđeno. Kad smo dočuli da su već blizu našega mjesta, noću je majka uzela nad dvoje djece i preko nekih vinograda bježali smo, negdje na sigurno, a da sami nismo znali kuda. Ali puno puta smo osjetili kako se Bog brine za nas, sirotinju. Putem nas je susreo jedan susjed. Htio nam je pomoći. Zamolio je jednog talijanskog vozača kamiona da nas preveze u Sinj. Tako smo uspjeli pobjeći u zadnji tren. Samo nekoliko sati nas je dijelilo od sigurne smrti. Već drugoga jutro naše je selo bilo poharano. Da nismo pobjegli toga trena, danas više ne bi mogla ovdje pričati s vama.

AM: Kod koga ste se to sklonili u Sinju?

s. M: U Sinju smo se nastanili u jednom praznom kućerku. Bilo je to blizu vojarne u kojoj je bio na službi i moj otac. Vjerujem da nam je on ispolovao to boravište. U svoj toj našoj nevolji bilo

nam je to jedno malo olakšanje. Otac nas je povremeno posjećivao i pomagao koliko je mogao. No, ne za dugo, jer je uskoro bio premješten u drugo mjesto.

AM: Koliko dugo je trajalo to vaše izbjeglištvo?

s. M: To je potrajalo tri ili četiri godine, onda smo se, nakon završetka rata ponovno vratili u svoje rodno Dugopolje. No, to više nismo mogli prepoznati. Kuće su bile spaljene, ostala su samo zgarišta. Istu sudbinu doživjela je i naša kuća. Ostala nam je samo, neizgorena, mala kuća, gdje nam je prije bilo spremište i štala. Ali, tu se već bio nastanio moj susjed, koji je imao više djece. Kad smo se mi vratili on je bio svjestan da je to naše i pitao se što će sada, kuda će on sa svojom djecom i obitelji? I njegovo je imanje bilo posve spaljeno. Majka je rekla: „Ne brini, snaći ćemo se: jedni ćemo gore, jedni dolje“. Tako je i bilo: susjed je ostao dolje, recimo kao u podrumu, jer je tu bilo više mesta, a mi smo otišli gore, kao na tavan.

AM: Od čega ste živjeli kad ste se vratili u vaše spaljeno selo?

s. M: Kuhali smo na komaštre. To vam je čelični lonac koji je visio nad vatrom. Nismo mogli birati hranu, nego se jelo što je bilo skuhano u tom komaštru. Naizmjenično smo kuhali s tim susjedom, sad jedni, sad drugi. Isto tako smo

imali peć, peku. Kad danas kažemo da je kruh pečen ispod peke onda to zvuči previše lukuznu, to je nešto što si ne može svatko priuštiti, jer se to više ne radi. A onda nam je to bila jedina peć. Zapravo jedini način pečenja kruha.

Malo pomalo smo odrastali, ratno vrijeme se normaliziralo i ljudi su se snalazili kako su najbolje mogli. Sagradili smo si kuću i tako živjeli od rada svojih ruku.

AM: Je li vam bilo lakše kad se otac vratio s bojišta?

s. M: Pa, ne mogu se baš pohvaliti. Ratne strahote ostavile su na njemu tragove. Počeo je raditi, ali nismo imali puno koristi od toga. Rodilo se još dvoje djece, brat i sestra. Meni je ostala u sjećanju jedino moja majka. Ona se brinula za sve. To je bila žena kakvu opisuje Biblija: žena vrsna, koja se lača svakoga posla. Ne nalazim riječi kojima bih mogla opisati njezinu brižnost, radinost i ljubav. Radila je na polju, oko blaga, u kući, izrađivala ručni rad. Kako sam ja bila najstarija, pomagala sam joj u svemu, osobito u čuvanju svoje mlađe braće i sestara. Kasnije, kad sam malo odrasla, nosila sam u Split plovde našega vrta na prodaju i tako smo se prehranjivali.

Jako sam voljela mamu, suosjećala sam s njom. Najteže mi je bilo kad bi je vidjela plakati. Imala je sigurno razloga, ali nije imala s kim to podijeliti. Sve što sam mogla za nju učiniti bilo je da zajedno s njom plačem. Onda bi me ona privinula k sebi, i utješila me, a zapravo je time i samu sebe, na neki način, tješila. Ima se za koga boriti i žrtvovati. Mi smo joj bili najveće blago.

AM: Kako je proteklo vaše djetinjstvo? Jeste li uspjeli ići u školu?

s. M: Moram priznati da sam se voljela najviše družiti s odraslima, puno starijima od sebe. To je valjda zato što sam kao dijete morala preuze-

ti brigu za svoju mlađu braću i sestre, pa sam se osjećala nekako zrelija, unatoč svojoj dobi, i zato mi je odgovaralo društvo starijih ‘meni jednakih!’.

Krenula sam i u školu, što mi je osobito bilo drago. Nitko sretniji od mene kad sam naučila pisati i čitati kao svi veliki! Tako mi je djetinjstvo, uz sve teškoće, proteklo u malim radostima kojima se samo djeca znaju radovati. I to nam je bilo dosta.

AM: Je li se u vašoj kući molilo?

s. M: Da, svakako, kao i u svakoj drugoj kući i kod nas se naglas, zajednički molilo. Išli smo redovito u crkvu. Župnik nam se zvao don Špirko Vuković Bio je to divan čovjek. Poučavao nas je, animirao na sve načine u crkvi. Uživali smo ići k njemu na vjeronauk.

AM: U takvu se okružju onda i rađalo vaše duhovno zvanje, zar ne?

s. M: Da vam pravo rečem, u našoj su obitelji već bila dva duhovna zvana. Imala sam strica svećenika, to je očev brat, don Ivan Čulin. A mamina sestra, moja teta, je bila redovnica, dominikanka. Zvala se s. Danijela Balić. Kako sam sazrijevala, možda i zbog svoje tete, ali mislim, ipak više po unutarnjem zovu, odlučila sam i ja poći u samostan. Kad sam to rekla župniku, nije imao ništa protiv, ali me najprije htio uputiti kod sestara Malog Isusa, jer se on s njima poznavao. Ali kako mi je teta bila dominikanka, rekao je da mogu ići i ja u dominikanke. Tako je i bilo.

Majka je to teško prihvatile, jer sam joj ja bila desna ruka. Ali ipak nije me htjela zaustavljati kad sam to sama odabrala. Kasnije je i moj brat, Ivan, išao u sjemenišnu gimnaziju, ali nije ustrajao. Kaže da ga je bilo strah da on ne bi odgovarao za svećenika. Sada je oženjen, ima krasnu djecu.

AM: Kad ste krenuli u samostan?

s. M: U samostan u Korčulu krenula sam brodom iz Splita, 2. lipnja 1956. Ali nisam išla sama. Sa mnom je odlučila poći i jedna mještanka, Vinka (s. Jordana) Duderija.

Dočekala nas je, srdačno i majčinski, s. Gabrijela Batistić. Ona je bila učiteljica novicijata. Uputila nas je u svemu, kako to samo ona zna: u molitvu, u dnevni red, i u sve drugo što treba u jednom zajedničkom, ‘ženskom’ životu.

AM: Opišite malo svoje prve dojmove i što ste sve radili?

s. M: Tko bi sve to opisao! Radila sam što sam mogla i gdje je trebalo, kao i sve druge moje kolegice: u vrtu, u praoni, nosila vodu, učile smo ručni rad, redovnički nauk. Puno nam je, oko redovničkog nauka, pomogao p. Toma Šeparević OP. To je bio divan čovjek. Uvijek je naglaške stavljao na posluh, posluh. Bio je po mnogočemu upečatljiv.

Nakon njega je došao p. Alfonzo Eterović, I on je bio jako dobar. U sve se razumio. Znate da je on čak pronašao izvor vode u našem području?! I od tada više nismo trebali nositi vodu iz mora za zalijevanje wc.

Bile smo četiri kandidatice. Zajedno smo započele novicijat 8. prosinca 1956.: s. Magda Čulin, s. Martina Njegovec, s. Lina Jukić, s. Eleonora Manzel (ona je napustila zajednicu radi nekih obiteljskih razloga. A bila je jako dobra. Bila je rodom iz Rijeke).

Učiteljica novicijata je i nama bila s. Gabrijela Batistić. Časna majka je onda bila s. Andjela Milinković.

Prve zavjete položile smo 9. svibnja 1958. Producili su nam šest mjeseci jer se obnavljala kapela.

s. Magda s djetetom pred špiljom.

AM: A nakon zavjeta, gdje je sve bilo vaše po-lje rada?

s. M: Godine 1961. poslali su me poglavari u dvogodišnju bolničku školu u Šibenik, zajedno s kandidaticom Blagicom (s. Marcelom) Primo-rac, s. Martinom Njegovec i Arankom (jedna iz Apatina). Nakon toga sam, uz rad u laboratoriju, povremeno odlazila na neka predavanja i ispite u Zagreb, na kliniku Rebro. Bio je to šest mjesечni tečaj za rad u laboratoriju. Tu sam išla zajedno sa s. Martinom. Onda sam se vratila u Korčulu i kratko vrijeme radila u laboratoriju. Tada je već bila č. majka s. Manes Karninčić i ona me poslala natrag u Zagreb, budući da je u zagrebačkoj zajednici bilo dosta bolesnih i starijih sestara i trebalo ih je njegovati. Tu sam bila pet godina, odnosno, od 1965. do 1970.

Starigrad

Tada me č. majka poslala u Starigrad, na otok Hvar. To je bila naša kuća u kojoj je bilo šest se-stara: s. Eugenija Ivković, s. Inočenca Tadić, s. Julijana Jagnjić, s. Vjera Jagnjić i s. Jerolima Ma-leš. Sestre su tu vodile vjeronauk i sviranje, jed-na je bila sakristanka, jedna kuharica. Sestre su imale i kućnu radinost: štramci, jorgani, plele se džempere, bavile su se i šivanjem, ako je tko na-ručio. Obavljale smo i patronažnu službu. Obi-lazile smo starce i bolesnike po kućama, pru-žale njegu, nekima smo nosile i hranu. Brinule smo se za jednu gospodu, koju smo i dohranile. S nama u kući je bila i gospođa Nikica Vlaho-vić, koja nam je ostavila kuću. Nju je njegova-la uglavnom s. Inočenca. Sestre su obrađivale i vrt koji je služio nama, a višak smo prodavale. Imale smo čak i jednu kozicu koja nam je davala mlijeko. Sve u svemu tamo mi je bilo jako lijepo.

AM: Jeste li tu imali prigode raditi u svojoj zdravstvenoj struci?

s. M: U početku sam radila gdje god je što tre-balio u kući. Neko vrijeme sam čuvala noću g. Kate Deletis, u njezinoj kući. A kao zdravstveni djelatnik pomagala sam ljudima, davala injek-cije, previjala rane, vršila njegu bolesniku po kućama. Povremeno sam radila u njihovu la-boratoriju, kad je trebalo zamijeniti laboranta. A kasnije su me stalno zaposlili i to u redov-ničkoj uniformi. Nitko mi nije zbog toga pravio probleme. Čak je predsjednik mjesne zajedni-ce, Marko Miloš, rekao šefu Doma zdravlja, u Starigradu, Pavlu Cariću, da mi ne smije praviti probleme zbog redovničke uniforme. A taj je Miloš, inače bio umirovljeni visoki vojni ča-snik. Prema meni je bio izuzetno dobar. Tu sam radila od 1971. do 1975.

Ljudi su me voljeli, poštivali. Mogla sam, kao zdravstveni djelatnik činiti mnoga dobra. Dolazili su mi ljudi sa svojim problemima. Što-god je kome bilo teško dolazili su k meni, ba-rem da mi izreknu što ih muči. Već im je i to bilo dovoljno.

Nastojala sam djelovati, koliko sam znala i mogla osobito na one koji su se udaljili od cr-

kve. Izgleda da je bolest za neke pravi lijek za dušu. Mnogi su se 'smekšali' i primili sakramente. Imam jedan zanimljiv i simpatičan slučaj. Jedan se čovjek razbolio od raka. Primaо je terapije. Trebalо mu je svaki put tražiti venu. Medicinske sestre su pokušale, a kad ne bi uspjеле, poslale su ga k meni. On je teški komunist. Bila sam sva u muci. Dok mu tražim venu, zavapim: „Sveti Luka, pomozi“!. I, ja mu nađem venu. Kad je trebao primiti drugu terapiju, dolazi on opet k meni. Opet problemi s venom. Tad je on sam zavapio: „Sveti Luka, pomozi!“ I, vjerovali vi ili ne, ja sam odmah pogodila venu. Bilo je malo smijeha, ali čovjek je shvatio poruku. Nadam se.

Skupljanje pomoći za misije o. Gabrića

U Starigradu je naša zajednica bila jako osjetljiva za siromahe. Već smo onda bile upoznate s radom p. Ante Gabrića u Indiji. Tako smo mu povremeno slale pomoći za siromašne obitelji. Trebalо je sagraditi kolibicu za neku obitelj. Angažirale smo i ljude s kojima smo dolazile u kontakt i oni su se odazivali i donosili nam što je tko imao. Mi smo to radosno pakirale i slale p. Gabriću u Bengaliju. P. Gabrić nam je redovito slao zahvalna pisma. Tako nam je jednom saopćio da je s našom pomoći sagrađena crkvica u jednom bengalskom naselju. Imala sam sačuvana sva njegova pisma, a sada sam ih predala vicepostulatoru, p. Zdravku Kneževiću, za kauzu p. Gabrića. Što se tiče te materijalne pomoći, ja sam u Starigradu mogla puno više raditi nego kasnije u Korčuli. U Starigradu su me ljudi upoznali, imali su povjerenja i bili su darežljivi. Ali u Korčuli sam oduševljavala ljudе da se mole za p. Gabrića i za njegove misije.

Mogu reći da sam u Domu zdravlja u Starigradu radila sve, osim što nisam pisala recepte. Dogodilo se i da je moј liječnik, kod kojeg sam radila, trebao ići u Zagreb na specijalizaciju. A imao je pacijenta kojega je trebalо svaki dan previjati i davati mu injekcije koje samo liječnik smije dati. On me zove, čovjek leži na stolu. Bez puno objašnjenja pokaže mi kako će davati te posebne injekcije. Ostavio mi je ampule, poka-

s. Magda pred špiljom s tetom s. Danijelom Balić.

zao mi je regiju gdje to treba i s punim povjerenje mi je predao pacijenta.

Ljudi su u Starigradu jako voljeli sve sestre. Davali su nam sve što nam je trebalо, čak i više. Mnogi su nam i besplatno radili, ili uz pola cijene. Sve što smo doabile slale smo u Korčulu, tako da je jednom majka Manes rekla kako najviše pomažu generalnu kuću Starigrad i Kanada. Bilo nam je stvarno lijepo. Ljudi su nas voljeli i poštivali.

Sestre su i u župi radile puno. To je dijecezanska župa, sv. Stjepana mučenika. Osim vjeronauka i sviranja, trebalо je rediti crkvу i crkvenu robu. Vjeronauk i sviranje je imala s. Vjera Jagnjić.

Dominikanci su imali samostan uz crkvу, sv. Petra mučenika. To nije bila župa. Tamo su bile tri sestre na pomoći Braći.

Korčula

U međuvremenu se u Korčuli otvorila mogućnost zaposlenja sestara u laboratoriju kao i u Domu zdravlja. Zato me č. majka povukla iz Starigrada u Korčulu. Bilo mi je žao ostaviti ovo radno mjesto. Bilo je to 1975. I tu sam počela raditi u laboratoriju. Uz to sam upisala daljnji studij u Zagrebu. To je studij uz rad. Kad bi spremila pojedine ispite išla sam polagati. To je bio inženjering medicinske dijagnostike. Sada to zovu laboratorijski inženjer. Kako god to zvali, meni je to trebalo za rad u laboratoriju. Dodatno sam, pred kraj, išla na specijalizaciju za rad na citologiji u Splitu. Sve je to trebalo u Korčuli jer takve struke nisu imali.

U laboratoriju, u Korčuli, sam bila neko vrijeme vodeća dok se nije vratila liječnica, Jadranka Podbevšek, sa specijalizacije. Ja sam kroz to vrijeme trebala raditi sve pretrage koje su se u laboratoriju radile, a koje su spadale na područje citologije. Ponekad sam zamjenjivala i s. Leonardu u laboratoriju na Orebiću. Tu se dogodilo da je dr. Kovačević bio negdje otišao. Došao čovjek rasječena koljena, nema liječnika što će sada? Zazvala sam Božju pomoć i sve svete, i obrada rane je, Bogu hvala uspjela.

Inače, osim rada u laboratoriju, kad bi se vratila u samostan, uključivala sam se u svaki drugi posao: radila sam u vrtu, plela džempere, šivala, vezla i sve što je trebalo.

AM: Jeste li u Korčuli imali prigode duhovno pomagati ljudima?

s. M: U Korčuli sam, zbog svog stručnog posla, bila malo manje povezana s ljudima. Nisam toliko hodala po kućama. Moj je posao u

laboratoriju bio citološka analiza materijala gdje se otkrivalo da li se radi o zločudnoj bolesti ili ne. Možete zamisliti kako je to teško kada morate reći čovjeku gorku istinu. Pokušavala sam ih ohrabriti, oslobođiti ih njihova straha. Trebalо je pronalaziti utješne riječi da nije sve izgubljeno. Uvijek postoji nada u Božji zahvat. U slučajevima kad bi se otkrili kakvi simptomi, pokušala sam se staviti u njihovu situaciju i iz te perspektive zavapiti s njima i za njih Bogu. Mogu vam reći da su žene bile uvijek više uplašene zbog nalaza, nego muškarci.

Teško iskušenje – čudo po zagovoru o. Ante Gabrića

No, Gospodin je dopustio da i sama iskušam strah zbog svoje bolesti, kao i drugi bolesnici, kojima sam do tada pomagala i hrabrla ih. Povjario mi se, naime, jedan čvor na vratu, koji je postajao sve veći, veličine mandarine. Djagnosticiran mi je tumor kojega moram hitno operirati. Kome će se ja sada uteći, od koga zatražiti pomoći i utjehu? Prva mi je misao došla na o. Antu Gabrića, koji je upravo tih dana preminuo. Do tada sam mnogima govorila o njemu, dijelila njegove sličice. Ljudi su mu se počeli moliti utjecati se u svojim teškoćama. I zbilja je mnogima pomogao. I meni je osobno pomogao svojim molitvama riješiti neke probleme. Nisam, dakle, ni trenutak više dvoumila. Držala sam njegove sličice na svom radnom mjestu i često bi uzdigla svoj pogled k njemu molila ga za pomoći. I, mogu vam reći da me „čuo“. U ovoj mojoj nevolji još sam mu žarče zavapila kao ocu, prijatelju, svecu: „Oče moj, ma, što me ovo snađe, molim te, pomozi mi.“ I počela sam mu, iz dubine srca, moliti devetnicu. Ovo vam je živa istina: moj se čvor na vratu počeo smanjivati već nakon trećeg dana devetnice. Kad sam došla kod dr. prof. Padovana na zakazani datum za operaciju, liječnik je ustanovio da se čvor potpuno povukao. Nestao! Nije mogao vjerovati, pitao me što sam radila, što sam uzimala? Priznala sam mu kome sam se molila. Bilo mu je teško priznati da se dogodilo čudo, jer bila su to druga vremena. Mene, uostalom, nije bilo niti briga što će on

reći, glavno je da sam, po zagovoru o. Ante Gabrića, potpuno ozdravila. Opširnije sam o tome pisala u prošlom broju AM (1,15, str. 56).

Dubrovnik

U Korčuli sam u laboratoriju radila do mirovine, tj. do 2000. Iste godine, u sedmom mjesecu, premještena sam u Dubrovnik, kod dominikanca, gdje se i sada nalazim. Tu smo samo dvije sestre, s. Metoda Alajbeg i ja. Došla nam je sada na ispomoć i mlada sestra Maja Karmela. S. Metoda radi u kuhinji, a nas dvije ostalo što treba: pranje i peglanje robe, crkvu sve ostalo. Tu sam eto, već petnaest godina.

I sama se čudim kako mogu podnijeti toliko toga, s obzirom na moje godine. Znate kako s godinama dođu razne boljetice. Nisu opasne po život, ali prilično koče moje korake da ne mogu više tako brzo i tako puno kao prije. No, dokle mogu i što mogu ne zaustavljam se nego idem naprijed. Pa kažem, samoj sebi: neka ide dok ide. Svojom snagom ne bih mogla, sigurno, ali znam da ima Onaj koji stavlja svoja ramena pod moj teret i onda to ide. Neka mu je hvala i čast! Dogodi mi se koji put da ne mogu disati, a trebam napraviti nešto u crkvi. Dodem u kapelicu, do Svetootajstva, naslonim se na štap, gledam u tabernakul i pomalo protestiram: „E,

nismo se, Isuse, ovako pogodili. Ja još nisam završila svoj posao, a ne mogu dalje.“ I čekam malo. Odjednom se pokrenem i uradim sve što je trebalo.

AM: Vi živite u zajednici gdje su braća dominikanci, kako se osjećate među njima?

s. M: Mogu reći da smo kao jedna obitelj. Dominikanska obitelj braće i sestara. Oni su, do duše, svi mlađi od mene i dragi mi je kad vidim da me vole i poštaju, da cijene moj rad. Zaista su prava braća! Osobito mlađi mi rado pomo-gnu kad ih što zamolim. Svakodnevno molim i strepim za njihovu ustrajnost. Ovdje je njihov prvi susret s redovničkim, dominikanskim duhom. Svom dušom bih voljela da ustraju, da budu dobri redovnici, dominikanci, ali povrh svega da budu sveti.

AM: Što biste poručili našim sestrama, osobito mlađima?

s. M: Svi bismo mi željeli biti sretni. To je normalno, jer smo zato i stvoreni. Ali prava sreća je jedino u potpunom predanju Bogu. Imam već priličan broj godina, isto tako i redovnički staž i mogu vam reći da sam se u to bezbroj puta uvjerila. Ako to mlade shvate lakše će odbaciti svaku kušnju koja ih želi odvratiti od žrtve redovničkog poziva. I još nešto, svakim danom nalazim nešto što još mogu naučiti od drugih, bilo od mlađih bilo od starijih. Radila sam puno s civilima. Danas se puno naglašava kako treba surađivati, odnosno uključiti civile. Mislim da mi to činimo uvijek. Ali ne samo zato da nam oni pomognu raditi, nego da jedni drugima pomognemo naći Boga, osloniti se na njega. Često puta smo iznenadeni kako nas civili u mnogo-čemu nadmašuju, kako oni shvaćaju mudrost križa! Jako je važno da svi, poput Dominika, trajno težimo za svetošću. Na tome nam je ratići cijelog života.

Još bih poručila mlađima neka se ne boje posluha i žrtve. Bog sve to obilato nagrađuje.

(Razgovor sa s. Magdom vodila s. Slavka Sente, u Zagrebu, 1. ožujka 2015.)

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

SUSRET SESTARA JUNIORKI U LUŽNICI

Uduhovno-obrazovnom centru „Marijin dvor“ u Lužnici 22. i 23. svibnja 2015. održan je seminar za privremeno zavjetovane sestre na kojem su sudjelovale i naše sestre juniorke s. Suzana, s. Josipa i s. Dolores. Voditelj seminara bio je p. Marijan Steiner, DI, a tema seminara je bila Redovnički zavjeti kao nastavak krsnog posvećenja.

P. Marijan je uvodno predavanje posvetio govoru o sakramentu krštenja, naglašavajući kako smo po njemu uronjeni u Krista, te kako su redovnički zavjeti produbljenje toga krsnog posvećenja. Analogijom prizora prolaska zrake sunca kroz prozorsko staklo, kojom se služio sv. Ivan od Križa, predavač je naglasio kako naša duša, upravo kao najčišće staklo kroz koje nepatvoren prolazi zraka sunca, treba biti transparentna kako bi ižaravala Krista u ovome svijetu. Anima Candida! Nismo pozvani imitirati Isusa Krista već ga slijediti čitavim svojim bićem jer smo se slobodno opredijelili za redovnički poziv.

Potom je p. Marijan svako slijedeće predavanje posvetio jednom od tri redovnička zavje-

ta. Govoreći o zavjetu siromaštva naglasio je kako nije riječ samo o ne posjedovanju materijalnog, već i vlastitom odnosu prema samome sebi, osobama, talentima, poslu... Zavjet siromaštva je u prvom redu dar, karizma. Zavjetujući se na siromaštvo, redovnici žele posvjedočiti svijetu kako nije naglasak na imati, već na biti. Potom je p. Marijan, na primjeru bogata mladića iz evanđelja, protumačio Isusov stav prema siromaštву. Kako bismo u potpunosti odgovorili na Isusov poziv na nasljedovanje potrebna nam je sloboda duha, koja iziskuje površašnju ne navezanost. Upravo karizma siromaštva, kao slobodno življena stvarnost, nadilazi matrijalno i iziskuje više. Ona redovnika/ku čini intimnim sudionikom Kristove patnje i smrti. Nasljedovanje Isusa koji je na Kalvariji bio lišen časti, dostojanstva, poštovanja. Iz ljubavi prema Bogu, želeći samo Njega, dopustiti biti lišeni svega kako bi upravo u toj nutarnjoj slobodi bili kadari služiti Mu po bližnjima.

Govoreći o zavjetu čistoće, p. Marijan je naglasio kako je neispravno promatrati taj dar isključivo kao odricanje. Pošto je čistoća posebna karizma Duha Svetoga, izravno povezuje primatelja s Darovateljem. Posvećena čistoća jest potpuno sebedarje čovjeka Bogu. Nije dakle riječ o tome da osoba koja se zavjetuje nema spolnu snagu, već odustaje od njezine upotrebe, ne ostvaruje je na naravan, već na nadnaravan način – prijateljevajući s Bo-

gom. Čistoća je karizma koja u sebi uključuje gubitak koji nije potisnut, već opravdan. Ona uključuje i samoću za koju se redovnik/ca odgaja i za koju sazrijeva. Promatraljući ga u usporedbi s brakom koji je sakrament, zavjet čistoće je, kao anticipacija vječnog života, nadšakrament. Na taj način redovnici su eshatološki znak Kraljevstva Nebeskoga.

Zavjet poslušnosti je vrhunac predanja. Riječ je o odricanju svoje vlastite volje. Na konkretnim primjerima iz evanđelja, p. Marijan je ukazao kako se očituje karizma poslušnosti u životu Isusa i Marije. Naglasio je kako je riječ o aktivnoj i odgovornoj poslušnosti. Upravo je takva poslušnost Bogu, u kojoj svoje misli i volju suobličujemo Njegovoj, put prema vlastitom posvećenju. Potom je p. Marijan karizmu po-

slušnosti povezao s krepošću mučeništva koje je u prvoj Crkvi bilo vrhunac naslijedovanja Krista. Pojam mučenik dolazi od latinske riječi martyrium koja pak dolazi od grčkog mártys, a znači svjedok, usko je vezan s poslanjem

onoga koji se Bogu posvetio redovničkim zavjetom posluha. Korijen riječi poslušnost jest glagol slušati, čuti. Karizma poslušnosti jest čuti i svjedočiti u ovome svijetu Božji glas.

Shvatiti, prihvati i živjeti po zavjetima siromaštva, čistoće i poslušnosti nije moguće onomu koji nema vjere. Život po redovničkim zavjetima jest sudjelovanje u Kristovom planu podložiti sve Njemu, staviti sve pod Njegovu vlast - počevši od nas samih.

s. Josipa Otahal

Korak bliže novicijatu

Usrijedu, na Blagovijest, mi kandidatice na pravile smo još jedan korak i ušle u postulaturu. Tom prigodom zatražile smo oprost od sestara i preporučile se u vaše molitve. Nakon toga, časna majka je održala govor-kratak ali divan- u kojem je istakla važnost zajedništva u međusobnoj ljubavi, razumijevanju i pomaganju.. također je naglasila da smo svi mi pozvani biti primjer jedna drugoj te da zajednica raste samo u slozi, praštanju i ljubavi svake sestre.

Zatim se časna majka obratila i nama sa podrškom i željom da ostvarimo svoj poziv, svoje poslanje, da svoj život predamo Bogu kako bismo mu poslužile na cijelu dobrobit i neka cijeli naš dan bude ispunjen molitvom, radom i mirom.

Od časne majke doobile smo časoslove kojima ćemo prije i nakon rada moći zajedno sa svim sestrama slaviti Boga pjevajući mu psalme i čitajući službu čitanja iz koje ćemo moći izvući pouke, opomene ili misli o kojima možemo razmatrati i provesti ih u djela našega svakidašnjeg redovničkog života, a primanjem krunice, časna majka istaknula je važnost Marije i Isusa koje možemo naći u svakom otajstvu i naglasila

je da bi nam krunica uvijek trebala biti pomoć i nadahnuće.

Svaka od nas ovaj dan doživjela je na svoj način, no obje možemo reći da smo radosne i zadovoljne na ovom redovničkom putu.

Preporučamo se i u vaše molitve kako bismo dostoјno slijedile Isusa i našeg sv. oca Dominika, a ujedno i zahvaljujemo za sve molitve i žrtvice koje ste do sada namjenjivale za nas!
Postulantice: Valentina Kolarić i Katarina Rašić

Pravi put

Bože moj, osloboди ме,
од мојих гrijеха и злобе
и не дай ником да вodi ме
путем којим не ћу
те да mi netko ukrade sreću.

Bože moju, čuvaj me
i budi uza me
da sigurnost osjetim
i radost da s drugima podijelim.

Na molitvu me potiči
i ne daj mi otići
iz sigurnosti doma Tvoga
zbog ludosti srca moga.

Kroz svaki moj dan se proslavi
i svoje zapovjedi u srce mi stavi.
Daj da andeli Tvoji
budu i prijatelji moji!

Dobrotom da se očitujem
i glas tvoj da čujem
koji na pravi put vodi,
gdje se srce od boli ne lomi,
već sa Tobom sretno postaje!

Hvala ti, Isuse,
za sve prijatelje moje
i sve sestre moje
neka budu, i ostanu, uvijek blizu srcu Tvome!

Katarina Rašić, postulantica

Naša blažena Ozana

Život naše blažene Ozane odvijao se u jednostavnosti, htjela se združiti s Isusom i biti poput njega, naslijedovati ga.

Čitajući njezine životopise, činila je to doстојno.

U početku svoga duhovnog sazrijevanja trebalo je potpuno uništiti svoje ja, sebeljublje, ali čak i njoj je trebalo godina da to postigne..

Tako krenuvši putem Kristovim, gdje se je i ona dala bičevati, ali po svojim rukama, do krvi za spas duša. Bila je miriteljica, savjetnica, djeliteljica, postigla je savršenstvo sa svojom poniznošću i otvorenosću prema Bogu gdje je on po njoj posredovao i usrećio nas ljude. „Ponizan čovjek mio je Bogu i ljudima.“ Mi nismo pozvani da radimo pokore kao što su je vršili veliki sveci, ali smo pozvani ne griješiti i činiti

dobro, dijela milosrđa. Ovaj svetičin život mora nam biti primjer pravog, vjernog, i iskrenog kršćana, tj. sina, brata, prijatelja Božjeg. Voljela je Boga i Bog je volio nju. Potpuno se predala Bogu i dopustila mu da se nastani u njoj. Tako se s njim sjedinila. Zato joj je i uslišavao molitve kad god je k njemu vapila i iznosila mu potrebe ljudi koji su joj dolazili. Obraćala se Bogu spontano i s vjerom kao što se dijete obraća ocu ili majci. Osobito je voljela razmatrati Muku Isusovu. Upravo ju je to razmišljanje dovelo do odluke da mu preda svoj život kao žrtvu. Izabrala je najstroži način života, kao „zazidana djevica“. Crpila je snagu iz križa. Ništa joj nije bilo teško. I ona se, na neki način, dala „razapeti“ za spas svijeta, poput svoga Isusa.

O, kad bismo i mi znale pretrpjjeti neku

sitnicu za spas duša. Neka nam u tome Ozana bude uzor i pomoć.

Žrtvovati se, znači, dati sebe cijelog, a ne samo onda kad imaš što za dati, kad se osjećaš jakim, kada misliš da možeš sve, nego da mu daš svoju slabost, svoje siromaštvo, svaki tren, kako bi On mogao posredovati po tebi.

Ljubimo jedni druge čitavim srcem, ne gledajući tko je tko, te poput blažene Ozane budimo susretljivi sa svima. Ljubav prema bližnjemu je, napoljetku, Isusovo pravilo, koje je blažena Ozana vjerno vršila čitav svoj život.

Postulantica Valentina Kolarić

Crveno

Zatvaram oči i krećem prema Tebi,
na koljenima najljepše se hoda
do Tvoga stana.

Srce postaje sve tiše,
a Tvoja boja natapa
crvenilo moga srca.

Tvoja crvena
vjernija je od moje,
Tvoja crvena
razbila je zloće.

Osjećam i ne bojam se,
srce moje napokon je prave boje.

I dok bjelina prekriva moje tijelo,
srce vapije natopljeno Tvojom Krvlju:
Crveno! Crveno! Crveno!

s. Manes Puškarić

Palma

Ona promatra brodove
i savija se pod pritiskom
silovite, jake tuge
što obara njezina krila
i nije joj žao jer
osjeća da kroz oblake
sunce dodiruje zelena
njena tkiva...

Ona gleda u brodove
i ponekad poželi
pridružiti se njima,
al' već za tren
želja joj odleprša
s letom galeba
u divlje visine...

I ni ne sluti ona
da baš je dobro
što sunce štiti
je svjetлом od
opasnih dubina...

s. Manes Puškarić

Sunce nas je grijalo cijelim putem!

Prvi svibanj ili kako je više u narodu poznato *prvi maj*, bio je i za našu mladu družinu jedan prekrasan i sunčan dan! Kao što su se svi pomalo spremali odmoriti se taj dan, i mi smo odlučili odmoriti i dušu i tijelo u prekrasnoj korčulanskoj prirodi. Lumbarda je bilo naše prvo odredište, a što drugo reći nego da nam se jako svidjelo ono što smo očima vidjele. Suncem obasjan Jadran, niti jednog otočića u blizini, čisto more i pogled širok bez granica – jedva riječima opisivo koju lipotu Bog stvoril! Svaka od nas je iskoristila tih par kontemplacijskih trenutaka za sebe, ali ubrzo je ta meditativna radost bila izmijenjena. Put smo nastavile dalje prema Žrnovu gdje se mala župna crkvica zavukla u tišinu svojih borova, lipa i raznolikih drveća. A zbor malih ptičica uveseljavao nas je i iskazao nam dobrodošlicu. Sve te usputne stанице bile su samo poticaj za još veći polet naših srca. Naš konačni cilj je bila Vela Luka, gdje su nas dočekale naše sestre s. Tješimira, s. Marija Lurdes i s. Severina. A tamo gdje se sretnu sestre dominikanke uvijek je veselo i puno smijeha i šale. Još je veći povod za slavlje bilo to što je zaštitnik zajednice u Vela Luci sv. Josip radnik, pa smo mi posebno zahvalile u kapelici sestrinske kuće što nas štiti i zagovara! Nakon lijepog zajedništva u jelu, polako smo krenule

prema velolučkoj spilji. Polako ali sigurno, sunce je grijalo, ali ništa nama to nije smetalo – u dobrom društvu uvijek je sve puno lakše! Eto i nas kod spilje a panorama prekrasna. Može li se naša hrvatska ljepota opisati ikako riječima? Jako teško. Tišina, sunce i mali crveni krovovi pokraj bistrog mora koje izmjenjuje plave nijanse kao da se igra poput male dječice. Malo odmora, i povratak prema velolučkoj sestrinskoj kući. A usput valjalo se je rashladiti sladoledom! Sunce se spremalo na počinak, a mi smo se spremali prema Korčuli. Uz pjesmu i molitvu nas petero je sretno doputovalo u Korčulu, gdje smo obnovljene duhom slatko zaspale spremne za nove životne izazove!

Vaš novicijat!

P I S M O

Jednom davno, u nekom mjestu, negdje, živjeli su jedan učitelj i njegov učenik. Provodili su čitave dane zajedno, ponekad u razgovoru, ponekad u radu ili susretu s drugima. A ponekad je učitelj po cijele dane šutio. Šutio je tada i učenik. Slušao je i pamtil, u sebi ponavljao pouke i savjete. Svog učitelja gledao. Gledao. I učio.

A onda je došlo vrijeme da učenik sam krene u život, da ostavi svog učitelja i da ono što je zapamtil, što je spoznao i video, po kaže i svojim životom. Pri rastanku, učitelj nije mnogo govorio. Izgledao je smiren, spokojno. Svom je učeniku poželio sreću i u ruke mu predao tek jedno – omotnicu u kojoj je bilo pismo.

- Kad si u nedoumici, kad nisi siguran što napraviti – rekao je učitelj – pogledaj ovo pismo. – Kao što si do sada mene dolazio pitati, kad mene ne bude, pogledaj pismo i naći ćeš odgovor.

Učenik se zahvalio, potom čvrsto stisnuo ruku svog učitelja i krenuo. Živjeti.

Nije mnogo ponio sa sobom, tek svoj ogrtač, štap i pismo. Savio je pismo napola i čvrsto ga privio uza se, da ga ne izgubi. Jer to je pisao učitelj, u njemu su odgovori na sve što ga bude tištalo.

Hodajući tako putem, jednog je dana susreo pastira koji se upravo vraćao s paše. Tjerao je pred sobom ovce.

- Poštovanje, dobri gospodine – pozdravio je učenik. – Kako lijepo stado imate!

No pastir nije uzvratio pozdrav, mahnuo je rukom i nastavio put.

- Mogu li vam kako pomoći? – nastavio je učenik.

Pastir nije odgovorio. Tjerao je pred sobom svoje stado, i ne obraćajući pažnju na učenika. Promatraljući ga, primijetio je učenik kako je težak pastirov korak, kako su pune blata njegove cipele i kako je potrgan njegov ogrtač.

Hodao je neko vrijeme za njim, misleći što mu reći. Kamo putuje? Tko ga ondje čeka? Učenik se nije usudio pitati. Razmišljao je što bi učinio učitelj. Posegnuo je rukom za pismom, no ipak ga nije izvadio.

- Pokušat ću najprije razmisliti što bi učitelj učinio, a onda pogledati jesam li bio u pravu – mislio je.

Ponovno je pogledao pastira. Dati, treba mu nešto dati. Ali što? Ni sam nije imao mnogo. A onda se sjetio učitelja.

Slijedio je pastira do njegova doma, čekao da se spusti noć i sve utihne, a potom svoj ogrtač odložio pred njegova vrata. Vidjevši ujutro radost na pastirevu licu, i sam se obradovao. Da, bio je zadovoljan. I učitelj bi bio zadovoljan, pomislio je. Nasmijao se, gurnuo pismo još dublje i krenuo dalje na put.

Nekog dana, nekog nakon toga, susreo je na putu majku. Ostarijelu, naboranu lica, okru-

ženu djecom. Najmlađe je vodila za ruku, dok su ostali išli pred njom i za njom, kao i uz nju. Teško je išla, no nije mnogo govorila.

- Poštovanje, draga gospođo! – pozdravio je učenik. – Kako dobru djecu imate!

Majka se nasmiješila i klimnula glavom.

- Mogu li vas nečim obradovati? – upitao je učenik.

Majka nije odgovorila. Nastavila je svoj hod, dok su se oko nje i pred njom igrala djeca, oslanjajući se na najmlađe.

Hodao je učenik neko vrijeme uz majku, misleći što joj reći. Kamo putuje? Tko je ondje čeka? Nije se usudio pitati. Razmišljao je što bi učinio učitelj. Pomislio je na pismo, ali nije ga izvadio.

Ponovno je pogledao majku. Dati, treba joj nešto dati. Ali što? Gle kako se oslanja na najmlađe dijete, pomislio je. A onda se tiho približio do majke i pružio joj svoj štap. Pogledala ga je, uzela u ruku i nasmiješila se. Poljubila je najmlađe dijete i ono se pridružilo ostalima u igri. Majka se oslonila o štap i nastavila put, pogledavši još jednom učenika. Vidjevši radost na njenu licu, i sam se obradovao. Da, bio je zadovoljan. Sjetio se učitelja. I učitelj bi bio zadovoljan, pomislio je.

Nastavio je učenik svoj hod, dok su se putovi mijenjali pred njim, a nebo nad njim.

I njegov je korak postajao teži, i njegove ruke umornije. Išao je. Davao je. Dotrčalo je tako jednog dana pred njega neko dijete, raširenih ruku. Učenik ga pogleda i nasmiješi se.

- Nemam ti što dati – reče tiho. – Sve što sam imao već odavno sam podijelio. A onda se sjeti... Pismo, još čuva učiteljevo pismo.

U svom je hodu na učitelja mnogo puta pomislio, mnogo puta htio otvoriti pismo... Sjeo je stoga sad u sjenu nekog stabla, izvadio pismo i pogledao dijete koje je stajalo pred njim.

- Znaš – reče mu učenik – u ovom su pismu odgovori na sva važna pitanja. Ja neću još dugo živjeti, pa bih ga mogao dati tebi... Svaka će ti pomoći dobro doći... - nasmijao se učenik i ostarjelom rukom razmotrao pismo.

Rastvorio požutjeli papir, pogledao ga, a

onda zastao. Zastao i pogledao dijete. I njegove su se ostarjele oči napunile suzama.

- Evo, pogledaj – rekao je pokazavši djetetu prazni papir. – Učitelj je cijelo vrijeme bio uz mene...

Zamotao je papir, prazni papir koji je godinama nosio uza se, i dao ga djetetu.

- Idi, rasti... - rekao mu je. – I ja ću biti uz tebe, kao što je moj učitelj bio uz mene. Ali zapamti... Odgovore na sva važna pitanja moraš pronaći sam...

Učenik se nasmijao i zagrljio dijete, a ono je otrčalo u život, čuvajući pismo jednog učitelja i riječi njegova učenika.

A učenik je zatvorio oči. Mislio je na put koji je prešao. Bio je spokojan i sretan. Jer imao je slobodu učiti. Slobodu rasti... Zatvorio je oči i mislio na svog učitelja. Na svog učitelja i njegovo pismo.

s. Jana Dražić

Moj grad

moj grad je daleko
na obali mora

u daljinu gleda

ruke svoje u brda pruža
prste svoje sa šumama prepliće
tamo
na obali mora

i spava grad
i budi se
pun bezbrojnih koraka što kroz njega prolaze
samo usput

a on uvijek tu je
moj grad daleko
na obali mora
što u brda se pruža
u šume zapliće
ne uzima
ne traži
dok koraci bezbrojni
od njega odlaze

ponekad razmišljam
je li tužan moj grad
na obali mora
ondje daleko

onda zatvorim oči
i zamislim
a on smije se
uz more
uz brda
poprijeko
moj grad
daleko od mene

smije se
pa se i ja nasmijem
i tiho svaku večer
pred likom Majke šapnem

Majko čuvaj moj grad
moj grad daleko
na obali mora

s. Jana Dražić

IZ ZAPISNIKA SA SJEDNICA NASTAVNIČKOG VJEĆA PUČKE I GRAĐANSKE ŠKOLE SESTARA DOMINIKANKI U KORČULI

Naš prijatelj, suradnik i poznavatelj prvih početaka rada sestara dominikanki u školi, g. Neven Fazinić, izabrao je nekoliko dokumenata, odnosno zapisnika sa sjednica Pučke i Građanske škole što su je vodile sestre dominikanke u Korčuli, od 1934. do 1941. Napominjemo da je stil i način izražavanja zapisničarke (?) prilično težak, ali ipak vjerno bilježi s kojim žarom, marom i stručnošću su sestre pristupale obrazovnom sustavu.

Iz opširnih „Zapisnika stručnih nastavničkih konferencija“ i „Zapisnika sjednica društva Zajednica i doma i škole“ Ženske privatne Pučke i Građanske škole sestara dominikanki u Korčuli (1934. – 1941.), izvukao sam u kraćim crtama zanimljivost i razne teme. Njihova aktualnost može se prenijeti u današnje dane, donoseći se na razno štivo, ponašanje, učenje, život, djecu i roditelje, itd. Ozbiljnost kojom se radi u školi i pretresaju razni problemi od nastavnog gradiva do ponašanja učenica, svjedoči poseban pristup i sagledavanje različite školske tematike. Iako sestre i nastavnici nisu zadovoljni uspjehom, učenjem, a ni ponašanjem, na svojim redovitim sastancima zajedno s roditeljima nastoje promijeniti stanje, makar i nepopularnim mjerama – zabranom. U školi rade sestre: s. Manes Karninčić, s. Česlava Andreis, s. Andjela Milinković, s. Domenika Berković, s. Andelika Prizmić, s. Ruža Loje, s. Bogomila Topolščak, s. Vinka Bodlović, s. M. A. Cvitanić, s. Kristofora Topolković.

19. 10. 1934. Zapis stručne konferencije. Pred cijelim nastavničkim zborom č. s. Dominika Berković raspravlja o temi: *Godišnji proračun domaćice*.

Predavačica stoji na stanovištu: Mi imamo žensku djecu – buduće majke, stupove obitelji, pa prama tome moramo ih u današnje doba ekonomске krize, poučiti kako da se saniraju

savremene prilike To se istina, postizava radom, ali još više štednjom. Radi toga potrebit je godišnji proračun. Započela je polemika. Moralo bi se djecu praktičnije poučiti, nego što to propisuje knjigovodstvo – Svi su toga mišljenja pa i sama predavačica. S. Andjela Milinković, direktor, s. Č. Andreis, s. D. Berković, s. Andelika Prizmić, s. Manes Karninčić, s. Ruža Loje.

Prof. s. Manes Karninčić drži predavanje „Važnost kemije u današnje doba“. Istiće poteškoću u predavanju, pošto se djeca ne interesiraju za taj predmet. O otrovnim plinovima mora se danas više govoriti, nego što propisuje nastavni program. Treba iz kemije obratiti naročito ono što će djeca jednom u životu trebati....

Uz prisustvo roditelja održana je sjednica 2. 12. 1934. Riječ uzimljje zamjenica upraviteljice, s. Č. Andreis. Govori o napretku učenica

ističući da uspjeh nipošto ne zadovoljava. Nuka za tim roditelje, da uskrate djeci zabavu i da ih prisile na vršenje školskih dužnosti, pošto današnja generacija podcjenjuje sve duševne vrednote. Također upozorava roditelje, da ne puštaju djecu samu na šetnju, da paze da ne zadirkuju prolaznike, naročito strance, koji će onda po Europi širiti ne lijepi glas o nama ...

S. A. Prizmić iznaša 19. 12. 1934. „Važnost historije za jačanje nacionalne svijesti“. Domaćom historijom može se najviše da jača i oplemeni nacionalno čuvstvo. Neki prigovaraju da bi se trebalo više osvrati na narodnu poeziju, preko koje se može mnogo djelovati u nacionalnom uzgoju. I ovdje je opaziti pogreške u školskim knjigama koje neke važnije jedinice samo letimice obrađuju, dok bi ih trebalo opširno obraditi sa jakim nacionalnim akcentom...

17. 02. 1934. Zapisnik: s. Č. Andreis govori o „Pismene radnje u građanskim školama“. Potpuno samostalno opisivanje proživjelih događaja, pruža djeci zgodu za samoradnju. Naslovi se određuju zajednički, a neka po mogućnosti budu što određeniji. Kad je naslov biran po ukusu djece – ili kad im se pruži potpuna sloboda, onda se njihove oči sjaju i misli se nižu na papir kao da iz rukava izlaze.

Istina, da ima malo promjena u našem građiću, naročito zimi, koje bi jače djelovale na djecu ove škole – no to treba nadomjestiti spretnost nastavnika koji će djecu uživiti u pojedine događaje ili umjetničke radnje – Treba da djeca sama izmišljaju priče – time im se razvija fantazija ...“

30. 04. 1934. Zapis. Predavač Č. majka s. Andela Milinković, direktor. Tema: „Načela suvremene škole“. Današnji duh vremena, novo naziranje svijeta i života stvorili su suvremenu školu – kako je današnje društvo komplikirano, tako je i nova škola. Ona počiva na sljedećim načelima: 1) princip rada, 2) princip doživljavanja u nastavi, 3) princip života u nastavi, 4) princip percepције u nastavi, 5) princip interesa i 6) životnih zajednica. U samoradinost zagovara slobodu dječjih pitanja, ističući ono što didak-

tika nove škole kaže: „Pravo je dječje da pita, a dužnost nastavnika da odgovara“.

19. 05. 1935. Zapis. Č. M. S. Andela Milinković referira roditeljima kakvo je ponašanje i napredak njihove djece.

Upraviteljica moli da pripaze malo bolje na svoju djecu, da posvete više vremena nauku i da ih ne puštaju po ulicama. Konstatira žalosnu činjenicu da je opći napredak njihove djece dosta slab i da lakoumno shvaćaju dužnost. Ističe, kako su uopće indiferentni za kaznu i ukor. Roditelji se tuže kako ih često prevare da nemaju što da uče, a oni nevješti – misle da im djeca istinu govore...“

6. 10. 1934 (?) Zapisnik. Predavačica je Mihi Marija. Referira: „Kratki postanak, razvitak i način predavanja našeg narodnog jezika“. Pita kako i na koji način da se postigne da djeca pravilno izražavaju svoje misli u govoru i u pisanju. Razvija se debata. Č. Andreis ističe kako je potrebno da svi nastavnici, kod svih predmeta paze na čistoću i pravilnost narodnog jezika Preporuča se da se izvan škole također pazi na pravilan govor učenica, napose onih iz Lumbarde i Žrnova. Neke nastavnice svjetuju da se upotrebi što ćešće diktat najljepših naših sastavaka...

4. 05. 1935. Zapisnik. Mihić Marija referira o temi: „Važnost historije i način predavanja u srednjim školama“. Ističe važnost historije uopće, napose pak nacionalne. Osobito se osvrće na kulturni razvoj i traži da se predavanje ograniči više na kulturnu historiju, a da se odbaci pre-

natrpavanje godina i suvišnih detalja. Nastavnica s. Č. Andreis navodi da je sadašnji tekst za građanske škole napisan vrlo teškim stilom i djeca, naročito ona koja poznaju samo dijalekat kako se kod kuće govori, nijesu u stanju da sve shvate, a nastavniku nedostaje vremena da djeci stvarno razglaba štivo u historiji.“

15. 12. 1935. Zapis sjednice sa roditeljima školske djece. Zamjenica direktorice govori o radu Saveza „doma i škole“ kroz ove 3 godine. Istaže da je zadatak društva pojačati vezu roditelja i nastavnika. Drugi je zadatak društva, kod roditelja razvijati svijest o potrebi škole i da se roditelji naviknu, da se što češće interesiraju u školi za svoju djecu. ... Javlja veselu vijest da nam je u Beogradu obećano da će naša građanska škola biti pretvorena u realnu gimnaziju. ...“

13. 01. 1936. Zapis. Predavačica s. Manes Karinčić. Tema: „*Strani jezici u srednjoj školi*“.

Istaže da predavanje stranih jezika nije lak ni jednostavan posao, već on pruža mnogo rada, napora i poteškoća. Treba djeci i neko prethodno znanje gramatike, a kako da im se to protumači, ako ne na materinskom jeziku? Kada se djetetu postavi pitanje na stranom jeziku, ono ga najprije u sebi prevađa, smišlja odgovor, a onda tek izreče. Nije ni čudo da dijete misli na svom jeziku, kad stranog (francuskog) ne čuje nikako, nego samo ona 3 sata za strane jezike. Kad odrastu, onda tek shvate njihovu vrijednost i onda žale što nijesu učili...“

Nastavnica Marija Mihić obrađuje temu „*Upoznavanje djece s našim literarnim tvorevinama*“. Područje literature je previše veliko da bi djecu mogli s njime upoznati. Najradije slušaju lirske pjesme i kraće prozne sastavke. Utjecaj čitanja vidi se osobito kod pisanih stavaka, jer dijete koje rado čita lijepo stvari ima veće obilje riječi za izražavanje. Dobrim štivom djecu treba upoznati u najranijoj mladosti, da poslije manje apsorbiraju od onakve literature koja ih često upropaćuju.

Djeci je mrska gramatika, nerado je uče i upravo je izbjegavaju. Nastavniku narodnog

jezika je velika poteškoća što djeca na našim otocima govore mješavinom iskvarenog talijanskog jezika i čakavštine, a vrijeme je predavanja prekratko da mogu naučiti pravilan govor. Uz to djeca borave najviše u sredini gdje se tako govori. Nastavnici se baš tuže, da je izražavanje dječjih misli obično pogrešno i dosta slabo, pa da im vrijeme prolazi u samim ispravcima....

16. 05. 1936. Zapis roditeljskog sastanka. Č. majka upraviteljica naglašava i žali što roditelji ne vode kontrolu nad svojom djecom. Ta su djeca često na ulici. Tamo viču, nabacuju se zemljom i kamenjem, i često su nepristojna i prama strancima. One pak starije djevojčice drže se kao gospodice, šetaju se i koketiraju. Djeca ne dolaze točno u školu i roditelji se za to ne staraju. Prepuštaju svoju djecu ulici, a opet i sami ih vode na zabave, luksuzno odijevaju, pa što da mi učinimo s njima? Roditelji to sve primaju na znanje, ali malo poduzimaju. Ako se pak nastavnici previše upliču, onda se uvrijede i djecu dižu iz škole...

1937. Zapis. Tema: Važnost međuškolske prepiske u zemljopisnoj pouci. Predavač: s. Č. Andreis. Nastavnica se osvrće na važnost međuškolske prepiske za što veće zbližavanje naroda i udaljenih krajeva. Ove godine naša je škola poslala jedan album. Na te pošiljke dobit će djeca odgovore, kao što su ove godine dobili iz Kalifornije. Sad im je ta zemlja uistinu bliža, a tamo živi i naš narod! Razrednica IV razreda ističe da su njezina djeca slala naše voće u Sloveniju, ali da nijesu nikad dobila odgovora...

18. 04. 1937. Zapis roditeljskog sastanka. Direktor č. m. Andjela Milinković upozorava roditelje na sveopći slabi uspjeh, na čudno nešvaćanje dužnosti, na nerad ove djece koja su čisto pasivna... Žali se i na to da često izostaju od zajedničke sv. Mise, od školskih priredaba itd. Većina je djece u povoljnim prilikama, pa je upravo sramota da je negativan uspjeh. Sramota je i to da oni pružaju djeci koješta suvišna, a nijesu kadri da im pruže ni jedan dinar za crkveni krst, zapuštene majke ili za druge plementne svrhe...

1937. Zapis. Predavač s. Andjela Milinković, upraviteljice. Tema: „Što da čitaju naša djeca?“

Dva su tabora, veli č. majka A. Milinković, danas u svijetu i razilaze se u mišljenjima. Borba je velika, a na čijoj će strani biti pobjeda? – ne znam! Jedni, naime, hoće da izbace sasvim bajku, a da djeci podadu pozitivnu priču. Drugi pak žele da i dalje zadrže na repertoaru dječje lektire samo bajku. Koliko iz iskustva predavačica zna, stalno je da je do 10. godine djetetu najzgodnija bajka. Šarenilo njene sadržine privlači djecu. Ona je prirodno sredstvo za razvijanje fantazije i u ranom djetinjstvu ne može se zamijeniti ničim drugim.... Isto tako navodi da bi trebalo iz bajke eliminirati sve ono što djecu plavi. Za djecu poslije 10. godine zgodne su pričovijetke iz realnoga života, ako su samo zgodno za djecu napisane, kako veli Nazor: „Pisati treba za djecu, a ne o djeci“...

1937. Zapis. „*Pravilnost u izgovoru i pisanju*“. Predavačica Marija Mihić ističe kako treba paziti na izgovor i pismo učenica. Kako će najlakše postići uspjeh u tome? Često voditi sloboden razgovor o pročitanoj knjizi, o pročitanoj priči. Jedna učenica slobodno priča, druge je ispravljuju. Njih nekoliko kaže istu misao različito, pa se uzme ona koja je najljepše izražena. Djeca se time potiču na što ljepše i pravilnije izražavanje. Kod pismenih sastava vrlo je zgodno češće pozvati koju učenicu na ploču da nešto napiše pa onda o tome povesti razgovor...

5. 12. 1937. Redovita skupština društva „Zajednice doma i škole“.

Zahvaljuje se staroj upravi na suradnji. Izvješćuje o dosadašnjem radu. Bira se nova uprava. Predsjednica upravnog odbora jest g. Vinka Tedeschi, potpredsjednica g. Anka Arnerić, blagajnica g. prof. Mihić Marija, tajnica s. Manes Karninčić, peto lice jest g. Bernardi. Nadzorni odbor: g. Verzotti, g. Sessa, Kušpilić i g. Bernardi...

1938. Zapis. Predavač s. Vinka Bodlović. Tema: „*Problem koncentracije i njegova primjena u našoj školi*“. Koncentracija je osnovni princip didaktike. Građa koju djeca moraju svladati je vrlo obilna i raznolična. Ne smije se ta građa davati bez reda, jer će u dječjim glavama nastati kaos. Ideal je ovoga principa da djeci daje objektivnu građu po stanovitom sistemu, kako bi se i u glavi učenika stvoril jedan sistem...

27. 02. 1938. Zapis. Pozvani su roditelji da budu obavješteni o vladanju i napretku svoje djece. Direktorica iznosi opasku roditeljima da su mnogi od njih, uza sva upozorenja i zabrane, vodili djecu na ples za vrijeme poklada. Žalosno je to da nastavnici ostaju nemoćni, a školske su naredbe pogažene krivnjom roditelja. Ne mogu se isključiti sve učenice, a većina je pohađala igranke i zabavljala se do u kasnu noć. Tumači pogibelj za tako mlade djevojčice, poučava ih kako moraju biti na oprezu, jer su one baš sada u doba razvoja. Razum još nije razvijen, mašta previše ugrijana. Roditelji zahtjevaju dobar uspjeh, ali ga ne može biti kad je njihovim kćerkama glava u zabavi i ljubavi...

1938. Zapis. Predavač s. Česlava Andreis. Tema: „*Kako da se protumači lijenosć naših učenica?*“ Svi se mi tužimo na dječju lijenosć, ali se malo tko od nas trudi da joj nađe uzrok. Više puta djeca kod kuće vide lijencine, čuju da se govori o nastavnicima koji ne rade, to sve na njih djeluje i ubija im volju. Neka su djeca izgubila navike na rad, ili nijesu uopće stekli te navike, jer su im posao svršavali drugi. Neki opet rade, rade, ali

su uvijek slabi, jer im možda mi ne znamo dati podstrelka. ... Pred nama stoje djeca da ih poučimo i da doznamo od koje lijenosti boluju, pa da prema dijagnozi upotrijebimo i lijek.

1939. Zapis. Predavač: Bodlović s. Vinka. Tema: „*Odgojiteljev autoritet i djetetova sloboda*“. Ključ pravog napretka sastoji se u sretno riješenom problemu discipline, a ovaj opet u tome da se dovedu u sklad dvije oprečne potrebe ljudskog života: stroga poslušnost sa slobodom i samostalnošću. Ako nastavnik – odgojitelj, uspije očuvati svoj autoritet, a da ne povrijedi djeće slobode; ako uspije kod njega polučiti osjećaj časti i svijest o samostalnost, tada je osigurana budućnost, jer dobro veli Leibnitz: „Onaj je gospodar budućnosti tko je gospodar omladine“... Odgojitelj mora biti blag, mio put majke, a čvrst i stalni poput dijamanta. Ako se autoritet služi za održavanje discipline surovom represijom, onda ubija volju za rad, sprečava koncentraciju i stvara potajne probleme... Treba poštovati dijete, treba ga naučiti da samo sebe poštije i s punim poštovanjem zahtijevati od njega strogu i preciznu poslušnost... Prava

sloboda je plod stroge discipline i dragovoljnog pokoravanja višem autoritetu. Povijest nam potvrđuje da su baš autoritativni sistemi dali najveće ličnosti...

1939. Zapis. Predavač s. č. Andreis. Tema: „*Koncentracija u građanskoj školi*“. Istiće da je čovjek kralj prirode, a da je priroda jedinstvena harmonična cjelina. Sve je u prirodi povezano i svaki atom služi pri izgradnji ove veličanstvene zgrade. U njoj nema ništa pojedinačno i osamljeno, već je sve zavisno jedno od drugoga – sve je u nekoj povezanosti. Kad se čovjek počeо vraćati k prirodi i što detaljnije je proučavati, javila se u njemu težnja da u svakome radu slijedi rad i red prirode... Jedno od najvažnijih načela je načelo koncentracije u radu. To načelo traži da se u nastavu unese onaj isti život kojega zapažamo u prirodi. Nastava treba pružati dječi povezano gradivo, a ne raskomadano i bez veze. Radeći po načelu koncentracije pobuđujemo kod djece interes i aktivnost, a to su najbolji uvjeti za uspjeh u radu. Djeca ne primaju samo mrtvo slovo, već ih na taj način uvodimo u život. Škola im postaje milija, jer ne uče za školu već za život...

1940. Zapis. Predavač: s. Česlava Andreis. Tema: „*Ekskurzija kao najprikladniji metod rada u službi geografije*“... Nikada turizam nije bio toliko razvijen kao danas. Nikada još ljudi nijesu kretali u svijet u tolikom broju, da ga upoznaju, da od njega nešto nauče, jer zemljopisno znanje ima veliku opću i stručnu, odnosno ličnu važnost. Zbog ovog općeg interesa, škola mora ići za tim da se ovo raspoloženje manifestira i kod djece, kako bi došla do svih onih odgovarajućih spoznaja i sredstava koja su potrebna svakom današnjem čovjeku... Izlete treba shvatiti kao sastavni dio nastavnog rada. Na izletima će se učenicama pokazati izvjesni objekti i društveni odnosi koje u školi i u svom mjestu nemaju prilike promatrati. Ekskurzija djeluje i odgojno jer daje priliku da se kod djece jače istaknu osjećaji prijateljstva i solidarnosti, te čuvstvo pripadnosti domovini. Upoznavajući

svoju domovinu u njima se razvija i ljubav prema njoj...

1940. Zapis. Predavač: s. Manes Karninčić prof. kemije. Tema: „*O napadanju iz zraka – osobito obzirom na bojne plinove, te njihovo djelovanje i obrana*“

Ovo pitanje, koje je veoma aktualno u sadnjem vremenu ratnih trzavica – iznijela je predavačica u kratkim potezima. Govorila je općenito o napadima iz zraka – o ratnim bombama i njihovom djelovanju. Zatim je istaknula sastav najopasnijih bojnih otrova – koji su se počeli upotrebljavati koncem svjetskog rata: Iperit, Fosgen, Edemprit i Acetofen... Govorilo se o maski i o tome kako bi je u slučaju opasnosti sami napravili ... Kemija exploziva igra davnog veliku ulogu u ratu – barut za topovske supstancije i bombe se već dulje vremena upotrebljavaju... Dovoljno je nekoliko miligrama plina dobro izabranog, da upropasti, ubije, otruje veliki broj boraca... Jedva si možemo predočiti

svu strahotu rata iz zraka – zato je potrebno biti dobro upućen glede obrane... Govorilo se o evakuaciji – skloništima. Sredstva obrane su vrlo moćna i uspješna ako se spremna na vrijeme i kako treba. Dugo se govorilo o prvoj pomoci i o svemu ostalom što bi moglo poslužiti za spasavanje – naročito djece koja teže mogu podnijeti masku i koju treba na vrijeme odvesti u sigurno sklonište.“

1940. Zapis. S. Andelika Prizmić govori o temi: „*O moralnoj i intelektualnoj krizi srednjoškolača*“. Rezolucija ovoga predavanja koje je primljeno sa odobravanjem, bila je: a) stroga i savjesna pažnja da učenice ne lutaju po gradu napose noću, b) zabrana pohađanja kojekakvih filmova, c) zabrana pohađanja plesova i javnih lokalnih, d) zabrana nekakvih frizura koje bi bile upadne – ne suglasne sa godinama djevojčica – i konačni apel na roditelje da nam pomognu oko moralnog i intelektualnog uzgoja njihove djece...

Neven Fazinić

NAŠI POKOJNICI

JOSIP ROGINA

14. 09. 1950. – 24. 05. 2015.

(brat s. Edite)

U nedjelju 24. svibnja, upravo na svetkovnu Duhovu, tragično je preminuo Josip Rogina, brat naše s. Edite. Za voljenim su bratom, suprugom, ocem i djedom, prijateljem i susjedom žalili njegovi najbliži, kao i svi mještani koji su ga poznavali.

Sprovodne obrede, u ponедјeljak 25. svibnja, 2015., vodio je župnik, vlč. Alojzije Pakrac, na mjesnom groblju u Radoboju, uz asistenciju

p. Mate Bošnjaka OP i vlč. Nenada Piskača.

Josip Rogina, zvani Joža, rođen je 17. rujna 1950., u mjestu Škriljevec, župa Margečan, od oca Ivana i majke Slave. Bio je drugo, od troje djece svojih roditelja.

Vlč. Pakrac je ocrtao život pokojnika kao vjernika koji je rado dolazio u crkvu kad god je mogao, osobito na prve petke u mjesecu. Nadaće je vlč. Pakrac između ostalog rekao:

Draga braćo i sestre, Isusovo je uskrsnuće uzrok i slika našega uskrsnuća. To je jedno sveopće uskrsnuće što obuhvaća sve, i čitavo naše biće, koje je određeno da zauvijek živi s Kristom, našim Bratom, Prvorodencom, koji je uskrsnuo od mrtvih. Nitko u povijesti nije ljudima dao utješniju poruku. On je pobijedio smrt i time kazuje svoj cilj, a to je da bude sve u svima. Mi smo od prvoga dana, po kršćanskome pozivu, upućeni i usmjereni prema Bogu za vječnost. I htjeli, ne htjeli, mi se svakim danom krećemo ovom stazom. Kako rastemo i sazrijevamo tjelesno, tako se i duhovno napunjamo, idemo prema njemu, punini života, koji za nas objavio u Kristu. Sve naše je upereno prema njemu. Pa i svaki naš krik je najprije: „Bože moj“, a zatim „Majko moja“! I upravo smo na ovom putu i po ovoj logici mi kršćani uobičajili pozdrav: „hajde z Bogom“, „z Bogom podi“, što znači, neka te Bog prati i čuva na putu. To običavamo reći i pokojnicima na rastanku u smislu da ga Bog prati, da k Bogu dođe, a jednoga dana da se i mi nađemo sa pokojnikom i pokojnicima u zajednici s Bogom jer nam je mjesto kako u obitelji s našim sustolnicima, tako i u nebesima s onim za kojim smo vapili, s onim koji nas je ostavio u krilu majčinu. Logično je da budemo s njime. Ne preostaje nam drugo nego se ovim lijepim pozdravom, puni dobrih želja, pozdraviti i s našim pokojnim bratom Josipom i našim pokojnicima, nadajući se da ćemo se u svoje vrijeme zajedno naći s Bogom u njegovoj slavi.

Draga braćo i sestre, pokojnoga Josipa preporučimo Božjem milosrđu, a za nas tražimo

utjehu u ovom trenutku i snagu da ostanemo na Kristovu putu ljubavi, dok ne pođemo svi zajedno Gospodinu.

Za nas smrtnike će uvijek ostati ova tajna jučerašnjeg dana, kada je cijela Josipova obitelj bila u Mariji Bistrici: unuk, prvpričesnik pred oltarom, kada smo molili molitvu posvetnu Majci Božjoj za naše prvpričesnike; a drugi unuk, lijepo noseći križ po cijeloj Kalvariji i uvodeći našu cijelu župnu zajednicu u svetište Majke Božje Bistričke. Svi zajedno na svetoj misi, svi zajedno na svetoj pričesti. A sada svima nama to ostaje jedna velika tajna.

Zahvalan sam obitelji pokojnoga Josipa, a i njemu što je uvijek s darovima pomagao sve što je župa gradila i radila. Bio je uzoran vjernik. Redovito je, uz nedjeljne mise, obavljao i prve petke. Kad je onemoćao redovito sam dolazio k njemu na prve petke i donosio mu Isusa, kao hranu jakosti, hrabrosti i utjehe. Ovaj zadnji, nažalost nisam mogao doći zbog obaveze u dekanatu. Kad smo jučer pjevali *Umnoži našu vjeru, učvrsti ufanje*, evo, kasnije čuli smo tu vijest. Pa molimo dobroga Boga, nebeskoga Oca da za život u vjeri nagradi životom vječnim našega brata Josipa, a njemu zahvaljujemo na njegovu služenju. Piše mu na križu: 64 godine života. Pozovi slugu svojega što s ovoga svijeta odseli u kraj gdje smrt ne kraljuje, da tebe slavi Tvorca svog. Molimo za njega molitvu Gospodnju.

Misu zadušnicu, uz župnika Pakraca i o. Matu Bošnjaka OP, predvodio je vlč. Nenad Piskač, inače Jožino kumče. On je pozvao načoće da često dadu prikazivati svete mise za

duše pokojnika, jer je to neprocjenjiva vrijednost koju mi ljudi možemo prinijeti Gospodinu. „Tako i iz ove misne žrtve kapljice Kristove krvi čiste dušu našega pokojnog brata Josipa. A vi nastavite i dalje misne žrtve prikazivati za spasenje njegove duše. Jer Bog je dobar u svoje milosrđu“. – zaključio je vlč. Piskač.

s. Sl.

*Ps. Ovim putem s. Edita zahvaljuje, u svoje ime i u ime svoje rodbine, svima koji su dragog Jožu otpratili na vječni počinak. Njegovu dušu i nadalje preporučaju svima u molitve.
Pokoj vječni daruj mu Gospodine!*

PETAR RUŽA

25. 06. 1934. – 7. 06. 2015.

(brat s. Alemke)

„Bila je nedjelja, 7. lipnja. Upravo smo se spremali na misu. Uzeo je ključ od auta i krenuo prema vrati-ma. Osjetio je neku slabost. Rekao je da se ne osjeća dobro. Naslonio se na stol i polako se spuštao na pod. Skočila sam, pridržala ga i počela zvati: deda, gdi si? Pogledao me, zatvorio oči, i to je bio kraj.“

Tim je riječima njegova tužna supruga, Veronika, opisala ovaj iznenadni, nemili rastanak od svojega supruga Pere. Pozvali su Hitnu. Liječnik ga je pokušao reanimirati, ali nije uspio jer je Perina duša već zaplovila u vječnost. Nikada nije htio kasniti na liturgijska slavlja, tako je i ovoga puta požurio u crkvu, ali ga je Gospodin ovaj put zaustavio, i umjesto u zemaljsku crkvu, pozvao ga je da, zajedno s anđelima, licem u lice, uđe na gozbu vječne slave. Čudni su putovi Božji; dok su svi oni koji su Peru poznavali, osobito njegovi najmiliji, mi-

slili da je prerano otišao, Pero je, međutim, i sada bio točan. Otišao je na vrijeme s ovoga svijeta, točno u trenutku kada je to Bog odredio. Takav je bio Pero: uvijek poslušan Božjim poticajima, vršio Božje zapovijedi i ljubio ljudе. Kao takvog su ga svi poznavali i voljeli, zato je njegov nagli odlazak izazvao iznenađenje, nevjerici, suze i bol. Tako dobri ljudi uvijek prerano odlaže od nas i ostavljaju nezamjenjivu prazninu!

Petar Ruža, rođen je 25. lipnja 1934. u međimurskom selu Novakovec, od oca Mirka i majke Marije. Bio je sedmo od osmero svoje braće i sestara (dva brata i šest sestara). Sada su još žive samo tri sestre. Odrastao je u vjerničkoj, siromašnoj obitelji. Već je od malena naučio i ono malo što je imao, dijeliti s drugima. Veselo i živahan uvijek je razveseljavao svoje ukućane. Roditelji su se odselili kasnije u selo Rok, blizu Čakovca, gdje su ostali živjeti. Bio je strastven no-

gometaš. Svatko ga je želio imati u svome klubu. Osim toga, bio je izuzetno glazben. Sam je naučio svirati harmoniku i glasovir, a njegov su zvonki glas kod pjevanja svi rado slušali, osobito u crkvi. Posebno su mu bile drage pjesme *Ima jedna duga cesta i Krist na žalu*. Jedno vrijeme je svirao u nekom sastavu. Pero je završio školu za trgovca i počeo raditi u jednoj trgovini. Rad je morao prekinuti odlaskom u vojsku. Kad se vratio iz vojske, u istom dućanu gdje je nekada radio, sada je radila djevojka Veronika Obadić, iz Belice. Svojom je vedrinom brzo osvojio njezino srce. Nije trebalo dugo čekati njezin pristanak. Već su za dva mjeseca, godine 1958. sklopili kršćanski brak u kojem su sretno proživjeli 57 godina. Imali su dvoje djece, Krešimira i Suzanu i četiri unučadi (Izia, Rene-Antun, Simon, i Lucija).

Pero je bio veoma spretan i uspješan u svakom poslu. Sve mu je išlo od ruke. Rado je pomagao i drugima. Nije mu bilo teško i u kuhinji pomagati supruzi, osobito kad je ušao u mirovinu. Posebno se isticao svojom požrtvovnošću pri gradnji crkve sv. Antuna Padovanskog. Dobio je čak i od svećenika priznanje za vjernost i požrtvovnost. Ljudi su voljeli njegovu srdačnost i spontanost. Jednostavno ne mogu vjerovati da ga više neće susresti niti čuti. Kad bi na biciklu prolazio mjestom, svakoga bi veselo pozdravljao. Sada im to fali.

Može se reći da je Pero bio pobožan čovjek, zdravo pobožan. Nikada nije propuštao nedjeljnu misu niti redovite molitve. Osim toga, svaki dan je molio krunicu, kako priča njegova

supruga, za sretnu smrt, da ne bi bio nikome na teret. Gospa mu je, kao prava Majka, uslišila tu molitvu. Imao je samilosno srce za invalidnu djecu, te je redovito slao pomoć udrugama koje se za njih brinu. Kad god je došla na njegovu adresu uplatnica za pomoć potrebnima, uvijek se odazvao i uplatio koliko je mogao.

Nikada nije imao posebnih zdravstvenih problema, ili je on ‘muški’ podnosio neminovne boljetice. Dokaz tome je i to što nije volio pitljekove protiv bolova, radije je trpio bol nego ‘da se truje lijekovima’. Ipak je razborito išao na liječničke kontrole, pazio je na svoje zdravlje.

Što je onda bio pravi razlog njegove nagle smrti? Pretpostavlja se da je ugrušak krvi zatvorio srčane arterije. Kad je nedavno operirao vene na nogama, morao se što više kretati. A ako se radilo o trombozi, onda je morao mirovati. Možemo nagađati u nedogled gdje ili što je bila krivnja, ali kao kršćani vjerujemo da je upravo u tom danu, u tom trenutku Pero sazrio za nebo. Gospodin je ubrao taj plod bogat dobrim djelima i uzornim životom.

Sahrana dragog pokojnika je bila u utorak 9. lipnja, na mjesnom groblju u Čakovcu, gdje je i živo sa svojom obitelji. Sprovod je vodio mjesni župnik, fra Tomislav, koji je toplim i branim riječima govorio o pokojniku.

„Ne mogu ga zaboraviti. Još ga uvijek čekam i čekam da se na vratima pojavi. Jako mi nedostaje. Bo je pravi suprug. Neprežaljeni!“ – zaključila je supruga Veronika.

s. S.

Moj je otac bio zaista poseban

Mislili smo da će se nakon operacije krvnih žila lijepo oporaviti, sve je ukazivalo na to, no taj trenutak kad se dogodila njegova smrt nikad neću zaboraviti. Kada smo ga oživljavali do dolaska hitne pomoći, proletjeli su mi kroz glavu mnogi trenuci iz naših života – vožnje sanjkama do vrtića, pecivo koje smo usput jeli, njegove ruke na mom ramenu na misi u crkvu. Uvijek nas je poticao na odlazak u crkvu, na molitvu i na sve ostalo što čini dobre ljude. Da, iako nije prihva-

ćao novine koje dolaze razvojem svega, pozitivne karakterne osobine bile su mu jako važne. Ponekad sam mu govorila da danas svijet nije takav, malo ljudi mari jedan za drugog, no, ako je netko vodio brigu ne samo o nama, nego i o svima drugima, onda je to bio on. Bili smo svjesni toga, iako on svoje osjećaje nije pokazivao gestama, njegovu ljubav i brigu osjetili smo na druge načine. Poticao je bratovo i moje školanje, bio pun razumijevanja u trenucima kad

su nas mučili mладенаčki problemi, uvijek je podmetao leđa, na njega smo se mogli osloniti 150% u svakom trenutku. Pošto smo nas dvoje bili jako karakterno slični, najčešće smo se i konstruktivno sukobljavali, no to je uvijek donosilo samo poboljšanja u odnosima u obitelji.

Mogla bih, zaista, napisati cijeli roman o našem odnosu, no nadam se da će i ovo malo riječi biti u ovom trenutku dovoljno. Njegov život mogao bi se svesti na to da je najprije želio pomoći potrebitima, čak i nepoznatima, nakon toga svojoj obitelji, a na kraju priče, a ponekad ni onda, dolazi on sam. Njegov isprat bio je zaista neobično dirljiv. Osim što ga je ispratilo mnogo ljudi, što je bio dokaz koliki su ga voljeli i poštivali, dirljivim riječima, a posebno svojim artikuliranim govorom, ispratio ga je i

fra Tomislav Božiček iz Crkve sv. Antuna Padovanskog u Čakovcu. Muški zbor ganuo je svako srce pjesmom koja govori o odlasku oca. Taj tužni događaj ispraćaja zaključila je predana izvedba na trubi moje bivše učenice.

Svima njima, kao i onima koji su nam na bilo koji način izrazili sućut i svoju blizinu, u ime cijele naše obitelji želim izreći topli hvala. A dragom ocu, Peri, neka je vječni i blaženi pokoj!

Suzana Trupković

Ps. Pokojnikova sestra Alemka, dominikanka, nije mogla, zbog zdravstvenih razloga, doći na sahranu. Ali ona trajno uzdiže svoje molitve za njega da mu milosrdni Bog udijeli vječnu nagradu i primi ga u svoj očinski zagrljaj.

TOMO VAREŠKIĆ

31. 10. 1953. – 14. 07. 2015.

brat s. Mirke

Rođen je 31. listopada 1953. u Bistarcu, Lukavac, od oca Mirka i majke Ande rođ. Lukanović, kao treće, od sedmoro djece.

Djetinjstvo je proveo u svom rodnom kraju, gdje je završio i osnovnu školu, a potom i srednju. Izučio je soboslikarski zanat u kojem je cijelog života pokazivao svu svoju vještina stručnost. Upravo zbog svoje vrsnosti u radu bio je posvuda tražen, pa i u inozemstvu. Kao i svaki mladić, i Toma se radovao što je mogao vlastitim rukama zarađivati kruh svagdašnji.

Kao vještom i marljivom radniku nije bilo teško pronaći sebi 'družicu', Luciju, s kojom je već 1973. sklopio kršćanski brak. U tom sretnom braku imao je troje djece: dvije kćeri - Marinu i Mirjanu i sina Miroslava. Kasnije se po-

nosio i sa svojih šestero unučadi.

Započeo je mirni i sretan život u svom rodnom mjestu, ali je nažlost, zbog ratnog razaranja, morao, kao i gotovo svi mještani, napustiti ognjište i zajedno se sa svojim roditeljima i sa cijelom obitelji preseliti u Zagreb. Kasnije se skrasio u Križevcima, gdje je proveo ostatak svojeg života.

U svom relativno kratkom životnom vijeku stekao je simpatije i poštovanje svih onih s kojima i za koje je radio. Svatko je imao za Tomu riječi divljenja i pohvale. Najiskrenije riječi dolaze od same supruge, Lucije: „bio je dobar muž, dobar otac, dobar čovjek!“ Može li se nešto ljepšega izreći?!

Shrvan bolešcu preminuo je 14. srpnja 2015. u bolnici u Koprivnici. Sahrana je bila 16. srpnja, na Gospu karmelsku. Sprovodne je

obrede vodio mjesni župnik, vlč. Ivan Jadan uz asistenciju o. Mate Bošnjaka, dominikanca.

Opraštajući se od njega, vlč. Ivan je između ostalog rekao: „Živo je skromno, radeći marno i brinući se za kruh svagdašnji, neka ti sada Bog bude blažena nagrada. Doviđenja brate, Toma, na drugoj obali, na obali vječnosti, dok svi mi, jedan po jedan, ne dođemo tamo gdje si ti već sada, u krilo Očevo. Tješimo se međusobno, braćo i sestre, vjerom u Krista Isusa, vjerom u život kojega sada Tomo uživa. *U raj poveli te andeli, na dolasku tvojem primili te mučenici i odveli te u sveti grad Jeruzalem...*“

Uvodeći u misno slavlje, koje je slijedilo neposredno nakon sprovoda, p. Mato Bošnjak je pozvao nazočne da se za pokojnog Tomu mo-

limo i da Boga blagoslivljamо što smo ga imali, zajedno s njegovom obitelji. Zahvaljujemo mu za sve ono dobro, blago, plemenito i sveto što smo, od pokojnog Tome, kroz njegov život, primili. Neka se i sam Gospodin svega toga sjeti i neka po svojoj dobroti i milosrđu njegove slabosti i grijeha oprosti.

Na kraju mise o. Mato je, u ime dominikanske obitelji, izrazio s. Mirki i cijeloj njihovoj obitelji iskrenu sućut, prema riječima sv. Pavla, *da ne tugujemo kao oni koji nemaju nade*. Neka Toma i dalje nastavi živjeti najprije u Božjoj blizini, u njegovoj ljubavi, ali jednako tako i u vašim mislima, srcima, savjestima, osobito u vašim molitvama i smjelosti vašega života. – zaključio je p. Mato.

Velik je Tomo bio čovjek

U utorak 14. srpnja 2015., suočili smo se s teškom viješću da je naš voljeni muž, otac, djed, brat i punac preminuo nakon teške i kratke bolesti u svojoj 61. godini života. Teško je riječima iskazati nastalu bol jer je naš Tomo temelj čitave obitelji. Njegova snaga je neizmjerna, njegove su ruke najjače. Bio je dobar i pažljiv muž, najčvršći oslonac svojoj djeci i najbolji djed svojim unucima.

U njegovim očima punim ljubavi vječito sam pronalazili nadu, suosjećanje i lijek za tugu. Velik je Tomo čovjek baš zbog svoje dobroćudnosti koju se trudio usaditi i u nas, svoje *indijance*, kako bi od milja zvao nas unuke. S divljenjem smo slušali o njegovoj tetovaži koja je nosila veliku priču o „njegovom životu u indijanskom plemenu“, priču o životu u pustinji i ratu. Učio nas je kako izabrati dobru lubenicu, napraviti šator od kukuruza, kako ispeći dobru rakiju. Tumačio nam je običaje i učio da živimo poput njega, hrabro i odlučno. Punim je plućima odgovarao na sva naša pitanja i strpljivo nam objašnjavao ono što ne shvaćamo.

Sirova jaja su mu davala snagu, a neke recepte koristimo i sada. Luk na masti uz papri-

ku i vegetu gase glad u sitne noćne sate, baš kako je djed i rekao. Izrađivao nam je igračke od drveta, jest da su to bile sjekira i nož, ali i mi smo bili *indijanci*. Za svakim ručkom očekivali smo njegove riječi: „Kad se jede ne priča se!“ i kako u juhi nikad nema dovoljno bibera. S njime smo odlazili na mise, molili se Bogu, učili kako zasaditi vrt, peći krumpire na žaru. Uz njega smo zavoljeli šargiju, seljačke pjesme i kolo. Voljeli smo gledati njegov specifičan ples i ponosnu suzu u oku kada bi nas okupljene gledao da se veselimo. Večeri smo znali provoditi ispred kuće prognozirajući sutrašnje vrijeme po zvjezdama. Sad si ti djede jedna zvjezdica više. Kad jedni porastu, stižu novi *banditi* koje nećeš stići podučiti svemu. Zato ćemo mi pokazati malim čumurašima svemu što nas je učio djed.

Djedov lik će im zauvijek ostati u lijepim sjećanjima, on će ih s neba gledati i upućivati na prave staze. Iza sebe je ostavio bogatstvo, ne ono materijalno, već veliko i istinsko bogatstvo mladih ljudi koji će na njegovu primjeru odgajati male *bandite*.

Njegove kćeri, Marina i Mirjana, i veliki *banditos* Miroslav, mogu biti ponosni na oca

poput njega. Djede, kažem ti, napravio si velik posao! Svo troje su velikog i dobrog srca i drže se zajedno baš kako si ih učio.

Jedna žena (Lucija) je zauzela veliko mjesto u njegovom srcu. Dijelili su dobro i zlo. Veselje i nevolju. I u velikoj svojoj bolesti pazio je da se njoj nešto ne dogodi. S njom je podigao sve što ima, svo bogatstvo ovog svijeta: obitelj i dom. Među ljudima je bio voljen naš Tomo. Svi oni s kojima je radio i kojima je radio znaju ga kao poštenog i vrijednog radnika.

Uvijek je davao sve od sebe kao da je to zadnje što će učiniti.

Imao je teška životna razdoblja, selio se više puta, no njegovo srce ostalo je u kući na brijezu u Bistarcu. Tamo mu je duša bila puna, a osmjeh beskrajan. Ratno vrijeme prisililo ga je da se uputi u Njemačku. Nije znao jezik noborio se svim silama da opstane u tuđini radi svoje žene i djece. Napokon, skrasio se u Križevcima na mjestu gdje je odgajao svoje velike i male *bandite*.

Mnogo je radio, u crkvama i samostanima, ljudi su ga dočekivali osmjesima i s poštovanjem i svi su znali tko je ‘Toma majstor’. Bile su tu mnoge bolesti i nedaće, no sve je to naš Tomo prebrodio. Život ga je izgradio u jednog skromnog, ponosnog čovjeka. Nikad nije težio nedostižnom nego mudro čuvao ono što ima. Volio je braću i sestre, poštivao oca i majku, a od svoje djece napravio velike ljude.

Boli nas njegov odlazak, a u nama se budi strah. No ne plašimo se da mu je teško, dapače bolje mu je u Božjim rukama. No plaši nas praznina koju nitko ne može nadopuniti, stranputice kroz koje nas nema tko usmjeriti i promjene koje nam donosi njegovo odsustvo. Ništa više neće biti isto, osim naše ljubavi koja je sada još veća jer smo svjesni kolikog čovjeka smo izgubili.

Sada spava to veliko srce, te mile oči, ta duša od čovjeka, ali sjećanja na njega ostaju vječno.

Djede, anđele naš, pogledaj nas svakoga dana.

Vole te zauvijek twoja žena, djeca, unučad, zetovi, braća i sestre.

Velika zahvala svima onima koji su bili podrška obitelji u ovim tužnim trenutcima osobito časnoj majci i svim sestrama koje su bile uz obitelj u molitvama koje su ispratile našeg voljenog.

Josipa Grgić, unuka

Dragi Tomo!

U nemogućnosti da budem na tvom posljednjem zemaljskom ispraćaju, želim ti ovim putem izreći svoj zadnji pozdrav i poštovanje.

Zahvalan sam Bogu što sam te u životu susreo i ponosan sam što sam te za prijatelja i druga imao.

Srelj smo se pred više od 40 godina, kad si kao brat s. Mirke, dominikanke, došao i posjetio je u samostanu bl. Hozane Kotorske, u zagrebačkom Trnju, gdje je ona tada živjela svoj posvećeni život – Bogu, Redu i Narodu – kako to često sestre dominikanke s ponosom ističu. U to vrijeme sam i ja boravio u sjeni toga samostana kao župni vikar. I kako je tvoja sestra Finka Danica, u redu s imenom s. Mirka, vodila svakodnevnu brigu za nas svećenike u župi, ona nas je tom prilikom upoznala s tobom. Kasnije sam upoznao i ostalu vašu braću: Luku, Ivana i Matiju, te sestre Mariju i Luciju. Sa svima njima sam se tada susretao, ali na prvom mjestu si uvijek bio ti. S tobom sam se najviše zbližio i sprijateljio. Prije trideset godina smo se i pokumili, kad sam na krstu držao twoju posebnu sreću – sina Miroslava. Više puta sam te zvao i kao majstora za potrebe župe, a susretali smo se i kad si znao danima raditi i u samostanu sestra dominikanki.

Domovinski rat nas je još više zbližio. Sve smo to mučno progurali i nadali se boljim i sretnijim danima. No, posljedice rata su puno toga teškoga u život donijele. I twoja smrt je jedna od tih tegoba, koja te je prerano otela iz naše sredine. Ipak, mi ni sada ne zdvajamo Vjerujemo da si se ti preselio u bolji i vječni život. A ono što si kroz cijeli ovozemni život zračio među nama kao mir koji si unosio među nas, kao nada koju si gajio do zadnjega časa ovoga

života, kao ljubav nesebičnu i vjernu ... Sve je to s tobom u vječnost otišlo, ali i ostavilo među nama trag i spomen na te.

Tvoj mir ostao je zapisan u imenima tvoje djece (Marina Mira (Mirjana), Miroslav), tvoja nada je samo prividno prestala živjeti jer se ona utopila u vječnoj Ljubavi.

Tomo, bio si ljudima više nego prijatelj. Bio si drug. Svojim najbližima češ za dugo nedosta-

jati. Sućutujem s njima.

Tebi pak, Tomo, želim puninu nebeske sreće. Počivaj u miru Božjem!

Tvoj kum Alojzije Žlebečić

MEDITATIVNI KUTAK

MOJSIJE

Knjiga Izlaska pripovijeda da je Mojsije rođen od roditelja iz Levijeva plemena, ali njegovo je ime egipatsko, on je kao što znamo, usvojen u Faraonskoj egipatskoj obitelji, koja ga je spasila iz voda Nila. Suradnjom dvije žene, Mojsijeve prave majke, i pomajke Egipćanke, on je spašen od sigurne smrti.

Mojsije, kao kasnije i njegov narod, je čovjek koji participira na više svjetova, kultura i religija. Rođen je u jednoj, odrastao i odgojen u drugoj, a kada zbog ubojstva Egipćanina mora pobjeći u Midjan, tamo svojom odlukom stječe i treću kulturu i identitet, Midjansku, iz koje je bila njegova žena i njena obitelj koja će imati važnu ulogu u njegovu životu i životu njegova naroda. Tu ga zatiče Božji poziv da izvede njegov narod iz ropstva. (Izl 3,6).

Mojsije dolazi na Božje brdo Horeb i Bog mu se obraća i predstavlja kao Bog njegova oca, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev. Bog se objavljuje Mojsiju kao netko tko poznaje njegovo porijeklo, njegovu obitelj, iako ga nikada prije nije susreo.

Mojsije zaklanja svoje lice. Boji se, čovjek se osjeća potpuno neadekvatan u Božjem prisustvu, osjeća veliko divljenje i veliki strah.

Bog poziva Mojsija da oslobodi njegov narod iz ropstva. I u ovom slučaju, kao i svakom drugom. Bog poziva na poslanje, na određenu misiju, nema zvanja bez poslanja, iako je Bog taj koji spašava, želi se poslužiti čovjekom, Mojsijem u ovom slučaju, sve do Bogočovjeka Isusa Krista.

Mojsije pokušava izbjegći svoje poslanje, osjeća se preslabim za takav pothvat. Nema on sumnje u dobrotu i ispravnost onoga na što ga Bog poziva, ali osjeća da nije on pravi čovjek za to. Ne sumnja u Boga, nego u sebe. Knjiga izlaska kaže za Mojsija da je bio mucavac, a to je često simptom velike nesigurnosti u sebe. Vidimo, kako još jednom Bog poziva sasvim običnog, možda i ispod-prosječnog čovjeka, za veliko djelo. Većina nas se upravo osjeća tako, nedovoljno sposobnim za poslanje, za velike stvari. Mojsije osjeća slabost riječi, riječ je slabo oružje pred snagom vlasti, moći i nasilja. Bog Mojsiju daje i štap i čudesna, ali njegova snaga mora biti u prvom redu riječ. Poslanik mora računati na snagu koja je izvan njega, Božju snagu. Svaki puta kada Mojsije ne uspijeva računati na snagu odozgor, on gubi, to će ga, u konačnici, stajati ulaska u obećanu zemlju.

Bog obećava Mojsiju da će biti s njime, tako da će biti bjelodano da je djelo spasenja od

Boga. Čega se treba bojati čovjek koji ima iskušto Božje nazočnosti u vlastitom životu?

Bog šalje Mojsija da izvede narod u slobodu. Put na koji je pozvan i Mojsije i narod, težak je put. To je put koji vodi kroz pustinju, ili kako kaže Levinas, to je „iskustvo teške i dramatične slobode“. Vrlo brzo narod se želi vratiti u Egipat, u ropstvo, gdje su bar imali pune lonce. Vrlo je teško iskustvo naroda s njegovim Bogom, koji se pokazuje nekako slab. Što može riječ naspram Faraonove moći?

Bog je često razočarenje. Često se pokazuje kao nemoćan i nezaštićen. Naš Bog nije dovoljno briljantan, željeli bi da bude jači, moćniji. Često pomislimo zašto Bog povremeno ne pokaže svoju moć, zašto ne kazni nasilnike, zašto ne zaštiti nevine. Toliko je nasilja i nepravde u svijetu. Često nam padaju na um takve misli. Trebamo se podsjetiti, ipak, da je čovjek često sklon razočaranju upravo u ono što mu je najdraže i što misli da zauvijek posjeduje. Ono što je autentično često nije tako jasno vidljivo i nema ono snažno prisustvo kakvo imaju stvari koje su na površini. Tako čovjek, pa i najsvetiji, često sumnja u ono što mu je najdraže, u svoje roditelje, svoju ženu, muža, prijatelja, svoga Boga.

Ali ukoliko se potruđi da nadiće ovo iskušenje, onda će razumjeti da bitno ne može biti vidljivo. Nadilaženjem ovog iskušenja „razočaranja Bogom“, naš svijet se duhovno produbljuje. Svaki korak prema autentičnom mora proći kroz ovo iskušenje.

U iskustvu čovjekove slobode ili ostvarenja po Božjem planu, kakav treba biti ispravan odnos između Boga i čovjeka? Između Božjeg djelovanja i ljudskog djelovanja? Taj odnos, treba to od početka precizirati, počiva na temeljnoj nejednakosti. Bog i čovjek nisu na istoj razini. Što činiti da taj odnos, po sebi problematičan, bude

plodonosan, tj. da dovede do postavljena cilja?

Bog mora ostati Bog. Čovjek mora priznati Božju transcendenciju (*ne približuj se, mjesto na kojem stojiš sveto je tlo*), Božju radikalnu drugačijost i tajnovitost. Bog će za čovjeka uvijek ostati tajna, kojoj se treba približavati uvijek s poštovanjem.

Svaka spoznaja se bavi nekim bitkom, nečim što *jest*, a Bog je izvan ovih kategorija, izvan svega što jest ili nije. Bog je radikalno Nespoznatljiv, Nedokučiv, apsolutna transcendencija. Ljudski um ne može spoznati Božansku bit, stoga i ne može ništa „pozitivno“ reći o Bogu. Reći da Bog *nije*, jedino je ispravno, jer nijedna riječ ili misao ne može izraziti što Bog *jest*.

To je svojevrsno duhovno čišćenje, u smislu odbacivanja svega što identificira Boga s onim što Bog nije, odbacivanje svake vrste idolatrije.

Mi koji se „profesionalno“ bavimo Bogom, teologijom i duhovnošću, ponekad smo u iskušenju da „previše“ pričamo o Bogu, kao da je On stvarnost koju mi razumijemo, poznajemo i s određenom sigurnošću i lakoćom govorimo. Potreban je dakle jedan ponizniji pristup Božjem otajstvu, mi smo isto tako na putu, kao i svi drugi ljudi i moramo se čuvati „duhovne bahatosti“.

Moramo istovremeno naglasiti i Božju imanenciju, tj. Božju bliskost s ljudima (ja sam Bog tvoga oca, Bog Abrahamov ... Bog koji čuje patnje svoga naroda). Biblijska objava govori upravo o takvom Bogu, Bogu koji je blizak sa svojim narodom, koji na kraju uzima i ljudsko tijelo, postaje čovjek.

Svatko od nas bi se mogao upitati je li ovo moja ideja Boga? Kada i zašto mi je lakše prihvatići Božju transcendenciju (radikalnu različitost)? Kada i zašto mi je teže prihvatići i vjerovati u Božju blizinu?

Jedno od temeljnih duhovnih iskustava u Bibliji je da Bog čuje ljudske vapaje i sluša ih. Ima životnih situacija tako teških i dramatičnih u kojima nam možda i ne prolazi kroz glavu da se požalimo Bogu. Knjiga Izlaska nam potvrđuje da Bog svejedno vidi naše patnje i želi nas osloboditi, pa čak i onda kada smo sami za njih krvi. Biblija nam objavljuje Boga koji je osjetljiv na ljudsku patnju.

Koliko se u svojim poteškoćama samo žalim, a koliko u njima tražim dublji odnos s Bogom? Mogu li mi moje teškoće biti novi put do blizine s Bogom?

Božjem otajstvu se čovjek mora približiti svjesno, tražeći njegovu volju, i Bog će dati odgovor koji mi je potreban, ne nužno onaj koji je lakši, ili meni poželjniji. Bog govori, naravno, u svakom trenutku i situaciji, ali čovjek se mora staviti u poziciju slušanja, traženja. Ako mi je Bog dao zdravu pamet, onda je trebam koristiti. Uostalom, tko je to od nas primio Božji poziv u snu ili viđenju? Primili smo poziv razmišljajući o vlastitom životu, moleći, razgovarajući s drugim ljudima, tražeći savjete od drugih ljudi. I danas, svatko od nas treba, trenutak za trenutkom, dan za danom, u svojoj svakidašnjici, iščitavati što Bog od nas traži.

Trudim li se, koliko o meni ovisi, da stvaram povoljne uvjete za Božje djelovanje u mome životu? Ili iz lijnosti stvaram krive crte po kojima onda očekujem da Bog pravo piše? Prihvaćam li sa zahvalnošću samo ona "čudesa" koja je Bog u svojoj slobodi odlučio učiniti za mene, ili ga „prisiljavam“ da ih stalno čini za mene?

Bog nas nikada ne poziva radi nas samih, samo radi našega spasenja. Poziv je, kako smo već rekli, uvijek i poslanje. Mojsije oslobođen, mora i sam postati oslobođitelj.

Čovjek nikada nije sam na putu. Ako se duhovni život može razumjeti i kao traženje smi-

sla, iščitavanje Božje volje u vlastitom životu, onda i to radimo s drugim ljudima.

Za traženje smisla važne su ljudske relacije, osjećaji, povezanost među ljudima. Smisao se rađa iz zajedništva i komuniciranja, dok individualizam je negacija odnosa i zato ugrožava traženje smisla.

Traženje smisla je bitno povezano s drugim ljudima, nema autentične duhovnost koja je fokusirana samo na sebe, na svoje samooštva-rene. Duhovni život uvek uključuje *drugoga*, jer drugi mi je važan da spoznam samoga sebe.

Traženje smisla, traženje dobra i sreće, koji su uvek prisutni u svakom duhovnom putu, ne mogu biti usmjereni samo na sebe, na postizanje vlastitog ostvarenja. Samo onaj tko je povezan s drugima, koji traži zajedništvo s drugima, onaj tko se ne srami zvati sve braćom i sestrama, u stanju je uspješno hoditi na duhovnom putu. Ako bi netko htio provoditi duhovni život bježeći od drugih ili prezirući druge, bio bi osuđen na psihološki autizam, u kome nema mjesta za kreativnost ni za istinski ljudski rast.

Duhovni život iziskuje samoću, tišinu i slobodu

Da bi čovjek upoznao samog sebe, da bi se razumio i istumačio, potrebni su odgovarajući uvjeti koji omogućuju sabranost i koncentraciju. Potrebno je moći sići u vlastite dubine, sresti se sa sobom.

Samoća je u ovom procesu prvi uvjet. Ali ovdje trebamo biti oprezni, ne radi se o samoći

u smislu izolacije od drugih, koja je negativna za sve, nego o samoći koja dopušta da se čovjek susretne sa samim sobom, gdje bi prisustvo drugih ometalo taj proces. Znamo svi iz iskustva koliko je teško ostati u samoći, sami sa sobom, bez dodatnih zvukova (televizora, glazbe...), jer tada se često pojavljuje strah, nelagoda, tjeskoba, uznemirenost. Od svakodnevne buke i uznemirenosti, prijeći u samoći do poniranja u sebe, nije nimalo lako, niti je to nešto što se događa spontano, traži napor i vježbu. Rastresenost nam se ustvari sviđa, buka u nama i oko nas čuva nas od nas samih, od razmišljanja koje nije uvijek ugodno.

Ako postoji prava samoća, može postojati istinska *tišina*, kao sposobnost da se čuje vlastiti glas. Od same fizičke samoće i vanjske tištine ne bi bilo nikakve koristi ako nemamo tu tišinu u sebi.

Duhovnom životu potrebna je tišina u kojoj bi čovjek mogao ponovno pronaći samog sebe, vratiti se sebi. To znači da redovito nismo kod sebe, da smo raspršeni, izgubljeni. Vanjska i unutarnja tišina pomažu povratak u sebe.

Samoća i tišina dopuštaju razvoj *osobne slobode*, preko sposobnosti kritičkog mišljenja koje je u stanju promatrati i sebe samoga, ono što se u nama događa, kao i promišljanje i vrednovanje svih ponuda koje se pojavljuju u životu. Sloboda je neophodna u duhovnom životu, jer je snaga inercije, iskušenja popuštanja i traženja lakšeg puta uvijek prisutna. Nema istinske slobode bez ove nutarne slobode.

(*Izvaci iz duh. vježbi (2015. u Zagrebu) fra Marinka Pejića, franjevca, profesora duhovnosti*)

DUŠO ZA LET SI STVORENA

Dušo za let si stvorena! Odjekuje mi ušima, te ne mogu razumjeti mnoge stvari koji se događaju oko mene.

Često sam odličan odvjetnik sam sebi, ali još bolji sudac drugome. Plaši me dok krećem pisati ovaj tekst hoću li biti sudac drugome. Radije bih volio neka drugi ako moraju budu suci meni, ali da ja i dalje stojim čvrsto u Istini. Bog nam se objavio kao prijatelj, otac, brat, a mi danas nakon što je prošlo nepunih 2000 godina od Njegova razapinjanja na križu i dalje tražimo velikog Boga sudca. Oprosti mi Oče, ako sam te krivo shvatio, ali ja vjerujem u Tebe kao u velikog prijatelja, saveznika s kojim želim surađivati svaki dan. Teško mi je gledati podjele u Tvojoj Crkvi, teško mi je gledati podjele u staležu, nacionalnosti, vjeri.

Gospodine Ti si tako jednostavan da mislim da te radi toga mi ne možemo u potpunosti shvatiti. Mi smo ljudi komplikirani i nakon tvoje objave nama kao Bogočovjek, čovjeku i

dalje tražimo razne potvrde i ljubimo zakone više nego li Tebe. Gospodine daj nam čisto i pravedno srce, da kad pristupamo drugom čovjeku vidimo u njemu brata, onako kako si ti to tražio, a ne da gledamo razlog radi čega nam taj čovjek ne bi trebao biti brat. Unutar i same Katoličke crkve nismo svi jedno, kako da onda tek budemo s ostalima jedno?! Shvaćam kako nisam „Heroj ulice” kao niti onaj čovjek iz pjesme Prljavog kazališta. Nisam stvoren da mijenjam čitav svijet, ali molim te dopusti meni i ostalima da spoznamo kako trebamo mijenjati sebe, a ne druge. Zar može mijenjati grješnik, grješnika? Sumnjam, tu si Ti koji ne samo da možeš mijenjati već dati ono što je ovo čovječanstvo već pomalo zaboravilo, Ljubav! Riječ koja je tako malena dok se piše a čita, a obuhvaća sve!

Robert Ivan Miksić, LOP

ZELENI KUTIĆ

s. Maje Karmelete Strižak OP, dipl. ing. agronomije

PAPRIKA (*Capsicum annum L.*)

ROD: CAPSICUM

PORODICA: SOLANACEAE

VRSTA: *Capsicum annum L.*

Paprika potječe iz tropske Amerike. Pronađeni nalazi u grobnicama u Peruu stari su 3 do 4 tisuće godina. Na crtežima na posuđu i tkaninama starih oko 2000 godina mogu se vidjeti cijele biljke i plodovi paprike. Portugalski redovnik B. Cobo 1642. opisuje 40 tipova paprike različitog oblika i boje, koje su se u to vrijeme uzgajale u Peruu, a sve su bile ljute.

Prije otkrića Amerike paprika nije bila poznata u Europi i ostalom svijetu. Već s prvog putovanja u Ameriku Kolumbo je donio začin, papriku za koju 1493. Humanist D. Anghiera piše da je mnogo ljuća od tada poznatog papra. Od početka 16. stoljeća paprika se brzo širi po južnoj Europi i postaje popularan začin umjesto skupog papra. Od 17. stoljeća u Španjolskoj, Italiji i zemljama na Balkanu koristi se i svježa i kuhana kao povrće.

Kada su je Europljani upoznali, paprika je dostigla već visok stupanj kulture, što se vidi po tome da i najstariji zapisi iz 17. st. spominju gotovo sve danas poznate tipove paprike. Prve paprike uzgojene u Sjevernoj Americi došle su iz Europe, a ne iz Srednje i Južne Amerike.

Paprika je vrijedna namirnica mnogostrukе upotrebe. Najveća joj je vrijednost kad se koristi svježa, kao salata, sama ili s drugim povrćem. Brojna su jela od kuhane i pečene paprike, a popularne su i punjene paprike s mesom i rižom, krumpirom, sirom ili s maslinama, ribom i začinima.

Paprika se konzervira biološkim načinom ili mariniranjem. Ulažu se cijeli plodovi, reza-

ni u rezance, filete ili punjeni sa sitno rezanim kupusom. Od pečene ili kuhane, fiziološki zrele paprike priprema se ajvar, a dodaje se i kečapu i različitim umacima. Može se i zamrzavati.

Sušena i mljevena crvena paprika čest je začin za pripremu mnogih jela, a njezina boja daje im privlačan izgled. Ljuta začinska paprika koristi se za mesne prerađevine, a bez nje se ne može ni zamisliti riblji paprikaš.

Hranidbena vrijednost svježe paprike vidi se iz sastava jestivog dijela u postocima:

Voda	85.0-93.0
Sirove bjelančevine	0.5 -1.96
Sirove masti	0.2-0.95
Ugljikohidrati	3.33- 8.0
od toga šećeri	3.1-4.8
Vlakna	1.8-2.2
Minerali	0.5-0.7

Fiziološka zrela crvena ili narančasta paprika ima više šećera, a oko 90 % jest glukoza.

Važniji su minerali u 100g svježeg jestivog dijela u mg:

Natrij	0.5-13
Kalij	160-435
Magnezij	12
Kalcij	6-20
Fosfor	22-38
Željezo	0.4-1.7
Sumpor	91

Paprika se u zadnje vrijeme sve više cijeni kao bogat izvor vitamina, što se vidi iz sadržaja važnijih vitamina u mg/100g svježeg jestivog dijela ploda:

Karoten	0.11-3
Vitamin E	0.25-1
Vitamin B ₁	0.04-0.09
Vitamin B ₂	0.03-0.07
Vitamin B ₃	0.2-0.4
Folna kiselina	0.004-0.011
Vitamin C	91-260

Količina vitamina C ovisi o kultivaru, odnosno genetskom faktoru i uvjetima uzgoja. Pri uzgoju na otvorenom više je vitamina C nego iz zaštićenih prostora, a fiziološki zreli plodovi imaju ga više od tehnološki zrelih plodova.

Neki kultivari paprike sadrže kapsaicin koji daje ljuti okus. To je samo glavni sastojak alkaloidnog obilježja pored smjese nekoliko amida, koji ovisno o odnosu i količini, čine papriku više ili manje ljutom.

Sastojci boje od osobite su važnosti za činsku papriku. Pigmenti paprike pripadaju u grupu karotenoida. Najviše su zastupljeni crveni pigmenti kapsantin i kapsorubin, a manje kriptoksanthin (karoten, zeaksantin i lutein). Plodovi koji su u tehnološkoj zriobi tamnije zeleni, s više klorofila u fiziološkoj zriobi imaju više kapsantina, tj. intenzivniju crvenu boju.

Bogatstvo vitaminima i drugim korisnim sastojcima čine papriku naročito vrijednom za ljudsko zdravlje. Poboljšava viskoznost krvi i prohodnost krvnih žila. Povoljno djeluje na rad srca, na rad bubrega i nadbubrežne žlijezde, poboljšava izlučivanje želučane kiseline i pljuvačke te pospješuje probavu, ali moraju je izbjegavati oni koji imaju višak kiselina u želucu, što se naročito odnosi na ljutu papriku. Paprika se preporučuje kao preventiva protiv prehlada, krvarenja desni, paradentoze i za poboljšavanje vida.

Paprika je jednogodišnja zeljasta biljka. Iako pripada istoj porodici, nema mnogo zajedničkih morfoloških svojstava s rajčicom.

Paprika je biljka koja za rast i razvoj treba mnogo vode, a zbog relativno malog korijenovog sustava koristi je iz površinskog dijela tla. Razvoj većeg broja plodova na biljci usporava cvatnju, a pupovi i cvjetovi koji se otvore često osipaju. Kad se plodovi uberu, cvatnja i zamatanje plodova opet su obilniji.

Paprika za dobar rast i razvoj treba više topline nego rajčica. U Hrvatskoj najbolje klimatske uvjete za uzgoj paprike imaju Dalmacija i

Istra, zatim istočna Slavonija i Baranja. Toplo strukturno i lakše tlo, dobrog kapaciteta za vodu i zrak, povoljno je za uzgoj paprike. Dobra propusnost za vodu bitna je, jer paprika ne podnosi stagniranje vode. Dobra opskrbljenost hraničima s više od 3% humusa uz neutralnu ili blago kiselu reakciju ima prednost za uzgoj paprike. Paprika je osjetljivija na alkalnu reakciju nego na kiselu reakciju.

Paprika ne podnosi samu sebe. Do ponovnog uzgoja paprike na istoj površini treba proći najmanje 4 do 5 godina. Predusjev ne smije biti kultura iz iste porodice: rajčica, krumpir, duhan, niti krastavci koje napada isti virus. Poželjni su predusjevi koji ostavljaju tlo u dobroj

strukturi, kao lepirnjače ili žitarice, a od povrća korjenasto povrće i kupusnjače.

Evo došli smo do kraja ovoga članka. Nadam se da sam vas sve zainteresirala za papriku. Samo da spomenem usput da mi u Dubrovniku uzbajamo našu papriku u loncima za cvijeće - kao dokaz šaljem i ovu fotografiju!

VELIKI POZDRAV- I NE ZABORAVITE NAPRAVITI SENDVIČ SA SIROM I PAPRIKOM!

s. Maja Karmela

RAZBIBRIGA

Treba ujednačiti priče

Djed veli unuku:

– Sakrij se brzo, evo nastavnika,
a danas nisi išao u školu!"

A unuk će djedu:

– Bolje se ti sakrij, ja sam im javio
da si ti jutros umro!"

Promili

Koliko Zagorac smije popiti
da bi imao 0,5 promila?

– Dva dana ništa.

Kazna

Policajac zaustavi vozača u autu:

- Molim dokumente. Znate li da ste prebrzo vozili?

U to sa suvozačkog mjesta počne njegova žena:

– 'Pa jesam ti rekla, pa kako to voziš, sad će ti uzeti vozačku, kako si glup, ne mogu vjerovati... – i šizi i dere se i ne prestaje...

U jednom trenutku policajac mu vraća dokumente i kaže:

- Možete ići.

- Kako sad, što nisam napravio prekršaj?

- Nema veze, već ste dovoljno kažnjeni.

KRIŽALJKA

			A	BILJNO LJEPILO	RIJETKOST	SVETI OPAT U CLUNYJU (927.-942)	PREZIME SESTRE NA SLICI
			RAKA				
			ANSAMBL NARODNIH PLESOVAI PJESAMA HRVATSKE				
			GODIŠNJI PRINOS BILJAKA, LJETINA				
			OSOBNA ZAMJ.			DUŽINA KRETANJE GLASA PO POLUTONOVIMA	
			BILO TKO				
			ŽIVAC				
I	IME NJEZINA STRICA DOMINKA -NCA	RASTAVNI VEZNIK	POPULARNA KREMA ZA RUKE	IZRASLINA NA GLAVI PIJETLA	OZNAKA ZA WC POVIŠENI TON A		
IME SESTRE NA SLICI						MĆ JOD	
ZEMLJA STARIH ILIRA							NAPRAVITI
IME NJEZINE SESTRE DOMINIK-ANKE						NA TOM MJESTU DRUGO SLOVO	
KALIJ		SNIŽENI TON E CIKA, VIKI			UZICA ZA ŠIBANJE ISTUP		
KOJI IMAJU VELIKE OČI						ZERO INCIDENT RIMSKI 50	
ZAHTJEV PUBLIKE DA SE IZVODAČI VRATE NA POZORNICU	POLUMJER RODNO MJ. SESTRE NA SLICI	LAVIZ NARNIJE SJEVERNI JELEN				NAŠA OSOBNA ZAMJ. KOTARSKA OBLAST	
UNUTARNJI DIO KUKURUZNOG KLIPA			POŠTA KRAVLJA ABECEADA			TONA VOLT	
LABUD U MNOŽINI							